

Nr 2.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 given Stockholms slott den 4 januari 1952.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen bifalla det förslag, om vars avlåtande föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

De anslag, som efter riksstatens fastställande hittills äskats för det löpande budgetåret, ha sammanförts å tilläggsstat I (r. skr. 1951:382) och uppgå till 55 miljoner kronor å driftbudgeten samt 70 miljoner kronor å kapitalbudgeten. Av anslagen å driftbudgeten, avse 5 miljoner kronor fält-sjukhuset i Korea och 50 miljoner kronor avskrivning av ett investeringsanslag å samma belopp till tilläggs lån till viss bostadsbyggnadsverksamhet. Å kapitalbudgeten anvisades dessutom 20 miljoner kronor till stödlån åt jordbrukare.

Vissa ytterligare anslagsäskanden avseende tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår ha ansetts erforderliga och böra föreläggas riksdagen vid dess början i en sammanfattande proposition nr 2 avseende utgifter å tilläggsstat II. Skulle anslagsäskanden därutöver å tilläggsstat II under riksdagens lopp visa sig ofrånkomliga, böra dessa sammanföras i en särskild proposition, som förelägges riksdagen inom den för budgetpropositionernas avlämnande fastställda tiden.

De anslagsäskanden å tilläggsstat, vilka nu föreläggas riksdagen, ha tidigare denna dag anmälts. En sammanställning av de beslut om förslag till riksdagen, vilka Kungl. Maj:t därvid på hemställan av vederbörande föredragande enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet (*bil. 1—19*) fattat, torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende (*bihang*).

Av sammanställningen framgår, att å tilläggsstat II äskas anslag om sammanlagt 138,4 miljoner kronor å driftbudgeten och 365,7 miljoner kronor å kapitalbudgeten. Av förstnämnda belopp hänföra sig nära 3 miljoner kronor till utrikesdepartementets verksamhetsområde, varav 2,1 miljoner kronor belöpa å internationell hjälpverksamhet av olika slag och återstoden huvudsakligen å höjda prisutjämnings tillägg för utlandsrepresentationen. Försvarsdepartementets anslag å driftbudgetens tilläggsstat uppgå till 82 miljoner kronor och föranledas till största delen av merkostnader på grund av prisstegring å materiel. Beklädnadsanslagen för de olika försvarsgrenarna uppräknas med 15,7 miljoner kronor, anskaffning och underhåll av tygmateriel med tillhoppa 37,7 miljoner kronor, olika övningsanslag med sammanlagt 4,0 miljoner kronor, underhåll av fartyg med 7,5 miljoner kronor, drift och underhåll av flygmateriel m. m. med 13,2 miljoner kronor samt vissa signalförbindelser m. m. med 3 miljoner kronor. Under socialdepartementets huvudtitel äskas bl. a. en höjning med 2 miljoner kronor å anslaget till åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet, utgörande merkostnader för vissa sjukvårdsanstalter på grund av löne- och prisstegringar. Under kommunikationsdepartementets huvudtitel föreslås bl. a. en uppräknning av anslaget till vägunderhåll med 21,6 miljoner kronor, huvudsakligen hänförande sig till merkostnader på grund av löne- och prisstegringar, samt av anslaget till vissa vägreparationer med 15 miljoner kronor, avseende kostnader för avhjälpande av tjälksador. Handelsdepartementets huvudtitel upptar ca 9,5 miljoner kronor å driftbudgeten, varav 8,9 miljoner kronor hänföra sig till anslaget till atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi. Under inrikesdepartementet äskas ca 4 miljoner kronor, varav 3 miljoner kronor avse utrustning av beredskapssjukhus. Övriga anslagsbelopp å tilläggsstat II till driftbudgeten uppgå till mindre belopp och avse vissa merkostnader och andra utgifter, vilka icke utan betydande olägenhet anses kunna uppskjutas till nästa budgetår. Av kapitalbudgetens utgifter hänföra sig 137,4 miljoner kronor till statens affärsverksfonder, 27,4 miljoner kronor till försvarets fonder, 2,1 miljoner kronor till allmänna fastighetsfonden, 20 miljoner kronor till lagring av jordbrukspro-

dukt, 175 miljoner kronor till fonden för kreditgivning till utlandet och 3 miljoner kronor till anordnande av bombsäkra oljelagringsanläggningar. Bortsett från den äskade medelsanvisningen till fonden för kreditgivning till utlandet, som avser slutlig reglering av kreditavtalet med Sovjetunionen, beror det ökade medelsbehovet å kapitalbudgeten i huvudsak på de efter anslagsanvisningarna å riksstaten inträffade löne- och prisstegringarna.

Chefen för finansdepartementet hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna de förslag, om vilka Kungl. Maj:t enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (bil. 1—19) fattat beslut.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Otto Winther.

Bilaga 1.

Egentliga statsutgifter.

Första huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler under första huvudtiteln hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 och anför därvid följande.

B. Kungl. slottsstaten.

2. Ved och kol för de kungl. slotten. Under åberopande av vad jag förut denna dag vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslag (bil. 3, p. 7) anför, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Ved och kol för de kungl. slotten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 116 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Otto Winther.

Bilaga 2.

Egentliga statsutgifter.

Tredje huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Ministern för utrikes ärendena anmäler härefter under utrikesdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 samt anför därvid följande.

B. Sveriges representation i utlandet.

[1] Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Diplomatsk och konsulär personal m. m. Kungl. Maj:t har den 30 mars 1951 i enlighet med riksdagens beslut (skr. 1951: 3) fastställt avlöningsstat under förevarande anslag, varvid för prisutjämningsstillägg upptagits en obetecknad delpost å 3 000 000 kronor eller samma belopp som för budgetåret 1950/51.

Med anledning av de extraordinära valuta- och prisleförhållandena i Polen har riksdagen (skr. 1951: 268) medgivit, att delposten till prisutjämningsstillägg under budgetåret 1950/51 må överskridas med högst 175 000 kronor. Härutöver föreligger för innevarande budgetår ett ökat medelsbehov för dylika tillägg, vilket föranletts av de i 1952 års statsverksproposition (III ht s. 10) av mig berörda prisstegringarna och växelkursförändringarna i ett flertal länder, där svensk diplomatisk och konsulär personal är stationerad. Enligt gjorda beräkningar skulle utöver hittills anvisade 3 000 000 kronor ett belopp av 700 000 kronor erfordras under innevarande budgetår för att täcka de med anledning av nyssnämnda faktorer nödvändiga höjningarna av utgående prisutjämningsstillägg. Riksdagens medgivande att

överskrida delposten för dylika tillägg med detta belopp torde böra inhämtas. Jag vill i detta sammanhang erinra om att prisutjämningsstilläggens belopp fastställas efter hörande av utrikesförvaltningens lönenämnd (jfr III ht 1950 s. 2).

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att den i avlöningsstaten för diplomatisk och konsulär personal m. m. upptagna delposten till prisutjämningsstillägg må för budgetåret 1951/52 överskridas med högst 700 000 kronor.

[2] **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Attachéer.** I gällande avlöningsstat har under detta anslag upptagits bland annat en obetecknad anslagspost för avlöningar till icke-ordinarie personal å 456 000 kronor.

Den nuvarande arbetsbördan inom utrikesförvaltningen nödvändiggör anställande av ytterligare en attaché. Kostnaderna för grundlön åt denne uppgå till ca 5 000 kronor. Till följd av det vid 1951 års riksdag fattade beslutet om reglering av vissa chefslöner måste vidare kostnaderna för vikariatsersättning åt attachéer beräknas stiga. Ökningen torde komma att uppgå till omkring 3 000 kronor. Den sammanlagda merkostnaden under anslagsposten skulle alltså uppgå till (5 000 + 3 000 =) 8 000 kronor. Riksdagens medgivande att överskrida posten med detta belopp torde böra inhämtas.

I avlöningsstaten har vidare upptagits en obetecknad delpost till prisutjämningsstillägg å 332 000 kronor eller samma belopp som för budgetåret 1950/51. På grund av pris- och valutaförhållandena i Polen har riksdagen (skr. 1951: 268) medgivit, att posten må för budgetåret 1950/51 överskridas med högst 40 000 kronor. Av samma skäl, som angivits under föregående punkt, föreligger för innevarande budgetår under nämnda delpost ett i förhållande till hittills anvisade anslag med 125 000 kronor ökat medelsbehov. Riksdagens medgivande att överskrida posten med detta belopp torde likaledes böra inhämtas.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att de i avlöningsstaten för attachéer upptagna delposterna till avlöningar till icke-ordinarie personal samt till prisutjämningsstillägg må för budgetåret 1951/52 överskridas med högst 8 000 kronor, respektive högst 125 000 kronor.

[3] **4. Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Skrivbiträden.** I riksdagen för innevarande budgetår har till avlöningar åt skrivbiträden vid beskickningar och konsulat uppförts ett reservationsanslag av 2 400 000 kronor. För budgetåret 1950/51 anvisades sammanlagt 2 650 000 kronor, varav 150 000 kronor till bestridande av merkostnader under åtta månader till följd av den polska myntreformen.

På grund av valuta- och prisförhållandena i Polen, inträffad och fortgående ökning av levnadskostnaderna i andra länder samt nödvändigheten att förstärka personalen vid vissa beskickningar och konsulat erfordras ytterligare medel för budgetåret 1951/52. De merkostnader, som måste täckas, ha beräknats till 300 000 kronor.

Jag får därför hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Skrivbiträden* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[4] **5. Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Extra biträden och vaktbetjänte.** I riksstaten för innevarande budgetår har till avlöningsstat åt ifrågasvarande personal uppförts ett reservationsanslag av 2 400 000 kronor. För budgetåret 1950/51 anvisades för samma ändamål tillhoppa 2 700 000 kronor. Därav voro 200 000 kronor avsedda att täcka merkostnader för representationen i Polen under åtta månader. Av skäl, som anförts under nästföregående punkt, föreligger behov av ytterligare medel även under nu ifrågasvarande anslag. Merutgifterna ha beräknats till 430 000 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Extra biträden och vaktbetjänte* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 430 000 kronor.

[5] **6. Kontorskostnadsersättningar åt lönade tjänstemän.** I riksstaten för innevarande budgetår har för detta ändamål anvisats ett reservationsanslag av 285 000 kronor. För budgetåret 1950/51 upptogs å riksstaten ett anslag av 285 000 kronor. Dessutom anvisades å tilläggsstat II ett anslag av 15 000 kronor till täckande av ökade omkostnader för konsulatet i Gdańsk i anledning av den polska myntreformen (jfr prop. 1951: 150). Detta belopp var beräknat för en tid av åtta månader. För innevarande budgetår beräknas merkostnaderna för Gdańsk komma att uppgå till 20 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Kontorskostnadsersättningar åt lönade tjänstemän* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

C. Internationella förhandlingar m. m.

[6] **2. Tillfälliga representationskostnader.** I riksstaten för innevarande budgetår har för detta ändamål upptagits ett reservationsanslag av 45 000 kronor.

I anledning av Hans Maj:t Konung Gustaf V:s frånfälle ha utgifter för särskild representation i form av minnesgudstjänster m. m. uppkommit vid beskickningar och konsulat. Dessa kostnader, som torde böra bestridas av ifrågavarande anslag, täckas endast delvis av tillgängliga medel, och ytterligare 25 000 kronor erfordras för ändamålet.

Kabinettssekreteraren åtnjuter enligt statens allmänna avlöningsreglemente representationsbidrag med 8 000 kronor och hyresbidrag med 4 000 kronor för år. Genom den anordning, som träffades vid dåvarande kabinettssekreteraren, statsrådet Hammarskjölds tillträde till sin nuvarande befattning, har han såsom ställföreträdare för utrikesministern i stort sett samma representationsbörd i tjänsten, som åvilar kabinettssekreteraren. Det synes därför skäligt, att han, så länge ifrågavarande anordning äger bestånd, utöver sina ordinarie löneförmåner alltså får åtnjuta ett särskilt bidrag av 12 000 kronor för år. Dessa kostnader torde böra bestridas av förevarande anslag.

Det sammanlagda medelsbehovet skulle sålunda uppgå till (25 000 + 12 000 =) 37 000 kronor, och jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tillfälliga representationskostnader* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 37 000 kronor.

D. Diverse.

[7] 12. **Extra utgifter.** I gällande riksstat har för detta ändamål uppförts ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

Avgift för lagfart å en tomt, som Amerikas Förenta Staters härvarande beskickning förvärvat i syfte att därå uppföra beskickningsfastighet, bör enligt praxis gäldas av svenska staten. Förevarande anslag, från vilket kostnader av detta slag — i likhet med vad som tidigare skett — torde böra bestridas, är icke tillräckligt för att täcka nämnda utgift, vilken uppgår till 20 000 kronor. Jag förordar därför, att 20 000 kronor äskas för ändamålet å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår, och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

[8] 14. **Bidrag till internationell hjälpverksamhet.** För detta ändamål har tidigare denna dag (statsverkspropositionen, III ht s. 23) för budgetåret 1952/53 äskats ett reservationsanslag av 6 000 000 kronor. Under hänvisning till vad därvid anförts angående behov av medel även för innevarande budgetår hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationell hjälpverksamhet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

[9] 15. Röda korsets verksamhet i Jugoslavien för hemsändande av grekiska barn. Sedan den år 1947 av Förenta Nationernas generalförsamling tillsatta särskilda Balkankommissionen konstaterat, att ett stort antal grekiska barn under inbördeskriget bortförts från Grekland till länder norr därom, antog generalförsamlingen vid såväl tredje som fjärde mötena resolutioner med anmodan till de länder, dit barnen förts att, när barnen själva eller deras målsmän uttryckt sådan önskan, bereda dem tillfälle att återvända till Grekland. Dessa resolutioner ledde emellertid icke till något resultat. Vid generalförsamlingens femte möte hösten 1950 började man därför överväga, huruvida icke mera konkreta åtgärder för barnens hemsändande vore möjliga. I detta syfte föreslogs, att svenska regeringen måtte erbjuda sina bona officia för hemsändande av grekiska barn, som bortförts till Jugoslavien. Sedan man på svensk sida förklarat sig villig härtill, upptogs förhandlingar med grekiska och jugoslaviska vederbörande. Därvid uppnåddes enighet om att en oavhängig svensk humanitär organisation finge bistå jugoslaviska Röda korset i dess uppgift att identifiera grekiska barn i Jugoslavien och att återsända dem till sina föräldrar.

Uppdraget att såsom oavhängig humanitär organisation bistå jugoslaviska Röda korset har anförtrotts svenska Röda korset som för ändamålet utsänt en delegation under ledning av rektor Erik Holmberg, Göteborg, till Jugoslavien. Enligt delegationens beräkningar, som grunda sig på iakttagelser under den i Jugoslavien sedan december 1950 bedrivna verksamheten, funnos där mellan 8 000 och 10 000 grekiska barn. Av dessa vistades ca 1 400 i barnhem och återstoden i privatfamiljer. Av barnhemsbarnen ha genom delegationens försorg hittills ca 400 identifierats och hemsänts till Grekland. Bland de barn, som befunno sig i privatfamiljer, synes flertalet leva med sina föräldrar eller med den överlevande av dem, medan åtskilliga ha sina föräldrar i annat land eller en av dem i Jugoslavien och den andra i Grekland. Arbetet med identifieringen av sådana barn i denna kategori, som kunna komma i fråga för hemsändande, pågår för närvarande. Delegationen uppskattar sammanlagda antalet barn, som kunna tänkas bli repatrierade, till 1 000 eller något därutöver.

Svenska Röda korsets överstyrelse har med skrivelse den 28 september 1951 hemställt, att ersättning för de med uppdraget förenade kostnaderna måtte utgå av statsmedel. Dessa uppgivas till och med den 31 augusti 1951 ha uppgått till 58 000 kronor och beräknas för verksamhetens slutförande totalt komma att belöpa sig till 100 000 kronor.

Då ifrågavarande kostnader synas böra bestridas av statsmedel, torde anslag för ändamålet äskas å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1951/52. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Röda korsets verksamhet i Jugoslavien för hem-sändande av grekiska barn* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[10] 16. **Bidrag till Röda korsets internationella kommitté.** Enligt Genèvekonventionerna den 12 augusti 1949 angående skydd för krigets offer, vilka för Sveriges vidkommande undertecknats den 8 december 1949 med förbehåll för riksdagens godkännande, förutses Röda korsets internationella kommitté i händelse av krig få vittomfattande humanitära uppgifter. Vid den konferens, då texten till konventionerna utarbetades, antogs därför en resolution, vari underströks vikten av att kommittén, som med hänsyn till konventionernas bestämmelser ständigt finge vara beredd att taga sig an sådana uppgifter, tillfördes regelbundet finansiellt stöd.

Under återopande av nämnda resolution har kommittén i skrivelse den 23 maj 1951 hemställt om svenskt bidrag till sin verksamhet. Till stöd för framställningen anföres, att kommittén för att vid behov omedelbart kunna åtaga sig i konventionerna avsedda uppgifter vore nödsakad att även i fredstid vidmakthålla en betydande organisation, att sörja för utbildningen av lämplig personal för de vidgade uppgifter, som komme att åvila kommittén i krig, samt att träffa vissa förberedelser för radioförbindelser och sjötransporter, nödvändiga för kommitténs verksamhet i ett krisläge. Vidare hänvisas till de omfattande och kostnadskrävande uppgifter, som redan nu åvilade kommittén, såsom exempelvis skötseln av de centrala krigsfångearkiven. Kommittén framhåller ytterligare, att den, utöver nämnda arbetsuppgifter, som falla inom ramen för dess normala verksamhet, på begäran av åtskilliga regeringar funnit sig böra åtaga sig även andra kostnadskrävande uppdrag. Sålunda hade kommittén bl. a. fått bispringa flyktingarna i Palestina, Indien och Pakistan, de fattiga i Jerusalem samt senast befolkningen i Korea.

Såsom resultat av denna omfattande verksamhet hade kommitténs budget under de senaste åren visat betydande underskott. Det vore därför dess förhoppning, att de stater, som undertecknat Genèvekonventionerna, hädanefter ville lämna regelbundna bidrag till finansiering av verksamheten, som beräknas medföra kostnader till ett sammanlagt belopp av 3 miljoner schweizerfrancs per år. Enligt en av kommittén förslagsvis uppgjord bidragsplan skulle detta belopp fördelas med 1 miljon francs på Nord- och Sydamerika, 500 000 francs på de fyra eller fem största länderna i Europa tillsammans, 500 000 francs på Schweiz samt resterande 1 miljon francs på övriga länder. Enligt kommitténs uppfattning skulle Sveriges bidrag under dessa omständigheter skäligen komma att belöpa sig till 86 000 å 87 000 schweizerfrancs.

Det har sedermera inhämtats, att schweiziska regeringen beviljat kommittén ett anslag av 500 000 francs samt att norska regeringen avser att årligen i budgeten uppföra ett bidrag till kommittén av 10 000 francs.

Departementschefen. Den verksamhet, som bedrivs av Röda korsets internationella kommitté och som huvudsakligen består i dess neutrala förmedling av vård och kontroll av krigsfångar, sårade och sjuka m. m. under krig, har tidigare finansierats genom bidrag från stater, främst sådana som i krigstid begagnat sig av dess tjänster, genom bidrag från nationella rödakorsföreningar och från enskilda samt genom insamlingar i Schweiz. Något statligt svenskt bidrag har hittills icke utgått till kommittén. Icke heller har svenska Röda korset med hänsyn till sina ekonomiska skyldigheter såsom medlem av rödakorsföreningarnas förbund under senare år ansett sig kunna lämna kommittén finansiellt stöd.

Kommittén utför otvivelaktigt redan i fredstid ett ytterst värdefullt arbete av sådan natur, som ligger inom dess traditionella verksamhetsområde. Vidare synes det angeläget, att kommittén beredes möjlighet att vidmakthålla en beredskapsorganisation för att i händelse av konflikt vara i stånd att omedelbart träda i full verksamhet. Jag finner det därför påkallat, att statligt svenskt bidrag hädanefter lämnas kommittén. Jag är dock icke beredd förorda ett bidrag av den storleksordning, som kommittén föreslagit, enär större delen av kommitténs nuvarande arbetsuppgifter avser sådan hjälpverksamhet, som icke kan hänföras till dess traditionella uppgifter.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Röda korsets internationella kommitté* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 30 000 kronor.

Vad ministern för utrikes ärendena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sture Johanson.

Bilaga 3.

Egentliga statsutgifter.

Fjärde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Torsten Nilsson, anmäler under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 samt anför därvid följande.

C. Försvarskrafterna.

Armén.

[1] 19. **Armén: Övriga expenser m. m.** Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 500 000 kronor. Till anslaget ha därjämte överförts 30 000 kronor från anslaget Armén: Vissa repetitionsövningar m. m.

Arméförvaltningen har i skrivelse den 16 april 1951 hemställt om förstärkning av vissa anslag med hänsyn till inträffade prisstegringar. Beträffande förevarande anslag har i sådant hänseende yrkats anvisande av ytterligare 100 000 kronor.

Sedermera har arméförvaltningen i skrivelse den 11 december 1951 av samma anledning hemställt om ytterligare medel. Såvitt avser förevarande anslag har härvid begärts 100 000 kronor utöver tidigare äskat förstärkningsanslag.

Departementschefen. De i 1951 års statsverksproposition framlagda anslagsberäkningarna för budgetåret 1951/52 under fjärde huvudtiteln grundades i huvudsak på prisläget omkring den 1 juli 1950. Även i propositionen

den 16 mars 1951 (nr 108) angående kostnader för vissa repetitionsövningar m. m. hänfördes anslagsberäkningarna — med undantag för motorfordon och övningsammunition — till samma prisläge. Vid anmälan av sistnämnda proposition framhöll föredragande departementschefen, att den allmänna prisstegring som sedan dess ägt rum givetvis komme att föranleda merutgifter såväl för det utökade repetitionsövningsprogrammet som för den verksamhet, för vilken de för budgetåret 1950/51 anvisade och de i 1951 års statsverksproposition för budgetåret 1951/52 äskade anslagen avsetts. Departementschefen utgick från att verksamheten trots prisstegringen skulle få äga rum i planerlig omfattning. Frågan om erforderliga förstärkningsanslag syntes framdeles få anmälas för Kungl. Maj:t. I sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 4 (s. 11) anförde statsutskottet att, ehuru utskottet liksom departementschefen utgick från att verksamheten trots senare inräffade prisstegringar skulle få äga rum i planerad omfattning, utskottet ville understryka angelägenheten av att alla möjliga åtgärder vidtoges för att begränsa kostnaderna och därigenom minska behovet av förstärkningsanslag.

För att möjliggöra ett fullföljande av verksamheten i planerad omfattning har Kungl. Maj:t i vissa fall medgivit förvaltningsmyndigheterna rätt att överdisponera anvisade anslag, givetvis utan att anslagen betalningsmässigt överskridas. Beträffande flertalet anslag har det emellertid ansetts möjligt att avvakta riksdagsbeslut om förstärkningsanslag på tilläggsstat.

Vad angår förevarande anslag finner jag det på grund av prisstegringarna nödvändigt att ytterligare medel anvisas. Jag kan dock icke tillstyrka, att för ändamålet anvisas mer än 100 000 kronor.

Aberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Övriga expenser m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[2] 22. *Armén: Beklädnad m. m.* Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 15 000 000 kronor. Till anslaget har därjämte överförts 930 000 kronor från anslaget *Armén: Vissa repetitionsövningar m. m.* samt 108 000 kronor från anslag under tolfte huvudtiteln.

Arméförvaltningen har i skrivelsen den 16 april 1951 hemställt om förstärkning av förevarande anslag med 1 550 000 kronor för budgetåret 1950/51 och 13 500 000 kronor för budgetåret 1951/52 eller alltså tillhoppa 15 050 000 kronor. Av förstärkningsbehovet för budgetåret 1950/51 belöpte omkring 255 000 kronor på löner vid skomakeri- och skradderiverkstäderna, vilka löner enligt avtal höjts från och med den 1 januari 1951, samt omkring 1 300 000 kronor på prisstegringar å beställningar, som utlagts hos krigsmaterielverket under budgetåret 1950/51 och tidigare och som beräknades bliva effektuerade under budgetåret 1950/51. Nämnda merutgifter kunde icke rymmas inom den för anslaget uppgjorda dispositionsplanen. Beträf-

fande budgetåret 1951/52 grundade sig arméförvaltningens yrkande på en uträkning av kostnaden per man och tjänstgöringsdag enligt från krigsmaterielverket senast erhållna uppgifter angående anskaffningspriser. Det sålunda uträknade dagskostnadsbeloppet utgjorde 2 kronor 24 öre, vilket belopp emellertid med hänsyn till förefintligt överskott av viss materiel kunde reduceras till 2 kronor. Denna kostnad innebure en ökning med 90 öre i förhållande till det dagskostnadsbelopp, som legat till grund för arméförvaltningens anslagsäskanden till riksstaten för budgetåret 1951/52.

Sedermera har arméförvaltningen i juni 1951 meddelat, att prisstegringarna å de angivna beställningarna hos krigsmaterielverket då kunde beräknas till 1 376 705 kronor.

Genom brev den 22 juni 1951 medgav Kungl. Maj:t beträffande ifrågavarande anslag, att arméförvaltningen finge, utöver anvisade anslagsmedel, disponera dels för täckande av merkostnader i anledning av höjda arbetslöner intill den 1 juli 1952 ett belopp av 750 000 kronor, dels ock för täckande av prisstegringar å vissa före den 1 juli 1951 utlagda beställningar ett belopp av 1 400 000 kronor. Tillika förklarades i brevet, att Kungl. Maj:t ville framdeles, efter ytterligare utredning av arméförvaltningen rörande faktiska kostnadsökningar, meddela beslut i anledning av arméförvaltningens framställning i övrigt.

Med anledning av detta beslut har inom arméförvaltningen verkställts en förnyad uträkning av kostnaden per man och tjänstgöringsdag, grundad på priserna vid månadsskiftet september—oktober 1951. Det har härvid befunnits, att dagskostnaden på grund av prissänkningar nedgått från det i april 1951 angivna beloppet 2 kronor 24 öre till 2 kronor 10 öre. I anslagsäskandena för budgetåret 1951/52 reducerade arméförvaltningen det då framräknade dagskostnadsbeloppet 1 krona 45 öre till 1 krona 10 öre eller med omkring 76 procent (jfr prop. 1951: 1, bil. 6, s. 82). I överensstämmelse härmed har arméförvaltningen reducerat dagskostnadsbeloppet enligt prisläget vid månadsskiftet september—oktober 1951 med nämnda procenttal eller till avrundat 1 krona 60 öre. Dagskostnaden för budgetåret 1951/52 borde alltså rätteligen bestämmas 50 öre högre än som skett i ämbetsverkets äskanden för samma budgetår. Då antalet tjänstgöringsdagar för budgetåret beräknats till omkring 16 080 000 (inberäknat 1 000 000 tjänstgöringsdagar för furirer) och den ersättning, som furirer skola erläggas för beklädning, beräknas bliva höjd med 53 öre för dag, erfordras enligt arméförvaltningens beräkningar ytterligare $[(16\,080\,000 \times 0,50) - (1\,000\,000 \times 0,53) =]$ 7 510 000 kronor för att ifrågavarande anslag för budgetåret 1951/52 skall komma i nivå med prisläget vid månadsskiftet september—oktober 1951. — Arméförvaltningen har vidare i detta sammanhang angivit, att materiel, som beställts hos krigsmaterielverket under budgetåret 1950/51 och tidigare och som beräknas bliva levererad under innevarande budgetår, kommer att på grund av prisstegringar bliva 2 700 000 kronor dyrare än som beräknats vid beställningarna.

Departementschefen. Av det belopp, som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 22 juni 1951 ställts till arméförvaltningens disposition utöver anvisade anslagsmedel, belöpa 500 000 kronor på utgifter under budgetåret 1951/52 för höjda arbetslöner. Återstoden, 1 650 000 kronor, hänför sig till utgifter under budgetåret 1950/51 och fördelar sig med 250 000 kronor på höjda arbetslöner och 1 400 000 kronor på prisstegringar å beställningar, som utlagts hos krigsmaterielverket under budgetåret 1950/51 och tidigare och som beräknades bliva effektuerade under sistnämnda budgetår.

Enligt arméförvaltningens nu föreliggande beräkningar skulle erfordras ytterligare 7 510 000 kronor för att anslaget för budgetåret 1951/52 skulle komma i nivå med prisläget vid månadsskiftet september—oktober 1951. Jag godtager arméförvaltningens beräkningar med den jämkningen, att jag utgår från att en höjning av dagsersättningen för furirer beräknas från och med den 1 januari 1952. Det av arméförvaltningen angivna behovet skall därför ökas med 265 000 kronor till 7 775 000 kronor. Detta belopp innefattar jämväl den kostnadsstegring på grund av höjda arbetslöner, för vilken Kungl. Maj:t enligt beslutet den 22 juni 1951 medgivit arméförvaltningen att disponera 500 000 kronor. Avdrag skall emellertid ske med 108 000 kronor, som jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 29 juni 1951 ställts till förfogande från anslag under tolfte huvudtiteln för bestridande av ökade lönekostnader under budgetåret. Härjämte erfordras 2 700 000 kronor för merkostnader å beställningar, som utlagts hos krigsmaterielverket under budgetåret 1950/51 och tidigare och som beräknas bliva effektuerade under innevarande budgetår.

Det sammanlagda medelsbehovet att täckas genom anslag å tilläggsstat skulle alltså uppgå till $(1\,650\,000 + 7\,775\,000 - 108\,000 + 2\,700\,000 =)$ i runt tal 12 000 000 kronor.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Beklädnad m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 12 000 000 kronor.

[3] 32. *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* Riksdagen har å riksstaten för innevarande budgetår anvisat 85 000 000 kronor i betalningsmedel och bemyndigat Kungl. Maj:t att utlägga beställningar inom en kostnadsram av 116 500 000 kronor. Till förevarande anslag ha vidare 5 000 000 kronor överförts från anslaget *Armén: Vissa repetitionsövningar m. m.* och 576 000 kronor från anslag under tolfte huvudtiteln. Genom beslut hösten 1951 har riksdagen (prop. nr 223, rd. skr. nr 376) medgivit utläggande av ytterligare beställningar å tygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 5 200 000 kronor.

I skrivelse den 1 november 1951 har *arméförvaltningen* med anledning av inträffade prisstegringar hemställt om bemyndigande att utlägga beställ-

ningar till en kostnad av 57 880 000 kronor och om anvisande i betalningsmedel av 15 000 000 kronor. Prisstegringarna ha beräknats efter prisläget den 1 juli 1951. Beträffande det äskade bemyndigandet har ämbetsverket angivit kostnadsökningen å beställningar, som den 1 januari 1951 voro utlagda men icke likviderade, till 34 633 000 kronor. Å bemyndiganden, som vid samma tidpunkt icke voro utnyttjade, ävensom å bemyndiganden, som ämbetsverket erhållit för budgetåret 1951/52, utgjorde prisökningen 24 111 000 kronor. Tillhoppa uppginge alltså prisstegringarna med avseende å angivna bemyndiganden till $(34\,633\,000 + 24\,111\,000 =)$ 58 744 000 kronor. Härifrån ha emellertid dragits $(288\,000 + 576\,000 =)$ 864 000 kronor, vilka överförts från anslag under tolfte huvudtiteln för täckande av lönestegringar under budgetåren 1950/52. De angivna genomsnittliga kostnadsökningarna utgjorde i fråga om vapenmateriel och ammunition 15 procent, motorfordonsmateriel, forskning och försök 16 procent, signalmateriel m. m. 19 procent samt övrig fordonsmateriel, fältarbets- och bromateriel och verkstadsutrustning 20 procent, allt i avrundade tal.

I särskild skrivelse den 28 september 1951 har *järnvägsstyrelsen* efter samråd med försvarsstaben hemställt, bland annat, att för budgetåret 1952/53 måtte anvisas visst belopp för anskaffning av reservbromateriel. Av det äskade beloppet ha 3 700 000 kronor hänförs till högsta angelägenhetsgrad.

Ärendet är av den natur att en fullständig redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar som komma att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen. Jag har icke något att erinra mot de av arméförvaltningen verkställda beräkningarna. Jag förordar vidare, att den av järnvägsstyrelsen föreslagna anskaffningen av reservbromateriel genomföres i den mån den hänförs till högsta angelägenhetsgrad. Med hänsyn till anskaffningens angelägenhet föreslår jag att densamma beaktas vid fastställandet av bemyndiganderamen för innevarande budgetår. Jag har icke funnit anledning till erinran mot järnvägsstyrelsens kostnadsberäkning och föreslår därför, att det av riksdagen för budgetåret 1951/52 medgivna bemyndigandet ökas med tillhoppa $(57\,900\,000 + 3\,700\,000 =)$ 61 600 000 kronor. För att täcka behovet av betalningsmedel för dessa anskaffningar torde böra anvisas ett anslag å tilläggsstat för innevarande budgetår av $(15\,000\,000 + 3\,700\,000 =)$ 18 700 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å tygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 61 600 000 kronor;

b) till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 18 700 000 kronor.

[4] 33. **Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.** Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 42 100 000 kronor. Därutöver ha 4 300 000 kronor överförts från anslaget Armén: Vissa repetitionsövningar m. m. och 772 000 kronor från anslag under tolfte huvudtiteln.

Arméförvaltningen har i skrivelsen den 16 april 1951 hemställt om ett förstärkningsanslag å 8 000 000 kronor för täckande av prisstegringar å kostnader, som hänföra sig till tiden den 1 januari—den 30 juni 1951. Kostnadsökningarna ha angivits i olika procentsatser för särskilda slag av utgifter. Den prissättning, å vilken beräkningarna grundats, har gjorts med ledning bl. a. av »Kommersiella meddelanden», utgivna av kommerskollegium, samt av förvaltningen själv vidtagna marknadsundersökningar.

Enligt brev den 22 juni 1951 medgav Kungl. Maj:t att arméförvaltningen finge för täckande av prisstegringar intill den 1 januari 1952 utöver anvisade anslagsmedel disponera ett belopp av 12 000 000 kronor.

I skrivelse den 1 november 1951 har arméförvaltningen gjort framställning om anvisande av ytterligare medel för täckande av prisstegringar. Ämbetsverket har därvid — med tillämpning av samma grunder som vid beräkningen av kostnadsstegringarna enligt skrivelsen den 16 april 1951 — angivit prisstegringarna för budgetåret 1951/52 till 16 145 000 kronor, varav 8 000 000 kronor belöpa å första budgethalvåret. Kostnadsökningarna för tiden den 1 januari 1951—den 30 juni 1952 ha alltså angivits till (8 000 000 + 16 145 000 =) 24 145 000 kronor. Prisstegringarna för innevarande budgetår ha beräknats — förutom på riksstatsanslaget för budgetåret och det belopp, som enligt vad nyss angivits överförts från anslaget Armén: Vissa repetitionsövningar m. m., tillhoppa 46 400 000 kronor — jämväl på ett belopp av 8 600 000 kronor, som ämbetsverket beräknat skulle komma att ytterligare överföras från samma anslag. Ämbetsverket har föreslagit att på grund av eftersläpningar i betalningarna 3 000 000 kronor av det äskade beloppet skola anvisas först för budgetåret 1952/53.

Departementschefen. Jag anser mig icke i detta sammanhang böra beräkna prisstegringar för budgetåret 1951/52 på högre belopp än angivna 46 400 000 kronor. Då vidare de av arméförvaltningen nämnda eftersläpningarna av vissa betalningar icke böra föranleda, att motsvarande medelsanvisning uppskjutes, föreslår jag, med en viss jämkning nedåt av de procentsatser efter vilka arméförvaltningen beräknat prisstegringarna, att å tilläggsstat anvisas ett belopp av 19 000 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 19 000 000 kronor.

[5] 40. **Armén: Hemvärnets övningar.** Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 1 175 000 kronor.

I skrivelsen den 16 april 1951 har arméförvaltningen hemställt om för-

stärkning av anslaget med 200 000 kronor. I skrivelsen den 11 december 1951 har äskats ytterligare 45 000 kronor. Enär de för innevarande budgetår anvisade medlen till hemvärnets övningar visat sig otillräckliga på grund av prisstegringarna, höjda taxor och förbättrade traktamentsförmåner, anser jag mig böra tillstyrka en förstärkning av medelsanvisningen under förevarande anslag. Jag kan dock icke förorda, att för ändamålet anvisas mer än 175 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärnets övningar å tilläggsstat II* till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 175 000 kronor.

Marinen.

[6] 61. **Marinen: Övriga expenser m. m.** Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 210 000 kronor.

I skrivelse den 4 maj 1951 har marinförvaltningen hemställt om förstärkning av vissa anslag på grund av inträffade prisstegringar. Beträffande förevarande anslag har i sådant hänseende yrkats anvisande av ytterligare 63 000 kronor. Jag förordar att anslaget av angivna skäl förstärkes men kan icke tillstyrka att för ändamålet anvisas högre belopp än 35 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Övriga expenser m. m. å tilläggsstat II* till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

[7] 63. **Marinen: Beklädnad m. m.** Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 5 000 000 kronor. Till anslaget ha därjämte överförts 28 000 kronor från anslag under tolfte huvudtiteln.

Marinförvaltningen har i skrivelsen den 4 maj 1951 hemställt om förstärkning av förevarande anslag med 674 000 kronor för budgetåret 1950/51 och med 1 496 000 kronor för budgetåret 1951/52 eller alltså med tillhoppa 2 170 000 kronor. Av förstärkningsbehovet för budgetåret 1950/51 erfordrades 92 000 kronor för täckande av merkostnader på grund av höjda arbetslöner och 582 000 kronor för täckande av prisstegringar å utlagda beställningar. Av äskandet för budgetåret 1951/52 belöpte 161 000 kronor på höjda arbetslöner och 1 335 000 kronor på prisstegringar.

Enligt brev den 22 juni 1951 medgav Kungl. Maj:t, att marinförvaltningen finge, utöver anvisade anslagsmedel, disponera dels för täckande av merkostnader i anledning av höjda arbetslöner intill den 1 juli 1952 ett belopp av 253 000 kronor, dels ock för täckande av prisstegringar å beställningar, som utlagts med stöd av anslag till och med budgetåret 1950/51, ett belopp av 582 000 kronor. Tillika förklarades i brevet att Kungl. Maj:t ville framdeles,

efter ytterligare utredning av marinförvaltningen rörande faktiska kostnadsökningar, meddela beslut i anledning av marinförvaltningens framställning i övrigt.

Med anledning härav har marinförvaltningen med skrivelse den 25 oktober 1951 inkommit med den begärda utredningen. I skrivelsen har ämbetsverket anfört bl. a. följande:

Priserna på ull och bomull, ylle- och bomullsvävnader samt läder och skinn hade nedgått under senaste tiden. Nedgången hade dock icke varit av sådan omfattning, att priserna kommit i nivå med de priser, som gällde hösten 1950. Det vore därför alltjämt erforderligt med förstärkning av beklädnadsanslaget för budgetåret 1951/52, även om beloppet för ändamålet icke uppginge till det av marinförvaltningen tidigare äskade.

Vid skrivelsen har fogats en sammanställning över dittills under budgetåret 1951/52 utlagda beställningar ävensom ytterligare erforderliga anskaffningar för det ordinarie årsunderhållet. Enligt sammanställningen överstege priserna för ifrågavarande beställningar med 918 850 kronor priserna för motsvarande anskaffningar i augusti 1950. En kalkyl angående anslaget för budgetåret 1951/52, som bifogats skrivelsen, visar en brist på 919 210 kronor. I kalkylen har upptagits å debetsidan bl. a. det belopp 835 000 kronor, som marinförvaltningen enligt Kungl. Maj:ts beslut den 22 juni 1951 medgavs disponera utöver anvisade anslagsmedel, samt å creditsidan bl. a. de i den omnämnda sammanställningen upptagna anskaffningarna efter senaste prisläget ävensom 100 000 kronor för oförutsedda utgifter. — Med stöd av den sålunda framlagda utredningen har marinförvaltningen hemställt, att för täckande av prisstegringar måtte ställas till förfogande ytterligare 900 000 kronor.

Departementschefen. I första hand torde medel böra anvisas för täckande av det belopp, som marinförvaltningen jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 22 juni 1951 medgavs disponera utöver anvisade anslagsmedel eller 835 000 kronor.

Jag anser det vidare ofrånkomligt att ytterligare medel anvisas för täckande av uppkomna prisstegringar å beställningar, som marinförvaltningen avsett att utlägga med stöd av riksstatsanslaget för budgetåret 1951/52. Det sammanlagda medelsbehovet att täckas genom anslag å tilläggsstat synes mig kunna begränsas till 1 600 000 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Beklädnad m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 1 600 000 kronor.

[8] 66. *Marinen: Övningar m. m.* Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 16 500 000 kronor. Från anslag under tolfte huvudtiteln ha överförts 7 000 kronor.

I skrivelsen den 4 maj 1951 har *marinförvaltningen* hemställt om ett förstärkningsanslag för budgetåret 1951/52 å 3 700 000 kronor för att täcka inträdda prisstegringar. Ämbetsverket har räknat med en stegring av de allmänna övningskostnaderna och kostnaderna för viss utbildning med 20 procent. Kostnaderna för drivmedel ha beräknats öka med omkring 21 procent, för ammunition med 30 procent och för målflygning med omkring 7 procent.

Sedan marinförvaltningen inkommit med närmare utredning rörande reservationsbehållningen den 30 juni 1951, medgav Kungl. Maj:t den 14 september 1951 att marinförvaltningen finge, utöver anvisade anslagsmedel, disponera 3 500 000 kronor.

Departementschefen. För att täcka det belopp varmed anslaget på grund av Kungl. Maj:ts beslut den 14 september 1951 må komma att överdisponeras hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Övningar m. m.* å tilläggsstat II till riksdagen för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 000 kronor.

[9] **Marinen: Anskaffning av artillerimateriel m. m.** Riksdagen har å riksdagen för innevarande budgetår anvisat 45 000 000 kronor i betalningsmedel och bemyndigat Kungl. Maj:t att utlägga beställningar inom en kostnadsram av 42 000 000 kronor. Till anslaget ha överförts 197 000 kronor från anslag under tolfte huvudtiteln. Sistnämnda belopp har förutsatts jämväl vara beställningsbemyndigande.

Marinförvaltningen har i skrivelsen den 4 maj 1951 samt i skrivelse den 7 december 1951 hemställt om 24 100 000 kronor i beställningsbemyndigande för att täcka prisstegringar på beställningar, som icke voro slutreglerade den 1 januari 1951. Enligt vid sistnämnda skrivelse fogade beräkningar skulle beloppet exakt uträknat utgöra 24 140 000 kronor. Prisstegringarna variera mellan 12,6 och 21,6 procent. För den till värdet största posten, anskaffning av artillerimateriel för flottan, har beräknats en merkostnad av 17 procent. Genomsnittligt beräknas prisstegringarna till 16,7 procent.

I skrivelsen den 4 maj 1951 har ämbetsverket vidare i fråga om anslaget 1946/47 C 91 Förstärkning av kustartilleriförsvaret hemställt om 431 000 kronor i betalningsmedel för att täcka merkostnader på grund av pris- och löneökningar.

Departementschefen. Jag har icke funnit skäl till erinran mot marinförvaltningens beräkningar. Jag föreslår, att i det för anskaffning av artillerimateriel m. m. erforderliga tilläggsbemyndigandet inräknas det belopp om 431 000 kronor, varmed kostnaderna under det för budgetåret 1946/47 anvisade anslaget till förstärkning av kustartilleriförsvaret beräknas stiga på grund av prisökningar. Detta belopp bör sedermera överföras till det äldre

anslaget. Jag förordar alltså, att av riksdagen utverkas beställningsbemyndigande å sammanlagt (24 140 000 + 431 000 =) i runt tal 24 600 000 kronor.

Aberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att för täckande av prisstegringar medgiva utläggande av beställningar å artilleriemateriel m. m. inom en kostnadsram av 24 600 000 kronor.

[10] 72. **Marinen: Underhåll av fartyg m. m.** Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 27 300 000 kronor. Från anslag under tolfte huvudtiteln ha överförts 535 000 kronor.

Marinförvaltningen har i skrivelsen den 4 maj 1951 hemställt om förstärkningsanslag å sammanlagt 9 378 000 kronor för att täcka prisstegringar. Av beloppet hänföra sig 3 645 000 kronor till anslaget för budgetåret 1950/51 och återstoden till anslaget för budgetåret 1951/52. Ämbetsverket har med ledning av löneökningarna för marinens personal samt uppskattning av prisstegringar å material för tiden den 1 januari—den 30 juni 1951 beräknat kostnadsökningarna å anslaget för budgetåret 1950/51 approximativt för flottans materiel till 20 procent, för kustartilleriets materiel till 25 procent och för de gemensamma kostnaderna till 23 procent. För budgetåret 1951/52 har ämbetsverket med utgångspunkt från nämnda procentsatser ansett att anslaget borde uppräknas med cirka 21 procent.

Kungl. Maj:t medgav den 22 juni 1951 att marinförvaltningen finge, utöver anvisade anslagsmedel, disponera 7 500 000 kronor för ifrågavarande ändamål.

Departementschefen. För att täcka det belopp varmed anslaget på grund av Kungl. Maj:ts beslut den 22 juni 1951 må komma att överdisponeras hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Underhåll av fartyg m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 7 500 000 kronor.

Flygvapnet.

[11] 91. **Flygvapnet: Övriga expenser m. m.** Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 120 000 kronor.

Flygförvaltningen har i skrivelse den 19 september 1951 hemställt om förstärkning av vissa anslag för täckande av uppkomna prishöjningar. Beträffande förevarande anslag har flygförvaltningen anført, att prishöjningarna, vilka börjat från och med kalenderåret 1951, kunde beräknas till omkring 30 procent. För täckande av prisstegringarna erfordrades förstärkning med 30 procent av anslaget för budgetåret 1951/52 eller 36 000 kronor samt med

likaledes 30 procent av halva årsanslaget för budgetåret 1950/51 eller 18 000 kronor. Ehuru tidigare förefintlig reservation å anslaget nästan helt förbrukats under budgetåret 1950/51, hade nödvändig anskaffning av expenser måst eftersättas. Under återopande av det anförda hemställde ämbetsverket, att å tilläggsstat måtte anvisas 54 000 kronor.

Departementschefen. Jämväl vid flygvapnet ha de hittills anvisade expensmedlen visat sig vara otillräckliga till följd av inträffade prisstegringar. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att ytterligare medel ställas till förfogande. Jag vill påpeka, att nettoutgifterna å anslaget redan under budgetåret 1950/51 uppgingo till i runt tal 155 600 kronor eller 35 600 kronor mera än det för samma budgetår beviljade anslaget. Till följd härav har behållningen nedgått till omkring 13 200 kronor. Jag förordar att 50 000 kronor anvisas såsom förstärkning och hemställer alltså att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Övriga expenser m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[12] 93. *Flygvapnet: Beklädnad m. m.* Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 3 000 000 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 19 september 1951 har *flygförvaltningen* hemställt om anvisande av ett tilläggsanslag å 3 700 000 kronor. Förvaltningen har därvid framhållit, att på grund av prishöjningar innevarande budgetårs anslag vore otillräckligt, varför anskaffning icke kunde ske av erforderliga beklädnadspersedlar för manskapets utrustning. Prishöjningarna hade börjat redan under första kvartalet 1951. Jämväl under budgetåret 1950/51 bleve därför anslaget otillräckligt. Vid ingången av budgetåret 1951/52 förefintlig reservation, i runt tal 300 000 kronor, vore helt bunden genom utlagda beställningar. Det vore oundgängligen nödvändigt att ytterligare medel erhöles dels för att möjliggöra anskaffning av innevarande års behov av beklädnadspersedlar, dels ock för ersättning av förbrukad materiel i krigsförråden.

Vid beräkningen av medelsbehovet har flygförvaltningen utgått från de utredningar om kostnader för beklädnad m. m., som återopats i förvaltningens äskanden för budgetåret 1952/53. Denna utredning avser läget våren 1951. Tillika har beräknats, att de i utredningen uppskattade priserna varit rådande i genomsnitt under halva budgetåret 1950/51. Enligt nämnda utredning uppginge kostnaden per man och tjänstgöringsdag till 2 kronor. I sina anslagsäskanden för budgetåren 1950/52 har flygförvaltningen utgått från en motsvarande kostnad av 1 krona 15 öre. Kostnadsökningen utgjorde alltså 85 öre. För budgetåret 1950/51 har flygförvaltningen beräknat kostnadsökningen på halva antalet tjänstgöringsdagar för manskap med rätt till fri beklädnad och furirer samt för budgetåret 1951/52 på hela antalet tjänstgöringsdagar. På grundval härav har flygförvaltningen angivit det ytterli-

gare medelsbehovet under förevarande anslag till (1 265 005 + 2 436 633 =) i runt tal 3 700 000 kronor.

Departementschefen. Jämväl beträffande ifrågavarande anslag är det erforderligt att tilläggsanslag anvisas för täckande av prisstegringar. Jag har icke något att erinra mot att det ökade medelsbehovet bestämmes efter en uppskattad ökning av kostnaden per man och tjänstgöringsdag för budgetåret 1951/52 och halva budgetåret 1950/51. Denna kostnadsökning beräknar jag, liksom beträffande arméns motsvarande anslag, till 50 öre. Såsom jag anfört under nämnda anslag utgår jag vidare från en höjning av furirernas ersättning till kronan för beklädnad från och med den 1 januari 1952, varvid jag även här beräknar höjningen till 53 öre för dag. Antalet tjänstgöringsdagar, varom här är fråga, utgör enligt flygförvaltningens framställning i samband med respektive anslagsäskanden 2 976 450 för budgetåret 1950/51 och 2 866 628 för budgetåret 1951/52, varav 350 628 för furirer. Det ytterligare medelsbehovet att täckas genom tilläggsanslag skulle således utgöra $\left(\frac{2\,976\,450 \times 0,50}{2} + 2\,866\,628 \times 0,50 - \frac{350\,628 \times 0,53}{2} = \right)$ i runt tal 2 085 000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Beklädnad m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 2 085 000 kronor.

[13] 96. *Flygvapnet: Övningar m. m.* I riksstaten för innevarande budgetår är anslaget uppfört med 3 500 000 kronor.

Flygförvaltningen har i skrivelsen den 19 september 1951 hemställt om ett förstärkningsanslag å 450 000 kronor för innevarande budgetår för att täcka prisstegringar. Ämbetsverket har räknat med en ökning av kostnaderna för järnvägsresor med 16 procent, arvoden till personal i observationstjänst och traktamenten med 20 procent, järnvägsfrakter med 24 procent samt anskaffning av fotografisk förbrukningsmateriel med 30 procent. Kostnaderna för höjda lärararvoden m. m. ha beräknats till sammanlagt 8 000 kronor.

Departementschefen. Det torde vara nödvändigt att detta anslag förstärkes för täckande av prisstegringar. Jag förordar att i sådant hänseende anvisas 350 000 kronor och hemställer alltså att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Övningar m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

[14] 99. *Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.* Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 48 000 000 kronor. Därutöver ha från anslag under tolfte huvudtiteln överförts 686 000 kronor.

I skrivelsen den 19 september 1951 har *flygförvaltningen* hemställt om ett tilläggsanslag å 16 600 000 kronor för innevarande budgetår. Av beloppet hänföra sig i runt tal 3 400 000 kronor till prisstegringar å drivmedel, 2 400 000 kronor till behov av ökad flygtid samt 10 800 000 kronor till underhållskostnader. Prisstegringarna på drivmedel äro beräknade på de kvantiteter som lågo till grund för flygförvaltningens äskanden för innevarande budgetår. De begärda medlen för ökad flygtid utgöra skillnaden mellan av flygförvaltningen föreslaget och av Kungl. Maj:t fastställt belopp för täckande av kostnaderna för flygplanens drivmedelsförbrukning under innevarande budgetår. Beträffande äskandet om 10 800 000 kronor för underhållsverksamheten har flygförvaltningen anfört i huvudsak följande.

Löneökningarna nödvändiggjorde en uppräknig av anslaget med 6 procent. Ändrat debiteringsförfarande vid förbrukning av materiel från centrala flygmaterieförrådet, innebärande att den beställda varan debiterades till återanskaffningspris, komme att med hänsyn till de allmänna prisstegringarna i hög grad påverka belastningen under innevarande budgetår. Flygförvaltningen hade räknat med en prisfördyring av materielen med 25 procent från den 1 juli 1948. Ämbetsverket hade vidare antagit, att i medelsförbrukningen under budgetåret 1950/51 inkluderats en prisfördyring av cirka 5 procent samt att ungefär 40 procent av underhållsanslaget utgjordes av materielkostnader. Prisstegringen under innevarande budgetår i fråga om materiel hade sålunda beräknats till $\left(\frac{40 \cdot (25 - 5)}{100} =\right)$ 8 procent av underhållskostnaderna å anslaget. Den sammanlagda kostnadsökningen för löner och materiel under förevarande anslagspost uppginge således för budgetåret 1951/52 jämfört med budgetåret 1950/51 till $(6 + 8 =)$ 14 procent.

Med tillämpning av det sålunda anförda har ämbetsverket i princip beräknat medelsbehovet för innevarande budgetår, såvitt angår underhållskostnaderna, genom att öka anslagsbelastningen för budgetåret 1950/51 med 14 procent. För flygplan- och motormateriel har medelsbehovet i samband därmed även justerats för den ökning av flygtid, som beräknades för innevarande budgetår i förhållande till den verkliga flygtiden under budgetåret 1950/51.

Departementschefen. I statsverkspropositionen har jag vid anmälan av förevarande anslag redogjort för anledningarna till de kostnadsökningar, som under innevarande budgetår drabba den med detta anslag bestridda verksamheten. Med beaktande av vad jag där anfört anser jag mig nu böra tillstyrka att medel ställas till förfogande dels för att täcka de merkostnader som föranledas av den allmänna prisstegringen och av den ökade övergången från propellerdrivna till reaktionsdrivna flygplan och dels för att möjliggöra en ökning av flygtiden utöver vad som kan anses inbegripet i det å riksstaten uppförda anslaget. Enligt uppgift av chefen för flygvapnet bör utan allvarliga återverkningar på flygsäkerheten det planerade övningsprogrammet under detta budgetår kunna inskränkas med omkring 6 000 flygtimmar. Med beaktande härav föreslår jag, att å tilläggsstat anvisas ett förstärkningsanslag av 13 200 000 kronor, av vilket belopp omkring 8 700 000 kronor beräk-

nas motsvara kostnadsökningar på grund av den allmänna prisstegringen. Återstoden, 4 500 000 kronor, belöper på merkostnader för ökad flygtid och större tillgång på reaktionsdrivna flygplan. Den sammanlagda medelstillgången under anslaget för innevarande budgetår skulle vid bifall härtill uppgå till (48 000 000 + 6 86 000 + 13 200 000 =) 61 886 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 13 200 000 kronor.

D. Vissa för försvaret gemensamma ändamål.

[15] 3. Sjökarteverket: Mättnings- och rekognosceringsverksamhet. Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 620 000 kronor. Till anslaget ha därutöver överförts 11 000 kronor från anslag under tolfte huvudtiteln.

I skrivelse den 27 augusti 1951 har *styrelsen för sjökarteverket* anført bl. a. följande. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1952/53 hade styrelsen beräknat att ett anslag å 840 000 kronor vore erforderligt för nämnda budgetår. Av ökningen, 220 000 kronor i förhållande till riksstatsanslaget för budgetåret 1951/52, hänförde sig omkring 25 000 kronor till lön åt personal, som f. n. avlönades från sakanslag, medan återstoden, 195 000 kronor, huvudsakligen belöpte på allmänna prishöjningar. Då behållning å anslaget icke funnes, skulle för innevarande budgetår erfordras en uppräknig av anslaget med sistnämnda belopp, 195 000 kronor, för att sjömättnings- och rekognosceringsverksamheten skulle kunna vidmakthållas i hittillsvarande plan- enlig omfattning. Genom att något avkorta innevarande års mätningssäsong samt uppskjuta i och för sig nödvändiga reparationsarbeten vore det möjligt att begränsa behovet av medel å tilläggsstat till 116 600 kronor. Styrelsen har hemställt, att detta belopp måtte anvisas.

Departementschefen. Förevarande anslagsberäkning, som avser förstärkning av delposterna fältarbeten till sjöss, rustning och underhåll m. m. samt komplettering av båtmateriel, har icke givit mig anledning till erinran. Jag vill i detta sammanhang påpeka, att i statsverkspropositionen för 1952 föreslagits en uppräknig av förevarande anslag för budgetåret 1952/53 med 180 000 kronor, huvudsakligen beroende på prisökningar och andra automatiska kostnadsstegringar. Det erforderliga beloppet att anvisas å tilläggsstat torde böra avrundas nedåt till 115 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjökarteverket: Mättnings- och rekognosceringsverksamhet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 115 000 kronor.

[16] 22. Sjukvårdsmateriel. Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 1 000 000 kronor. Till anslaget ha därjämte överförts 33 000 kronor från anslaget Armén: Vissa repetitionsövningar m. m.

Försvarets sjukvårdsstyrelse har i skrivelse den 17 oktober 1951 hemställt om förstärkningsanslag för budgetåret 1951/52 med 665 000 kronor på grund av inträffade prisstegringar och härvid anfört bland annat följande: I samband med anslagsäskandena för budgetåret 1952/53 hade styrelsen framhållit, att på grund av ökade priser samt de av statsmakterna vidtagna beskärningarna av sjukvårdsmaterielanslaget en successiv nedgång i uppbörden av sjukvårdsmateriel blivit oundviklig. Vidare hade styrelsen anmält att prisstegringen å sjukvårdsmateriel sedan den 1 januari 1951 genomsnittligt uppgått till över 35 %. I skrivelse den 13 september 1951 hade överbefälhavaren framhållit att uttag för fredstjänst av för krigsbruk avsedda lager av sjukvårdsmateriel nått en sådan omfattning att förhållandet ingåve allvarliga betänkligheter. Det äskade förstärkningsbeloppet utgjorde skillnaden mellan det för budgetåret 1952/53 äskade anslaget 1 665 000 kronor och riksstatsanslaget för innevarande budgetår.

Departementschefen. Jag anser det erforderligt att tilläggsanslag anvisas för täckande av uppkomna prisstegringar. Jag föreslår i sådant hänseende ett anslag å 400 000 kronor och hemställer alltså att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjukvårdsmateriel* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

[17] 46. Vissa signalförbindelser m. m. Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 6, punkt 165) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa signalförbindelser m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

E. Diverse.

[18] 8. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. I riksstaten för innevarande budgetår har detta anslag uppförts med ett belopp av 250 000 kronor. För motsvarande ändamål anvisades för budgetåret 1949/50 550 000 kronor och för budgetåret 1950/51 325 000 kronor.

Vid anslagsberäkningen i 1951 års statsverksproposition förutsattes, med ledning av uppgifter som inhämtats från de under försvarsdepartementet lydande utredningarna, att en minskning av anslaget skulle vara möjlig. Flera kostnadskrävande utredningar beräknades sålunda komma att slutföras under andra halvåret 1951, och nya utredningar avsågos skola igångsättas

i mycket begränsad omfattning. Det har emellertid sedermera visat sig att kostnaderna under detta budgetår komma att väsentligt överstiga vad som kunde förutses vid anslagsberäkningen. Bland de faktorer som ogynnsamt påverkat anslagsbelastningen må följande nämnas. Vissa inom 1948 års örlogsbasutredning verkställda expertundersökningar ha dragit avsevärda kostnader. Vidare har 1946 års militära förvaltningsutredning, vilken enligt riksdagens beslut har att verkställa utredning rörande det ekonomiska utfallet av beslutad centralisering av tvätt- och reparationstjänsten beträffande intendenturmateriel, mött vissa oförutsedda svårigheter vid fullgörandet av sitt uppdrag, vilket haft till följd att utredningsarbetet krävt mera arbete än beräknat. Även befälsutredningens arbete har försenats och därjämte krävt omfattande expertutredningar. Utredningen rörande utbildning av värnpliktiga gruppchefer har likaledes visat sig behöva verkställa mera omfattande studier och undersökningar än som tidigare beräknats. Slutligen har anslaget kommit att i oförutsedd omfattning belastas med utgifter som förmedlas av inom andra departement igångsatta utredningar.

En beräkning av kostnaderna under återstående del av budgetåret visar, att även med iakttagande av den strängaste sparsamhet ytterligare 150 000 kronor erfordras. Jag föreslår därför, att detta belopp anvisas å tilläggsstat.

Aberopande det anförda får jag hemställa att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Fredrik von Scheele.

Bilaga 4.

Egentliga statsutgifter.

Femte huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler härefter under socialdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 samt anför därvid följande.

D. Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.

[1] 16. Bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden. Under denna rubrik har senast för budgetåret 1947/48 uppförts ett reservationsanslag under nionde huvudtiteln. Från anslaget bestredos bidrag enligt kungörelsen den 22 december 1939 (nr 911) om statsbidrag till gemensamma tvättinrättningar på landsbygden. 1948 års riksdag beslöt i anledning av propositionen nr 130 nya regler angående stödet till gemensamma tvättinrättningar. Stödet lämnas numera såsom lån. Anslag till sådana lån anvisas å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd. Den vid utgången av budgetåret 1947/48 kvarstående behållningen å anslaget till bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden ställdes emellertid genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1948 — med undantag av ett belopp av 250 000 kronor som tillfördes budgetutjämningsfonden — till bostadsstyrelsens förfogande för utbetalning av före den 1 juli 1948 beviljade men ej till fullo utbetalade statsbidrag jämlikt 1939 års förenämnda kungörelse. Kungl. Maj:t har sedermera medgivit, att vid utgången av budgetåret 1949/50 förefintlig behållning å anslaget finge disponeras även under budgetåret 1950/51. Vid utgången av sistnämnda budgetår fanns å an-

slaget en behållning av ca 95 500 kronor, vilken då tillfördes budgetutjämningsfonden.

Bostadsstyrelsen har (skr. 8/10 1951) anmält, att beviljade bidrag till ett belopp av 85 000 kronor icke kunnat utbetalas före utgången av budgetåret 1950/51. Inneliggande rekvisitioner av medel för omedelbar utbetalning avse tillhoppa 22 500 kronor. Återstående beviljade bidrag beräknas kunna utbetalas före den 1 juli 1952. Styrelsen har hemställt, att 85 000 kronor ställas till förfogande för utbetalning av de beviljade bidragen.

Departementschefen. Enligt vad jag inhämtat, har anledningen till att utbetalningen av ifrågavarande före den 1 juli 1948 beviljade bidrag fördröjts främst varit att byggnadstillstånd icke tidigare erhållits. Bidrag utbetalas nämligen först när sådant tillstånd meddelats. Då dispositionsrätten till den för utbetalningarna avsedda anslagsbehållningen numera upphört, bör riksdagens medgivande att ånya disponera medel för ändamålet inhämtas. Lämpligast synes vara, att ett nytt anslag anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår. Av praktiska skäl bör anslaget nu uppföras under femte huvudtiteln. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 kronor.

F. Folkpensionering m. m.

[2] 7. **Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet.** För innevarande budgetår har under denna rubrik anvisats ett reservationsanslag av 9 375 000 kronor. Härav har i överensstämmelse med förslag från pensionsstyrelsen till vård å styrelsens sjukvårdsanstalter samt å sommarkurorter beräknats ett belopp av 7 635 000 kronor.

Pensionsstyrelsen har (skr. 13/11 1951) anfört, att styrelsen vid beräkning av medelsbehovet för sjukvårdsanstalterna under innevarande budgetår icke tagit hänsyn till eventuella kostnadsökningar på grund av lönestoppets hävande. Avsevärda löneförhöjningar för all personal vid sjukvårdsanstalterna ha emellertid nu kommit till stånd fr. o. m. januari 1951 och ha tillsammans med de ökade livsmedelspriserna m. m. medfört betydande öknings av värdkostnaderna. Dessa torde sålunda i förhållande till av styrelsen beräknade belopp komma att stiga med för år 1951 ca 2 171 000 kronor och för första halvåret 1952 ca 1 335 000 kronor. Enbart de ökade löneförmånerna beräknas för år 1951 medföra en kostnadsstegring av 1 341 000 kronor. På grund av det förfarande, som tillämpas vid reglering av kostnaderna för sjukvården å pensionsstyrelsens lasarettavdelningar, kommer emellertid den sammanlagda kostnadsökningen icke att i sin helhet behöva täckas under budgetåret 1951/52. Styrelsen anser därför

ett belopp av 2 000 000 kronor tillräckligt för bestridande under innevarande budgetår av de ökade kostnaderna och hemställer, att detta belopp måtte anvisas.

Departementschefen. På grund av de starkt ökade kostnaderna för pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet erfordras förstärkning av det för innevarande budgetår anvisade anslaget. Pensionsstyrelsens beräkning av medelsbehovet torde böra godtagas. På grund härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Olof Särnmark.

Bilaga 5.

Egentliga statsutgifter.**Sjätte huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson, och statsrådet Hjalmar Nilson redogöra härefter för under kommunikationsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52, därvid departementschefen anmäler de under punkterna 4 och 5 upptagna frågorna och statsrådet Nilson de under punkterna 1—3 upptagna frågorna.

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

[1] 7. **Vägunderhållet.** Till underhållet av det statliga vägnätet har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 160 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I skrivelse den 18 september 1951 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* hemställt, att till förstärkning av förevarande anslag måtte å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår anvisas ett anslag av 21 600 000 kronor. Motiven för denna anslagsförstärkning äro i princip desamma som styrelsen i sina petita för budgetåret 1952/53 anfört för en höjning av vägunderhålls-anslaget för nämnda budgetår (se 1952 års statsverksproposition VI ht pt 7). Styrelsens medelsberäkning i förevarande fall framgår sammanfattningsvis av följande sammanställning.

Milj. kr.

Av styrelsen för budgetåret 1949/50 äskat anslag, motsvarande den kostnad för vägunderhållet, som styrelsen upptagit i sin normalårsberäkning för vägväsendet	155,0
---	-------

	Milj. kr.
Lönestegringar enligt 1951 års kollektivavtal	12,5
Kostnadsstegringar å materialier	5,0
Kostnadsstegringar för maskinparken	5,0
Av trafikstegringen föranledd kostnadsökning, vilken uppskattats till hälften av motsvarande i anslagsberäkningen för budgetåret 1952/53 upptaget belopp	5,0
Underhållskostnad för nytillkomna vägar enligt 1951 års statsverksproposition	0,2
	182,7
Kostnadsminskningar i samband med inkorporeringar och utförda beläggningsarbeten enligt 1951 års statsverksproposition	1,1
Redan anvisat anslag för budgetåret 1951/52	160,0
	161,1
Återstående medelsbehov	21,6

Beträffande den med 5 milj. kronor upptagna posten för intensifierat vägunderhåll på grund av trafikstegringen har styrelsen i skrivelse den 30 november 1951, som anmäles under nästföljande punkt, framhållit att dessa medel skola användas för en ökning av arbetena avseende vägbanan, vilka utgöra de arbeten där mekaniseringen drivits längst. En sådan utvidgning av arbetsvolymen skulle sålunda kräva förhållandevis ringa insatser av manuellt arbete.

I nyssnämnda skrivelse har styrelsen vidare i sammanhanget anfört bl. a. följande.

Till grund för styrelsens anslagsberäkning ha lagts vägförvaltningarnas uppgifter om nedlagda kostnader å utförda arbeten och beräknade ytterligare kostnader. Genom det fortlöpande samråd, som sker mellan vägförvaltningarna och länsarbetsnämnderna, har vid dessa beräkningar hänsyn kunnat tagas till möjligheterna att disponera arbetskraft. Med hänsyn härtill samt till att man torde ha anledning antaga att en löne- och prishöjning är att emotse även under senare hälften av innevarande budgetår anser sig styrelsen böra vidhålla sitt tidigare äskande om viss anslagsförstärkning för vägunderhållet.

Föredraganden. Utgifterna för vägunderhållet uppgingo under budgetåret 1950/51 till ungefär 158 miljoner kronor. Som jag framhållit vid anmälan i årets statsverksproposition av frågan om anslag till vägunderhållet för nästa budgetår (bil. 8 pt 7) torde nyssnämnda belopp motsvara en vägunderhållskostnad, beräknad enligt 1950 års kostnadsnivå, av i runt tal 149 miljoner kronor.

Enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens föreliggande framställning om tilläggsanslag till vägunderhållet för innevarande budgetår ha de sedan budgetåret 1949/50 inträdda löne- och prisstegringarna, efter avdrag av vissa mindre justeringsposter, beräknats till (12,5 + 5,0 + 5,0 + 0,2 — 1,1) 21,6 miljoner kronor. För att bibehålla arbetsvolymen oförändrad under

innevarande budgetår skulle — under förutsättning att ytterligare löne- och prisstegringar icke inträda — alltså erfordras ett anslag av (149,0 + 21,6) 170,6 miljoner kronor.

För innevarande budgetår har till vägunderhållet anvisats ett anslag av 160 miljoner kronor. Den från föregående budgetår kvarstående behållningen å anslaget, 2,0 miljoner kronor, är så förhållandevis obetydlig, att den i förevarande sammanhang kan lämnas ur räkningen. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning om tilläggsanslag för budgetåret 1951/52 avser ett belopp av 21,6 miljoner kronor. Vid bifall till detta förslag skulle alltså vägunderhållsutgifterna under budgetåret kunna ökas till (160,0 + 21,6) 181,6 miljoner kronor, d. v. s. med (181,6 — 170,6) 11,0 miljoner kronor utöver kostnadsvolymen för förra budgetåret, omräknad efter 1951 års löne- och prisnivå. Med hänsyn bl. a. till vad styrelsen anfört i sin skrivelse den 30 november 1951 angående behovet av och förutsättningarna för den sålunda ifrågasatta ökningen av vägunderhållsutgifterna har jag ansett mig kunna tillstyrka, att ytterligare medel till vägunderhållet anvisas å tilläggsstat i den av styrelsen föreslagna omfattningen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägunderhållet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 21 600 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[2] 23 a. Vissa vägreparationer. Med bifall till Kungl. Maj:ts därom i propositionen nr 211 gjorda framställning anvisade 1951 års riksdag ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor till Vissa vägreparationer, att avräknas mot automobilskattemedlen. Anslaget var avsett för bestridande av kostnaderna för reparationsarbeten i anledning av under våren 1951 uppkomna skador av katastrofartad karaktär på landets vägnät.

Föredragande departementschefen framhöll i propositionen, att för det dåvarande icke funnes någon säker grund för beräkningen av de erforderliga anslagsmedlens storlek. I avvaktan på närmare erfarenhet om medelsbehovet föreslogs att ett belopp av 10 milj. kronor skulle anvisas.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 30/11 1951) hemställer nu, att för nämnda ändamål måtte anvisas ytterligare 15 000 000 kronor å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. De nya medlen avses skola anvisas i form av en ökning av anslaget Förstärkning och förbättring av vägar.

Styrelsen har lämnat följande närmare redogörelse för det anmälda medelsbehovet.

Under tiden t. o. m. utgången av oktober månad har medelsförbrukningen å anslaget till Vissa vägreparationer uppgått till i runt tal 8,2 milj. kronor och styrelsen beräknar att anslaget vid utgången av 1951 skall vara praktiskt taget helt förbrukat. För här ifrågavarande reparationsarbeten anlitas jämväl medel av anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar. Av detta anslag beräknar styrelsen att vid utgången av år 1951 i runt tal 9 milj.

kronor skola ha kassamässigt förbrukats för tjälskadereparationer. Sammanlagt skulle sålunda under 1951 ha utförts reparationsarbeten för en kostnad av 19 milj. kronor. Med ledning av från vägförvaltningarna infordrade uppgifter uppskattar styrelsen den totala omfattningen av de reparationsarbeten, som beräknas skola utföras i anledning av de inträffade skadorna, till 25 milj. kronor.

De medel, 37 milj. kronor, som för budgetåret 1951/52 anvisats under anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar, beräknas helt behöva tagas i anspråk för genomförande av det ordinarie arbetsprogrammet för utförande av förarbeten för beläggningar ävensom för andra nödvändiga förstärknings- och förbättringsarbeten. Medel, som av detta anslag tillfälligt disponerats eller bliva disponerade för förenämnda reparationsarbeten, erfordras sålunda under budgetåret för med anslaget avsedda ändamål.

I enlighet med vad sålunda anförts beräknar styrelsen, att ytterligare (25—10) 15 milj. kronor behöva anvisas för slutförande av reparationsarbetena. Styrelsen föreslår, att nämnda belopp anvisas å tilläggsstat såsom förstärkning av det ordinarie reservationsanslaget Förstärkning och förbättring av vägar. Härigenom skulle det särskilda anslaget Vissa vägreparationer erhålla den avsedda karaktären av engångsanslag.

I förevarande sammanhang har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen därjämte hemställt, att medel i mån av behov tillfälligt under innevarande budgetår måtte få överföras mellan reservationsanslagen till Nyanläggning av bygdevägar, Nyanläggning av ödebygdsvägar, Byggande av huvudvägar, Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar, Förstärkning och förbättring av vägar, Byggande av broar samt Vägbeläggningar.

Styrelsen anför härom följande.

För innevarande budgetår har för väg- och vattenbyggnadsverkets väg- och broinvesteringar fastställts en sammanlagd medelsförbrukningsram av 135 milj. kronor.

På grundval av nämnda rambelopp samt med hänsyn tagen till de anslagsbelopp, som stå till vägväsendets förfogande å väg- och brobyggnadsanslagen för innevarande budgetår, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beträffande byggnadsverksamheten inom varje län angivit den medelsförbrukningsram, som länet kan påräkna för arbeten under respektive anslag under budgetåret. Utgående från de sålunda bestämda rambeloppen ha vägförvaltningarna, under hänsynstagande till beräknad tillgång på arbetskraft, upprättat arbetsprogram med angiven omslutning. Dessa arbetsprogram ha i princip godkänts av de arbetsmarknadsreglerande myndigheterna.

Genom ökad utnyttjning vid byggnadsarbeten av bl. a. från vägunderhållet för vinterperioden friställd arbetskraft beräknas arbetskrafttillgången inom vissa län kunna medgiva en icke oväsentlig utökning av de upprättade arbetsprogrammen. Styrelsen framhåller som synnerligen angeläget, att vägväsendet i nuvarande läge beredes möjlighet utnyttja den arbetskraft, som kan stå till buds för dess arbeten. För att kunna genomföra ett utökat arbetsprogram erfordras emellertid att sådana arbetsobjekt kunna utväljas, som äro lämpligt läagna med hänsyn till var tillgängliga arbetskraftreserver lokalt förefinnas. Nuvarande medelstillgång och densammas fördelning på de olika anslagen lägger dock hinder i vägen för en dylik anpassning av byggnadsverksamheten. En förutsättning därför är att Kungl. Maj:t bemyndigas att i mån av behov vidtaga erforderlig omdisponering av för väg- och brobyggnadsarbeten beviljade anslagsmedel.

Föredraganden. Såsom framgår av den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lämnade redogörelsen beräknas kostnaderna för reparation av de under våren 1951 uppkomna tjälskadorna på vägnätet komma att uppgå till ca 25 miljoner kronor. Styrelsen har räknat med att dessa reparationsarbeten vid årsskiftet 1951/52 skola vara utförda intill en kostnad av 19 miljoner kronor samt att återstående arbeten skola kunna i huvudsak slutföras före den 1 juli 1952.

Kostnaderna för tjälskadereparationerna ha hittills bestritts dels från det anslag av 10 miljoner kronor till Vissa vägreparationer, som anvisats å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1950/51, och dels från anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar. Det förstnämnda anslaget beräknas vara förbrukat vid ingången av 1952 och därjämte skulle för samma ändamål ha tagits i anspråk ca 9 miljoner kronor av det sistnämnda anslaget. För täckande av denna merbelastning å anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar samt för finansiering av återstående reparationsarbeten har styrelsen begärt ett tilläggsanslag av 15 miljoner kronor för innevarande budgetår.

Utgifterna under anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar ha för de fem första månaderna av budgetåret 1951/52 uppgått till sammanlagt 27,0 miljoner kronor, varav 4,7 miljoner kronor belöpa på tjälskadereparationer.

Då förutsättningar synas föreligga att icke blott under loppet av innevarande budgetår slutföra de pågående reparationsarbetena på vägnätet utan även i huvudsak fullfölja det ordinarie programmet för förstärknings- och förbättringsarbetena, har jag icke funnit anledning till erinran mot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning om ett tilläggsanslag av 15 miljoner kronor för ifrågavarande ändamål. I motsats till vad styrelsen föreslagit anser jag emellertid, att dessa medel böra upptagas under samma anslagsrubrik — Vissa vägreparationer — som det tidigare för ändamålet anvisade anslaget. Kostnaderna för dessa extraordinära arbeten skulle på så sätt i sin helhet komma att redovisas åtskilda från kostnaderna för den ordinarie byggnadsverksamheten. Jag förutsätter härvid, att de vägreparationsutgifter, som förskotterats från anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar, skola ersättas från det nya anslaget.

Styrelsens förslag att medel i mån av behov tillfälligt under innevarande budgetår skulle få överföras mellan vissa av de ordinarie anslagen för statliga väginvesteringar lärer sammanhånga bl. a. med att medelsknapphet beräknas uppkomma på vissa anslag — framförallt anslagen till ombyggnad av vägar — till följd av den i viss mån ändrade inriktning av investeringsverksamheten, som numera befunnits nödvändig och möjlig. Avsikten är att skapa möjlighet att temporärt använda tillgängliga anslagsmedel för de vägarbeten av olika slag, som under rådande förhållanden kunna komma till utförande, oberoende av under vilket anslag dessa medel anvisats. Jag vill härvid erinra om att de av styrelsen åsyftade anslagssvårigheterna torde komma att bortfalla för tiden efter ingången av nästa budgetår, därest

en övergång till kalenderårsberäkning för vissa av väg- och brobyggnadsanslagen genomföres i överensstämmelse med vad jag förordat vid anmälan av hithörande anslagsfrågor i årets statsverksproposition (bil. 8 pt 9). Då för tiden dessförinnan behov synes föreligga av viss ökad frihet i dispositionsrätten över de av styrelsen angivna anslagen, anser jag mig böra tillstyrka vad styrelsen sålunda föreslagit.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Vissa vägreparationer* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i mån av behov tillfälligt under budgetåret 1951/52 överföra medel mellan reservationsanslagen till Nyanläggning av bygdevägar, Nyanläggning av ödebygdevägar, Byggande av huvudvägar, Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar, Förstärkning och förbättring av vägar, Vägbeläggningar samt Byggande av broar.

[3] 27 a. Kostnader för vissa av väg- och vattenbyggnadsverket utförda arbeten i anledning av översvämning av Lidan. Med bifall till Kungl. Maj:ts därom i proposition 1947: 290 framlagda förslag anvisade riksdagen å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 under nionde huvudtiteln ett reservationsanslag av 15 300 kronor till Bidrag till ersättning för genom jordras vid Lidan förorsakade skador m. m. Anslaget var avsett för bidrag till vissa enskilda personer för av dem lidna ekonomiska förluster samt för täckande av utgifter för anlitat hjälpmanskap. Beträffande de närmare omständigheterna vid katastrofen får jag hänvisa till nyssnämnda proposition.

Genom beslut den 29 mars 1946 bemyndigade Kungl. Maj:t väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att med anledning av den inträffade översvämningen utföra vissa grävnings- och muddringsarbeten vid Sköttorp i Skaraborgs län samt att av under händer varande medel bestrida kostnaderna därför.

I skrivelse den 31 oktober 1951 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* anmält, att ifrågavarande arbeten slutförts. Arbetena ha avsett åtgärder dels nedströms från det inträffade raset för att avvärja katastrofhot, dels uppströms för att sänka vattenytan och återvinna översvämmade områden. Kostnaderna ha uppgått till sammanlagt 20 793 kronor 55 öre, varav för arbeten nedströms 13 295 kronor 65 öre och för arbeten uppströms 7 497 kronor 90 öre, vilket senare belopp numera betalats av vederbörande markägare.

Arbetena nedströms ha emellertid varit av sådan art, att kostnaderna böra stanna på statsverket. Då arbetena icke kunna hänföras till något ändamål för vilket väg- och vattenbyggnadsstyrelsen disponerar medel, hemställer styrelsen att erforderliga medel, 13 295 kronor 65 öre, ställas till förfogande för ifrågavarande kostnader.

Statskontoret framhåller i utlåtande den 15 november 1951, att medel för ifrågavarande utgifter böra anvisas å tilläggsstat.

Föredraganden. Med anledning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning synes ett särskilt anslag å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår böra äskas för ändamålet. Anslaget bör bestämmas till avrundat 13 300 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Kostnader för vissa av väg- och vattenbyggnadsverket utförda arbeten i anledning av översvämning av Lidan* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 13 300 kronor.

D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

[4] Bidrag till väderlekstationer i Nordatlanten och på Grönland.

Departementschefen. Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av frågan om anslag för budgetåret 1952/53 till Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland (bil. 8 pt 60) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att förslagsanslaget till Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland må för budgetåret 1951/52 överskridas med 700 000 kronor för slutbetalning av Sveriges andel i inköpskostnaden för de till väderleksstationen M i Nordatlanten hörande fartygen.

I. Diverse.

[5] 6. Understöd åt skärgårdsrederier.

Departementschefen. Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i årets statsverksproposition av förevarande anslagsfråga (bil. 8 pt 81) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Understöd åt skärgårdsrederier* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 185 000 kronor.

Vad föredragandena såunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Östen Falken.

Bilaga 6.

Egentliga statsutgifter.

Sjunde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler här efter under finansdepartementet hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 samt anför därvid följande.

E. Diverse.

[1] 6 a. 1951 års penningvärdeundersökning. Under åberopande av vad jag tidigare denna dag anført vid anmälan i statsverkspropositionen av frågan om beräkningen av reservationsanslaget till 1951 års penningvärdeundersökning för budgetåret 1952/53 (bil. 9, p. 75) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till 1951 års penningvärdeundersökning å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Otto Winther.

Egentliga statsutgifter.

Åttonde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Persson, anmäler härefter under ecklesiastikdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 samt anför därvid följande.

C. Kyrkliga ändamål.

[1] 9. Vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka. Under åberopande av vad jag under punkten 48 i bilagan åttonde huvudtiteln till årets statsverksproposition anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

E. Universiteten, den medicinska undervisningen m. m.

[2] 15 a. Flyttning av fysiologiska institutionen vid universitetet i Lund. Färdigställandet av den nya byggnaden för fysiologiska institutionen vid universitetet i Lund har nu fortskridit så långt, att inflyttningen beräknas kunna bli påbörjad i mars 1952. Institutionens föreståndare, *professorn G. Kahlson*, hemställer, att på tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår måtte anvisas ett belopp av 18 000 kronor till bestridande av institu-

tionens flyttningskostnader. Kahlson framhåller därvid, att ett förbiseende gjort, att medel för ändamålet icke äskats tidigare. Kostnaderna ha av en anlitad sakkunnig beräknats komma att uppgå till 18 150 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till vad i ärendet anförts föreslår jag, att å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår anvisas ett reservationsanslag av 18 000 kronor till bestridande av fysiologiska institutionens flyttningskostnader. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flyttning av fysiologiska institutionen vid universitetet i Lund* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 18 000 kronor.

J. Yrkesundervisningen.

[3] 15. **Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Understöd åt enskilda anstalter för yrkesundervisning.** Detta förslagsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 930 000 kronor och disponeras med 835 000 kronor till understöd till avlöning av lärare och med 95 000 kronor till understöd till undervisningsmateriel. Till enskilda yrkesskolor utgår statsbidrag med belopp, som av Kungl. Maj:t bestämmes. Skolorna äro indelade i två grupper, A och B. Till skolor i grupp A utgår bidrag enligt samma grunder som till de kommunala skolorna. Bidraget beviljas av överstyrelsen för yrkesutbildning inom ramen av ett av Kungl. Maj:t bestämt belopp för hela gruppen. Skolor i grupp B får ett statsbidrag, som i regel är lägre än om ovan angivna grunder skulle tillämpas, och vars belopp i varje särskilt fall fastställles av Kungl. Maj:t.

Till två anstalter av A-gruppen, nämligen Sveriges urmakareförbunds yrkesskola och Fredrika Bremerförbundets skola för kvinnlig yrkesutbildning, utgår, utöver vad nyss angivits, ytterligare understöd med högst 9 000 kronor respektive högst 11 000 kronor för gäldande av den del av avlöningskostnaderna och övriga kostnader för verksamheten vid dessa skolor, som icke täckes av eljest utgående statsunderstöd, kommunalt bidrag, kursavgifter eller inkomster från försåld produktion.

Överstyrelsen för yrkesutbildning hemställer, att ytterligare fyra skolor av A-gruppen, nämligen Engelbrekts barnavårds- och husmodersskola, Maria husmodersskola och Södra K. F. U. K:s skola för husligt arbete, samtliga i Stockholm, samt Praktiska hushållsskolan i Lund, från och med innevarande budgetår tillerkännas statsunderstöd med respektive högst 13 000 kronor, 12 000 kronor, 13 000 kronor samt 7 000 kronor utöver vad som med tillämpning av för motsvarande kommunala skolor gällande bidragsgrunder kan utgå. I anslutning härtill anför överstyrelsen bland annat:

Beträffande samtliga fyra skolorna gäller, att verksamheten under budgetåret 1951/52 icke kan finansieras med till buds stående inkomster, utan att betydande underskott kommer att uppstå. Engelbrekts barnavårds- och

husmodersskola, Maria husmodersskola och Södra KFUK:s skola för husligt arbete åtnjuta understöd från Stockholms stad. Skolorna tillgodose emellertid icke enbart ett lokalt behov utan rekrytera eleverna från vidsträckt område. Sålunda var elevantalet arbetsåret 1949/50 vid heldagskurser fördelat på följande sätt:

	Antal elever	
	från Stock- holms stad	från landet i övrigt
Engelbrekts barnavårds- och husmodersskola	60	65
Maria husmodersskola	87	67
Södra KFUK:s skola för husligt arbete	37	73

Maria husmodersskola, som bedriver en omfattande verksamhet med kvällskurser, hade därjämte 560 elever i sådana kurser, samtliga från Stockholms stad.

Praktiska hushållsskolan i Lund, som bland annat har kurser för utbildning av hemsystrar, åtnjuter intet kommunalt understöd. Av eleverna under arbetsåren 1949/50 och 1950/51 voro enligt uppgift 99 från Malmöhus län och 84 från övriga delar av landet.

Statskontoret påpekar, att ett anlitanande av förevarande anslag för dylika tilläggsunderstöd kräver riksdagens medverkan.

Departementschefen. För många enskilda yrkesskolor är innevarande budgetår ett mycket svårt år ur ekonomisk synpunkt. Visserligen har en viss uppräknings skett av statsbidragsbeloppen, men kostnadsstegringen synes överstiga statsbidragsökningen. Med hänsyn till den generella ökning av bidragen till kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning, som jag i annat sammanhang föreslår för nästa budgetår, hoppas jag att den ekonomiska situationen för de enskilda skolorna skall bli bättre från och med nästa budgetår. Jag är emellertid väl medveten om att den är svår i år och är därför beredd att tillstyrka en viss förbättring för några skolor, som synas vara i stort behov därav.

De av överstyrelsen för yrkesutbildning i förevarande sammanhang särskilt angivna skolorna, nämligen Engelbrekts barnavårds- och husmodersskola, Maria husmodersskola och Södra KFUK:s skola för husligt arbete, samtliga i Stockholm, samt Praktiska hushållsskolan i Lund, synas tillgodose mer än lokala utbildningsbehov. Det torde därför vara ett allmänt intresse, att skolorna icke av ekonomiska skäl tvingas att nedlägga eller inskränka sin verksamhet. Jag anser mig böra biträda överstyrelsens framställning om tilläggsunderstöd till dessa fyra skolor för innevarande budgetår. Tilläggsunderstödens belopp torde böra bestämmas av Kungl. Maj:t efter ytterligare prövning av skolornas ekonomiska förhållanden. Högst torde tilläggsunderstöden böra utgå med de av överstyrelsen angivna beloppen av respektive 13 000, 12 000, 13 000 och 7 000 kronor. Då förevarande anslag är uppfört förslagsvis, erfordras icke någon särskild medelsanvisning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva att förbättrat statsunderstöd under budgetåret 1951/52 må från förslagsanslaget till Understöd åt enskilda anstalter

för yrkesundervisning utgå till Engelbrekts barnavårds- och husmodersskola, Maria husmodersskola och Södra KFUK:s skola för husligt arbete, samtliga i Stockholm, samt Praktiska hushållsskolan i Lund med högst 13 000, 12 000, 13 000 respektive 7 000 kronor.

[4] 27. Särskilda anstalter för yrkesundervisning. Bidrag till Lennings textiltekniska institut i Norrköping. Detta anslag är sedan budgetåret 1946/47 uppfört med 33 000 kronor. Överstyrelsen för yrkesutbildning hemställer om ett tilläggsanslag för innevarande budgetår med 6 000 kronor. Till stöd härför anför överstyrelsen i huvudsak följande.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 22 juni 1951 har bergsskolan i Filipstad med stöd av riksdagens i skrivelsen 1951: 50 anmälda beslut medgivits rätt att under budgetåret 1951/52 överskrida sitt statsanslag med högst 6 280 kronor. Motsvarande möjlighet till höjning av lönerna till den vid textilinstitutet i Borås anställda personalen tillgodoses därigenom, att rörligt tilllägg vid detta institut utgår enligt samma grunder som för statstjänstemän, samtidigt som anslagsmedlen för ändamålet beräknas förslagsvis. I fråga om Lennings textiltekniska institut föreligger däremot ingen motsvarande möjlighet till bidrag för den höjning av avlöningarna därstädes, som enligt vad överstyrelsen inhämtat, måst genomföras från och med den 1 maj 1951. Med hänsyn till att det anvisade totala bidraget till verksamheten vid Lennings textiltekniska institut endast utgår med 33 000 kronor, anser sig överstyrelsen icke för budgetåret 1951/52 böra föreslå tilläggsanslag med högre belopp än 18,7 % av nu utgående anslag, eller avrundat 6 000 kronor, ehuru detta bidragsbelopp endast motsvarar ungefär 35 % av den verkliga lönehöjningen.

Departementschefen. Det torde vara skäligen att Lennings textiltekniska institut i någon mån gottgöres för de ökade avlöningskostnaderna under innevarande budgetår. För ändamålet torde å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår böra uppföras ett anslag av 3 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till Lennings textiltekniska institut i Norrköping* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 3 000 kronor.

K. Folkbildningsåtgärder i övrigt m. m.

[5] 13. Folkliga musikskolan i Arvika: Understöd. Detta anslag har sedan budgetåret 1948/49 utgått med 25 000 kronor (statsliggaren för budgetåret 1951/52 s. 708).

Styrelserna för skolan och för Föreningen för det folkliga musiklivets befrämjande, vilken förening utgör skolans stödförening, hemställa om ett tilläggsanslag av 13 500 kronor för att skolans rektor, lärare och vaktmästare

skola kunna för tiden den 1 januari 1951—den 30 juni 1952 tilldelas en löneförbättring med 20 procent av dem tillkommande löneförmåner (utom kristillägg). På grund av de stora utgiftsökningar för andra ändamål, som skolan åsamkats till följd av den senaste tidens prisutveckling, har stödföreningen med sina begränsade resurser icke funnit möjlighet att bestrida kostnaderna för den avsedda löneförbättringen. I avvaktan på frågans prövning från statsmakternas sida har föreningens styrelse medgivit ett provisoriskt lönetillägg av 10 procent, räknat från och med år 1951. Styrelserna anhålla i första hand om medelsanvisning för täckande av detta tillägg men framhålla, att ett ytterligare lönetillägg måste beredas lärarna, vilka hittills varit sämre ställda i lönehänseende än befattningshavare med jämförliga uppgifter, t. ex. personal vid folkhögskolor. Föreningen ser sig icke i stånd att på annat sätt än genom utverkande av statsanslag skaffa medel för den åsyftade löneförbättringen.

Enligt vid framställningen fogade uppgifter utgöra de löneförmåner, varå löneförbättringen beräknats, för undervisningsåret 1950/51 (huvudkurs) 21 372 kronor och för undervisningsåret 1951/52 (huvud- och sommarkurser) 47 684 kronor samt löneförbättringens sammanlagda belopp 13 611 kronor.

Departementschefen. Vid behandlingen av frågan om statsunderstöd åt folkliga musikskolan för innevarande budgetår ha statsmakterna konstaterat värdet av skolans arbete för folkbildningen inom landet (jfr 1951 års statsverksprop., bilagan åttonde huvudtiteln, s. 450, och statsutskottets utlåt. 1951: 8 s. 155). Under hänvisning härtill vill jag tillstyrka, att skolan tilldelas ett tilläggsunderstöd av 10 000 kronor med hänsyn till de stegrade lönekostnaderna för tiden den 1 januari 1951—den 30 juni 1952. Beloppet torde böra anvisas på tilläggsstat för innevarande budgetår. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkliga musikskolan i Arvika: Understöd å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52* anvisa ett anslag av 10 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Lars Ekströmer.

Egentliga statsutgifter.

Nionde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Norup, anmäler här efter under jordbruksdepartementet hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 samt anfördä vid följande.

D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar m. m.

[1] 7. Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Inredning och utrustning. För detta ändamål är i gällande riksstat uppfört ett reservationsanslag av 250 000 kronor. Av anslaget avses 60 000 kronor för anskaffande av lös inredning till statens husdjursförsöks nya institutionsbyggnad.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök (skr. 6/9 1951) hemställer, att å tilläggsstat för innevarande budgetår skola anvisas ytterligare 12 000 kronor till angivna ändamål. Framställningen motiveras med den ökning av priserna på möbler och textilier, som numera inträtt. Med hänsyn till behovet av olika möbler och textilier beräknas prisstegringen till i medeltal 20 procent. Styrelsen finner det oundgängligen nödvändigt, att kompensation för ifrågavarande kostnadsökning skall lämnas. I annat fall räcka de anvisade medlen icke till för sitt ändamål.

Departementschefen. Såsom högskolestyrelsen anfört torde prisstegringen å möbler och textilier nödvändig göra en förstärkning av det anslag å 60 000 kronor, som för innevarande budgetår anvisats till lös inredning i statens husdjursförsöks nya institutionsbyggnad. Styrelsen har begärt ett

tillskott å 12 000 kronor, motsvarande 20 procent av det anvisade beloppet. För min del anser jag emellertid en anslagsförstärkning med 15 procent tillräcklig. Jag tillstyrker alltså, att ett belopp av ytterligare 9 000 kronor skall anvisas för ifrågavarande ändamål.

Under återopande av vad jag anfört vid anmälan till statsverkspropositionen av anslag till byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och lantbruksförsöken (bil. 30, punkt 3) föreslår jag vidare, att till anskaffande av lös inredning för den nya institutionsbyggnaden för systematisk botanik och ärftlighetslära skall anvisas ett belopp av 60 000 kronor.

Till inredning och utrustning vid högskolan och lantbruksförsöken skulle följaktligen å tilläggsstat behöva anvisas tillhoppa (9 000 + 60 000 =) 69 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Inredning och utrustning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 69 000 kronor.

[2] 8. **Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Särskilda undersökningar.** Under denna anslagsrubrik har för budgetåret 1951/52 anvisats ett reservationsanslag av 94 000 kronor. Kungl. Maj:t har genom beslut den 11 maj 1951 föreskrivit, att av anslaget skola disponeras 25 000 kronor för undersökningar rörande kromosomfördubblade typer av lantbruksväxter, 10 000 kronor för jordbearbetningsförsök samt 10 000 kronor till sortförsök med potatis (statsliggaren s. 753).

Y r k a n d e. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 10/11 1951) hemställer, att å tilläggsstat för innevarande budgetår skall anvisas ett reservationsanslag av 16 600 kronor till nyssnämnda undersökningar och försök. Det begärda anslaget fördelar sig å de olika ändamålen på följande sätt.

1. Undersökningar rörande kromosomfördubblade typer av lantbruksväxter	5 300
2. Jordbearbetningsförsök	7 500
3. Sortförsök med potatis	3 800
	16 600

M o t i v. 1. Till ifrågavarande undersökningar har anslag anvisats från och med budgetåret 1939/40. Alltsedan budgetåret 1946/47 har anslaget utgått med 25 000 kronor. Verksamheten har redan lett till goda resultat och undersökningar av stor vikt pågå alltjämt.

Av de för ändamålet anvisade medlen åtgår den övervägande delen till avlöningar åt säsonganställda trädgårdsarbetare. Kostnaderna för dessa arbetare ha emellertid sedan hösten 1950 stigit med mer än 20 procent.

Tidigare ha de nämligen haft lön enligt trädgårdsarbetaravtalet, men numera kan dylik arbetskraft icke erhållas med mindre att lönen utgår enligt kommunalarbetaravtalet. På grund härav anser sig styrelsen böra föreslå en anslagsförstärkning med 5 300 kronor för att täcka de merkostnader som uppkommit för verksamheten.

2. För detta ändamål har från och med budgetåret 1945/46 årligen utgått ett anslag av 10 000 kronor till institutionen för allmän jordbrukslära. Beloppet har använts dels till avlöning åt den assistent, som närmast handhar jordbearbetningsförsöken, dels till övriga kostnader för försöken. Assistentens lön var ursprungligen 5 800 kronor.

Föreståndaren för nyssnämnda institution har anfört, att ifrågavarande anslag möjliggjort undersökningar beträffande aktuella bearbetningsfrågor i olika delar av landet. Det hade dock tyvärr ej medgivit försök i den utsträckning, som måste anses oundgänglig med hänsyn till de starkt varierande lokala förhållandena. Försöksserierna hade måst begränsas till ett fåtal problem på ett fåtal lokaler, och de hade i de flesta fall varit för små. De resurser, som med nuvarande anslag stode till förfogande för ändamålet, vore emellertid alltför begränsade för att man ens skulle kunna vidmakthålla nu pågående fastliggande försöksserier. Ett flertal försök och försöksserier hade fördenskull måst uppges. Anslagets otillräcklighet berodde främst på att assistentlönen numera stigit till 11 160 kronor. Även övriga kostnader för försöken hade emellertid ökat väsentligt. På grund av det anförda har institutionsföreståndaren hemställt om ett tilläggsanslag å 7 460 kronor.

Högskolestyrelsen finner det för sin del synnerligen viktigt, att förevarande försöksverksamhet skall kunna fortsättas. Med hänsyn härtill och då den assistent, som handhar försöken, behövs för att institutionens övriga forskningsverksamhet icke skall bli lidande, tillstyrker styrelsen att ytterligare 7 500 kronor skola anvisas för ändamålet.

3. Sortförsöken med potatis ledas av samarbetskommittén för potatisförsöksverksamheten. Försöken bedrivs efter en särskild arbetsplan, som uppgjordes år 1949. Enligt planen ha kostnaderna för försöken uppskattats till 27 700 kronor för innevarande budgetår. Till kommitténs förfogande för ändamålet under nämnda budgetår stå emellertid endast 25 000 kronor. Härav ha 10 000 kronor anvisats i form av statsanslag, medan 15 000 kronor lämnats såsom bidrag av Sveriges potatisodlares riksförbund.

Kommittén har anmält, att nyssnämnda medel på grund av de väsentligt ökade omkostnaderna icke förslå till en försöksverksamhet av sådan omfattning, som i arbetsplanen förutsatts för budgetåret 1951/52. Sålunda saknades medel till rese- och traktamentsersättningar åt kommitténs ledamöter för sammanträden ävensom till kostnaderna för inspektion av försöken. Kommittén har därför anhållit om ett tilläggsanslag å 4 155 kronor, motsvarande 15 procent av förenämnda kostnadsbelopp å 27 700 kronor.

Högskolestyrelsen tillstyrker, att å tilläggsstat skall anvisas ett belopp av 15 procent å den summa, som ställts till kommitténs förfogande för ifrågavarande ändamål för löpande budgetår, eller sålunda i runt tal 3 800 kronor.

Departementschefen. Såsom framgår av det föregående väntas kostnaderna för ifrågakvarande försöksverksamhet under innevarande budgetår komma att uppgå till betydligt högre belopp än som ställts till förfogande för de olika ändamålen. Såväl kostnaderna för avlöning av den personal, som är sysselsatt med försöken, som kostnaderna i övrigt för dessa ha nämligen stigit avsevärt. Då det enligt min mening är av vikt att försöken skola kunna bedrivas i avsedd omfattning eller att de i vart fall ej skola behöva beskäras mera avsevärt anser jag, att ytterligare medel till kostnaderna för desamma böra anvisas å tilläggsstat. Härvid torde det ökade medelsbehovet böra beräknas till 20 respektive 15 procent å de belopp, som nu disponeras för avlöningar och övriga omkostnader. Med denna utgångspunkt skulle erfordras en anslagsförstärkning å i runt tal 10 800 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, högskolestyrelsen att fördela nämnda belopp å de olika försök, varom här är fråga.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök: Särskilda undersökningar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 10 800 kronor.

[3] 14 a. **Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Täckande av förlust å rörelsen vid Alnarps mejeri.** I Alnarpsinstitutets omkostnadsstat är uppförd en maximerad post till täckande av möjligen uppkommande förlust å rörelsen vid Alnarps mejeri. Mejeriets karaktär av skolmejeri föranleder nämligen vissa årliga merutgifter.

För budgetåret 1949/50 höjdes posten från 15 000 kronor till 30 000 kronor och den har därefter varit uppförd med sistnämnda belopp. Höjningen skedde på förslag av institutstyrelsen (skr. 27/8 1948). Denna beräknade då att undervisningen medförde en årlig merutgift för mejeriet å 38 000 kronor. Av detta belopp ansåg styrelsen emellertid 8 000 kronor kunna bäras av mejeriet (se prop. 79/1949 s. 110).

I samband med att framställning gjordes om tillstånd att övertaga mjölkleveranserna till Kävlinge mejeri framlade Alnarpsmejeriets föreståndare i september 1948 en kalkyl över det ekonomiska driftsresultatet vid Alnarpsmejeriet dels under dåvarande förhållanden, dels under förutsättning av att Kävlingemejeriets mjölk övertoges av Alnarpsmejeriet. En redogörelse för denna kalkyl har lämnats i prop. 79/1949 s. 35 f. Enligt kalkylen uppvisade Alnarpsmejeriet ett årligt driftsunderskott av cirka 46 000 kronor och driften skulle jämväl efter sammanslagningen med Kävlinge mejeri ge ungefär samma driftsunderskott. Alnarpsmejeriet övertog vid årsskiftet 1948/49 mjölkleveranserna till Kävlinge mejeri.

I sina anslagsäskanden för budgetåret 1951/52 (skr. 30/8 1950) begärde

institutsstyrelsen att posten till täckande av förlusten å rörelsen vid mejeriet skulle uppräknas till 60 000 kronor. Förslaget motiverades med att enligt beslut av livsmedelskommissionen dels priset på konsumtionsmjölk, som såldes i Kävlinge med omnejd, dels marginaltillägget å samma mjölk sänkts med ett öre per liter. Föredragande departementschefen förklarade sig anse att utredning borde ske i fråga om det ekonomiska resultatet av mejeriets rörelse och därmed sammanhängande spörsmål samt förordade att man i avbidan på utredningens resultat skulle bibehålla posten vid oförändrat belopp (se IX ht 1951 s. 60). Kungl. Maj:t och riksdagen beslöto i enlighet härmed.

I en skrivelse, som inkom till jordbruksdepartementet den 24 juli 1951, anmälde *ordföranden i Alnarpsinstitutets styrelse, landshövdingen A. Thomson* att Alnarpsmejeriet vore skyldigt att för år 1950 till Kävlinge-mejeriets mjölkleverantörer betala ett tilläggspris av 254 200 kronor och att institutet saknade medel till denna betalning. Enligt en vid skrivelsen fogad promemoria hade Alnarpsmejeriets förlust för 1949/50 varit 196 800 kronor. Alnarps egendom hade en fordran på mejeriet å sammanlagt 615 000 kronor. Såsom den främsta orsaken till den stora förlusten nämndes utvecklingen av å ena sidan mjölkpriset till leverantörerna vid Lundamejeriet, å andra sidan smör- och ostpriserna. I promemorian anfördes bland annat följande.

Vid utredningen år 1948 rörande överförandet av Kävlinge mejeris mjölk till Alnarps mejeri förutsattes att Kävlinge mejeris mjölkleverantörer skulle erhålla samma pris som Lundaortens mejeris. Vid beräkningarna av driftsresultaten vid Alnarps mejeri sedan Kävlingemjölken antagits ha blivit överförd användes då gällande priser å konsumtionsmjölk och mejeriprodukter. Stor försiktighet iaktogs därvid och beräkningarna ha också visat sig hålla i stort sett väl.

Mjölkpriset till leverantörerna vid Lundamejeriet har emellertid stigit varje år sedan år 1948. År 1947 var leverantörmjölkpriset 26,19 öre pr kg, år 1948 28,94, år 1949 30,84 och år 1950 31,58 öre per kg och denna stegring har varit större än den, som motsvarar ökningen av priserna å smör och ost under samma tid. Detta förhållande är den viktigaste orsaken till förlusterna vid Alnarps mejeri, som för undervisningens och forskningens skull huvudsakligen måste tillverka smör och ost.

Sedan år 1948 har på grund av åtgärder av Svenska mejeriernas riksförening osttillverkningens relativa lönsamhet minskats och var under år 1950 särskilt låg genom de osttillverkningsavgifter, som riksföreningen då påförde mejerierna.

Genom beslut den 3 augusti 1951 uppdrog Kungl. Maj:t åt statssekreteraren i jordbruksdepartementet C. H. Nordlander att verkställa utredning i frågan om det ekonomiska resultatet av rörelsen vid Alnarps mejeri och därmed sammanhängande spörsmål.

I samråd med utredningsmannen har Svenska mejeriernas riksförenings ekonomiavdelning gjort en driftsekonomisk utredning rörande Alnarps mejeri för åren 1947/48, 1949/50 och 1950/51. Syftet med utredningen var att klarlägga huruvida förlusterna uteslutande betingats av att mejeriet fått

betala ett för högt mjölkpris eller om de även hade sin förklaring i andra orsaker såsom i mejeriets organisation. Utredningens resultat redovisas i en den 22 oktober 1951 dagtecknad promemoria. Enligt denna kan förlusten vid mejeriet ifrågavarande år, sedan vederbörlig hänsyn tagits till lagerförändringar o. dyl., beräknas till respektive 32 927, 127 986 och 98 180 kronor eller sammanlagt 259 093 kronor.

Utredningen har gjort en jämförelse mellan Alnarpsmejeriet och mejerier av liknande storlek och produktionsinriktning. Rörande de slutsatser som för Alnarpsmejeriets del kunna dragas av denna jämförelse anföres i promemorian följande.

De tekniska utbytestalen ha i stort sett varit tillfredsställande och i flera avseenden goda.

De marknadsmässiga möjligheterna synas ha väl tillvaratagits. Ingående prisanalyser ha på grund av ej tillräckligt specificerad försäljningsstatistik, i synnerhet för osten, dock ej kunnat genomföras helt.

De tillverkade produkternas kvalitet får anses ha varit tillfredsställande. Mjölkens beskaffenhet har under vissa tidsperioder inverkat menligt på vissa ostsorers kvalitet. Driftskostnaderna äro efter Kävlingemjölkens övertagande och under beaktande av produktionsinriktningen normala. En bidragande orsak härtill äro de låga kapitalkostnaderna på grund av att mejeribyggnaden och en del teknisk utrustning anskaffats genom särskilda statliga anslag och ej belastat driften samt att Alnarp ej haft räntekostnader för lånat kapital. Ofullständiga inventeringar kunna dock ha åstadkommit förskjutningar i kostnaderna från ett år till ett annat. Eftersom varken de tekniska utbytena, de marknadsmässiga förutsättningarnas utnyttjande eller kostnadernas höjd givit någon förklaring till de uppkomna driftunderskotten för de senaste två åren, måste dessa anses bero på ett i förhållande till produktionsinriktningen vid Alnarps mejeri och gällande priser å mejeriprodukter för högt mjölkpris.

I anslutning till vad nu anförts torde få anmärkas, att rörelsen år 1948/49 enligt uppgifter från mejeriet lämnat endast ett mindre underskott.

I skrivelse den 23 november 1951 hemställer *styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut*, att medel måtte ställas till förfogande för Alnarps egendom, mejeri och trädgårdar dels för täckande av förlust å mejerirörelsen och återbetalning av lån som upptagits för mejeriets räkning, dels för tillgodoseende av behovet av rörelsekapital.

I skrivelsen erinras om att styrelsen såsom rörelsekapital för institutets tre affärsdrivande avdelningar endast har 100 000 kronor till sitt förfogande. Styrelsen framhåller att detta är helt otillräckligt. Enbart mjölklikviderna till Alnarps mejeris leverantörer taga i anspråk cirka 175 000 kronor per månad. Inköp av mjölk, transporter av mjölk samt anskaffning av förnödenheter för mejeridriften måste betalas kontant. Härtill kommer, att Alnarps mejeri för att kunna försälja sin ost lagrad ständigt måste hålla ett avsevärt belopp bundet i ostlager. Som exempel på hur rörelsekapital bindes på detta sätt nämnes, att mejeriets lager av ost för närvarande har ett värde av cirka 420 000 kronor. Trots att försäljningen från mejeriet och trädgårdarna i huvudsak sker kontant uppgå vidare utestående kundfordringar ständigt till rätt stora belopp. Beträffande mejeriets rörelse äro

de utestående fordringarna tämligen konstanta men beträffande trädgårdarnas rörelse äro de mera säsongbetonade. Normalt uppgå utestående kundfordringar för mejeriet och trädgårdarna ständigt till omkring 200 000 kronor.

Styrelsen erinrar om att enligt föreskrift av Kungl. Maj:t överskott å rörelsegrenarna snarast möjligt efter räkenskapsårets utgång skall inlevereras till statsverket. Bristen på rörelsekapital har emellertid medfört att de överskott, som de senaste åren uppkommit på rörelsen vid Alnarps egendom, undan för undan måst tagas i anspråk till rörelsekapital och därför ej kunnat inlevereras till statsverket. Genom beslut den 28 april 1950 har Kungl. Maj:t beviljat institutet anstånd till den 1 juli 1951 med att inleverera överskottsmedlen för räkenskapsåren 1947/48 och 1948/49, sammanlagt 361 261 kronor.

Styrelsen anför att dessa medel hittills icke kunnat inlevereras utan att de ävensom senare uppkommet överskott på egendomens rörelse måst tagas i anspråk som rörelsekapital företrädesvis för mejeriet men under det senaste året jämväl för trädgårdarna. Vid utgången av räkenskapsåret 1950/51 hade sålunda egendomen en fordran av mejeriet och trädgårdarna på 448 955 respektive 197 760 kronor.

Det överskott som egendomen är skyldig att inleverera till statsverket uppgår till 768 906 kronor. Därjämte har institutet för att kunna betala mejeriets mjölkleverantörer dem tillkommande mjölkpristillägg för år 1950 måst låna 235 000 kronor av Svenska mejeriernas riksförening. Detta lån förfaller till betalning den 28 februari 1952. Sammanlagt har institutet sålunda att betala $(768\ 906 + 235\ 000 =)$ 1 004 000 kronor. I likvida medel disponeras endast 205 000 kronor som innestå å egendomens checkräkning.

Styrelsen framhåller slutligen att tillförsel av även rätt stora belopp i nytt rörelsekapital endast hjälper på kort sikt, om icke mejerirörelsen kan grundas på en sund ekonomisk bas.

Departementschefen. Av den redogörelse, som lämnats i det föregående, framgår att Alnarps mejeris rörelse under de senaste åren gått med betydande förlust, sammanlagt cirka 260 000 kronor. Den främsta orsaken till de stora förlusterna har angivits vara, att det mjölkpris, som mejeriet har att betala till leverantörerna, är för högt i förhållande till gällande priser å mejeriets produkter. I avbidan på resultatet av den utredning av frågan om det ekonomiska resultatet av rörelsen och därmed sammanhängande spörsmål, som Kungl. Maj:t uppdragit åt en särskild utredningsman, är jag icke beredd att taga ställning till frågan om eventuella ändringar i mejeriets organisation. Då institutet i anledning av förlusterna på mejerirörelsen måst upptaga lån, som förfaller till betalning den 28 februari 1952, torde det emellertid vara nödvändigt att redan nu anvisa medel för att täcka de förluster, som angivits i det föregående.

Vid bestämmandet av storleken av det anslag som bör anvisas torde från den summa å cirka 260 000 kronor, som angivits i det föregående, böra dragas de belopp å sammanlagt 75 000 kronor, vilka ifrågasvarande år an-

visats under den i institutets omkostnadsstat uppförda posten till täckande av möjligen uppkommande förlust å mejeriet. Jag förordar sålunda, att anslaget skall bestämmas till 185 000 kronor. Det torde böra anvisas såsom ett obetecknat anslag å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår och benämnas Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Täckande av förlust å rörelsen vid Alnarps mejeri.

Med frågan om anvisande av förenämnda anslag sammanhänger spörsmålet om ökat rörelsekapital för institutets affärsdrivande avdelningar. Dessa disponera för närvarande endast 100 000 kronor, som 1939 års riksdag anvisat under fonden för förslag till statsverket. Detta belopp är helt otillräckligt. Institutet har därför såsom rörelsekapital måst disponera överskotten från egendomen, vilka skolat inlevereras till statsverket.

I remissutlåtande över framställning från institutsstyrelsen om anstånd med inlevereringen av överskotten för räkenskapsåren 1947/48 och 1948/49 ha såväl riksräkenskapsverket som lantbruksstyrelsen förordat, att anslag till ytterligare rörelsekapital skall utverkas av riksdagen. Även jag hyser denna åsikt. Vad beträffar storleken av de ytterligare rörelsemedel som erfordras vill jag föreslå ett belopp av 750 000 kronor. Ett anslag å detta belopp synes böra anvisas under fonden för förslag till statsverket. Vid bifall härtill torde Kungl. Maj:t — i samband med att anslaget i fråga ställes till institutsstyrelsens förfogande — meddela föreskrift om inleverering till statsverket av de av styrelsen nu såsom rörelsekapital disponerade överskottsmedlen. Hemställan om anvisande av detta anslag kommer jag att göra under en följande anslagspunkt.

Under återopande av det anförda hemställer jag under förevarande anslagspunkt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Täckande av förlust å rörelsen vid Alnarps mejeri* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 185 000 kronor.

[4] 19. *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Inredning och utrustning.* Till inredning och utrustning av ett bostadshus för elever vid Alnarps trädgårdsavdelning ha anvisats dels av 1947 års riksdag ett belopp av 15 000 kronor, dels ock av 1949 års riksdag ett belopp av 24 000 kronor (IX ht 1947 s. 70; r. skr. nr 9 respektive prop. nr 79/1949 s. 116; r. skr. nr 345). På grund av att uppförandet av elevbostaden icke kunnat påbörjas förrän år 1950 har emellertid förstnämnda anslagsbelopp icke tagits i anspråk utan inlevererats till budgetutjämningsfonden.

Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut (skr. 23/10 1951) hemställer nu, att å tilläggsstat för innevarande budgetår skall för utrustning av ifrågavarande elevbostad anvisas ett anslag av 30 000 kronor. Av nämnda belopp motsvara 15 000 kronor de medel, som enligt vad förut angivits tillförts budgetutjämningsfonden. I övrigt motiveras framställningen med de prisstegringar som inträtt sedan de ursprungliga

kostnadsberäkningarna gjordes, samt med att vissa arbetsdetaljer, som vid byggnadens planering förutsattes skola ingå i den fasta inredningen, icke blivit utförda vid bostadens uppförande.

Lantbruksstyrelsen (remissutlåtande 29/11 1951) har icke något att erinra mot institutsstyrelsens kostnadsberäkningar och förordar därför, att det begärda beloppet skall anvisas för ändamålet.

Departementschefen. I likhet med lantbruksstyrelsen anser jag mig böra tillstyrka institutsstyrelsens förevarande framställning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut: Inredning och utrustning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

J. Skogsväsendet.

[5] **Skogshögskolan: Avlöningar.** Under åberopande av vad jag denna dag anfört vid anmälan till statsverkspropositionen av skogshögskolans avlöningsanslag (bil. 11, punkt 158), hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för skogshögskolan upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1951/52 överskridas med 4 300 kronor.

[6] **19. Statens skogsforskningsinstitut: Byggnadsarbeten å försöksfält vid Bogesund.** Under denna anslagstitel ha för budgetåren 1949/50, 1950/51 och 1951/52 anvisats reservationsanslag av respektive 30 000, 80 000 och 150 000 kronor. Dessa anslag, som ställts till förfogande för styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut, ha avsetts för reparation och ombyggnad av vissa äldre byggnader, för uppförande av växthus och trädgårdsmästarebostad, för anskaffande av viss inredning och utrustning samt för arkitektarvode, ritningar m. m.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut (skr. 20/8 1951) hemställer, att å tilläggsstat för budgetåret 1951/52 skall under anslaget anvisas ytterligare ett belopp av 70 000 kronor. Styrelsen anför att för närvarande återstår att uppföra trädgårdsmästarebostaden och att slutföra arbetena på växthusanläggningen. På grund av prisstegringarna på arbets- och varumarknaderna kunna dessa arbeten icke slutföras, därest ej ytterligare medel ställas till förfogande. Kostnadsökningarna, vilka hänföra sig främst till budgetåren 1950/51 och 1951/52, kunna enligt styrelsen beräknas motsvara 30 procent å de för dessa budgetår anvisade anslagen (80 000 + 150 000 = 230 000), eller i runt tal 70 000 kronor. I övrigt anför styrelsen i huvudsak följande.

Skogsforskningsinstitutets forsknings- och försöksverksamhet å Bogesund har nu fortskridit så långt, att densamma måste ledas och stå under tillsyn av en på platsen boende tjänsteman. Det är därför nödvändigt att trädgårdsmästarebostaden kommer till utförande snarast möjligt.

Inom diversemedelsfonden för prisutjämningsavgifter har för anläggande av plantager för produktion av skogsfrö avsatts ett betydande belopp. Denna verksamhet kommer främst att bedrivas av Föreningen för växtförädling av skogsträd och skogsforskningsinstitutet under nära samarbete dem emellan. En synnerligen viktig del av verksamheten blir uppdragandet av ympar, vilket bland annat skall ske i institutets anläggningar på Bogesund. För att detta arbete skall kunna utföras är det oundgängligen nödvändigt att växt-husanläggningen färdigställas i beräknad tid, nämligen till våren 1952.

Departementschefen. Kostnadsberäkningarna för de byggnadsarbeten, varom här är fråga, hänföra sig till år 1948, då domänstyrelsen samt styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut föreslogo att viss del av Bogesunds egendom skulle upplåtas till försöksfält för skogsforskningsinstitutet (prop. nr 49/1949). Efter nämnda år ha, såsom institutsstyrelsen framhållit, prisstegringar inträffat på arbets- och varumarknaderna. Med hänsyn härtill torde en ytterligare medelsanvisning vara erforderlig för att de ursprungligen planerade arbetena skola kunna slutföras. Mot de av institutsstyrelsen i detta hänseende gjorda beräkningarna har jag icke något att invända. Jag biträder alltså styrelsens förslag, att ett ytterligare belopp av 70 000 kronor skall anvisas för ändamålet. Då jag i likhet med styrelsen anser det önskvärt att återstående arbeten skola kunna utföras så snart som möjligt, tillstyrker jag även förslaget, att nämnda belopp skall anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår. Jag vill i detta sammanhang erinra om att jag vid anmälan till statsverkspropositionen av skogsforskningsinstitutets avlöningsanslag (bil. 11, punkt 169) föreslagit, att medel för nästa budgetår skola beräknas till avlöande av en skogsmästare för försöksfältet vid Bogesund.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Byggnadsarbeten å försöksfält vid Bogesund* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

[7] 26. Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader. Detta anslag har för innevarande budgetår uppförts med 4 562 000 kronor. Dessutom har för ändamålet stått till förfogande en å motsvarande anslag för budgetåret 1950/51 förefintlig reservation å 361 026 kronor 55 öre. Av nämnda båda belopp ha 4 558 500 kronor fördelats mellan skogsvårdsstyrelserna, medan återstoden förbehållits Kungl. Maj:ts disposition för att täcka senare uppkommande behov.

Skogsstyrelsen (skr. 21/9 1951) hemställer, att å tilläggsstat för budgetåret 1951/52 skall på grund av höjda resekostnads- och traktamentsersätt-

ningar anvisas ytterligare 390 000 kronor. Såsom skäl för sin framställning anför styrelsen i huvudsak följande.

Sedan riksdagen slutfört prövningen av innevarande budgetårs anslag ha beslut fattats om vissa höjningar av resekostnads- och traktamentsersättningarna till bl. a. den personal, som är underkastad bestämmelserna i statens allmänna avlöningsreglemente. Dessa höjningar måste komma att medföra rätt avsevärda kostnadsökningar för skogsvårdsstyrelserna, i all synnerhet som deras verksamhet till största delen bedrives såsom fältarbete i skilda former. För att berörda verksamhet skall kunna upprätthållas på det sätt och till den omfattning, som förutsatts vid anslagsprövningen för innevarande budgetår, erfordras därför att styrelserna erhålla ett rätt betydande medelstillskott. Skogsstyrelsen har med ledning av det i statberäkningarna förutsatta sammanlagda antalet förrättningsdagar under budgetåret för de berörda personalkategorierna samt tillgänglig statistik över befattningshavarnas årligen med bil tillryggalagda körlängder räknat med en automatisk kostnadsökning på grund av de nya bestämmelserna av 180 300 kronor för reseersättningar och 212 400 kronor för traktamentsersättningar, eller tillhoppa i runt tal 390 000 kronor. Denna utgiftsökning synes i princip icke vara av natur att bära täckas genom höjda biträdestaxor. En dylik höjning synes för övrigt icke kunna komma i fråga under löpande verksamhetsår redan av det skälet, att taxor för året i sedvanlig ordning redan blivit fastställda och kungjorda. Dessa innebära redan nu icke oväsentliga höjningar på grund av ökade kostnader för avlöningar m. m. till tillfällig personal.

Departementschefen. Såsom framgår av vad skogsstyrelsen anfört torde det på grund av de höjda resekostnads- och traktamentsersättningarna icke vara möjligt för skogsvårdsstyrelserna att inom ramen för nu disponibla medel upprätthålla sin verksamhet i den omfattning som förutsattes vid anslagsprövningen för innevarande budgetår. Då jag icke anser mig kunna förorda någon begränsning av sagda verksamhet och då en höjning av biträdestaxorna under löpande verksamhetsår i detta fall icke synes bära komma i fråga, tillstyrker jag skogsstyrelsens framställning, att ytterligare medel för ändamålet skola anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår. Mot styrelsens beräkning av medelsbehovet har jag icke något att erinra.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på skogsstyrelsen att, sedan riksdagen fattat beslut i ärendet, fördela anslaget mellan skogsvårdsstyrelserna.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 390 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Hanns-Otto Düselius.

Bilaga 9.

Egentliga statsutgifter.

Tionde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, anmäler härefter under handelsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 samt anför därvid följande.

C. Bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m.

[1] 32. Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi. Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 12, p. 49) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 8 850 000 kronor.

D. Sjöfart och handel.

[2] 17 a. Reparation av mät- och avmagnetiseringsstationen i Stockholm. Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av frågan om anslag till driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer (bil. 12, p. 75) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reparation av mät- och avmagnetiseringsstationen i Stockholm* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 130 000 kronor.

F. Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap m. m.

[3] **Finansieringen av riksnämndens inköps- och lagringsverksamhet.** Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av frågan om finansieringen av riksnämndens inköps- och lagringsverksamhet (bil. 12, p. 94) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap må, efter beslut av Kungl. Maj:t, disponera den i riksgäldskontoret upplagda rörliga krediten intill ett belopp av 440 000 000 kronor.

H. Diverse.

[4] **13. Avsättning till lotterimedelsfonden.** Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil 12, p. 112) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till lotterimedelsfonden* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 500 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Gunnel Sjölin.

Bilaga 10.

Egentliga statsutgifter.**Elfte huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund, anmäler under inrikesdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 samt anför därvid följande.

B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

[1] 6. Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara. I skrivelse den 31 augusti 1951 har *sjukvårdsberedskapsnämnden* hemställt, att under förevarande anslag på tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår måtte anvisas ett belopp av 4 620 000 kronor. Nämnden anför.

Den å anslaget vid ingången av innevarande budgetår kvarstående reservationen är genom redan träffade leveransavtal och slutplanerade upphandlingar bunden till hela sitt belopp.

Enligt beräkningar i 1951 års statsverksproposition skulle genom inköp för sedermera av riksdagen beviljade 5 miljoner kronor utrustning för beredskapssjukhusen kunna anskaffas i sådan omfattning, att behovet för sammanlagt 77 000 platser bleve täckt. I skrivelse till Kungl. Maj:t den 4 juli 1951 konstaterade emellertid sjukvårdsberedskapsnämnden, att genom de under åren 1950 och 1951 inträdde prisfördyringarna dessa beräkningar icke hölle streck. Nämnden anförde bl. a., att behovet väl bleve täckt i fråga om operationsutrustningar men att beträffande övrig utrustning, huvudsakligen s. k. allmän utrustning, behovet kunde täckas endast för 69 300 platser. Allmän utrustning för ca 7 700 platser kunde alltså icke anskaffas inom ramen för anvisade medel. Kostnaden för allmän utrustning uppgår f. n. till ca 600 kronor per vårdplats. För 7 700 platser erfordras alltså 4 620 000 kronor.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap tillstyrker framställningen.

Departementschefen. Vid anmälan av anslaget i 1951 års statsverksproposition (elfte huvudtiteln, p. 8) framhöll föredragande departementschefen, att han ansåge en platstillgång, begränsad till 68 000 vårdplatser, icke kunna fylla rimliga anspråk på beredskap, samt förordade, att utrustning anskaffades för i första hand ytterligare 9 000 platser. Enligt de då föreliggande beräkningsgrunderna skulle — utöver ett å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisat anslag å 4 000 000 kronor — en ytterligare medelsanvisning av 5 000 000 kronor möjliggöra, att sammanlagt 77 000 platser skulle kunna utrustas.

Såsom sjukvårdsberedskapsnämnden framhållit, ha bl. a. inträdda prisförändringar medfört, att utrustning icke kunnat anskaffas till hela det beräknade antalet platser, 77 000. Härtill kommer, att de anvisade medlen måst tagas i anspråk för anskaffande av materiel för lagerhållning av vårdplatsutrustningen, vilket icke förutsetts. Enligt mina beräkningar skulle ca 7 800 platser f. n. återstå att utrusta. Härför skulle erfordras i runt tal 4 670 000 kronor. Då det enligt min mening är angeläget, att utrustningsprogrammet snarast möjligt fullföljes, bör detta belopp anvisas. På tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår torde vara tillfyllest att upptaga 3 000 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

[2] **Statens rättskemiska laboratorium: Avlöningar.** Under hänvisning till vad jag denna dag anført vid anmälan i årets statsverksproposition av motsvarande anslag (XI, p. 14) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att den i avlöningsstaten för statens rättskemiska laboratorium upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1951/52 överskridas med högst 5 000 kronor.

[3] **50 a. Karolinska sjukhuset: Utrustning.** Vid 1950 års riksdag anvisades till Karolinska sjukhuset: Utrustning ett reservationsanslag av 486 000 kronor. Av detta belopp beräknades 41 000 kronor till utrustning av tillbyggnad till sjukhusets elevhem. Därvid förutsattes, att det skulle få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan centrala sjukvårdsberedningen granskat ett av direktionen för karolinska sjukhuset framlagt utrustningsförslag, bestämma det belopp, som finge tagas i anspråk av anslaget. Genom beslut den 2 juni 1950

beviljade Kungl. Maj:t 36 600 kronor för utrustning av elevhemmet. Den återstående kostnaden för hemmets utrustning, 41 121 kronor, skulle bestri-
das av Stockholms stad och Stockholms läns landsting.

I skrivelse den 5 juli 1951 har *direktionen för karolinska sjukhuset* hem-
ställt om ytterligare 7 140 kronor till utrustning av elevhemmets tillbyg-
nad. Direktionen framhåller:

Utrustningsarbetet har nu fortskridit så långt, att det är möjligt att ganska
exakt fastställa den slutliga kostnaden. Vissa poster inom utrustningsstaten
komma att väsentligt överskridas, medan två utvisa viss besparing. Det sam-
manlagda beloppet, varmed den beräknade utrustningskostnaden kommer
att överskridas, uppgår till 15 217 kronor på grund av dels inträffade pris-
stegringar, dels ock — i fråga om belysningsarmaturen — ökning av antalet
ljuspunkter med 30. En besparing å delposterna möbeltyg och gardiner har
möjliggjorts genom att fabriksvävt möbeltyg i stället för handvävt inköpts
samt genom att fördragsgardiner ersatts med persienner.

Under förutsättning av Stockholms stadsfullmäktiges och Stockholms läns
landstings godkännande av merkostnaderna komma dessa att fördela sig på
staten med 7 140 kronor, på staden med 6 618 kronor och på länet med 1 459
kronor.

Centrala sjukvårdsberedningen har i utlåtande över förslaget uttalat.

Med hänsyn till under tiden för sjukhusets upphandlingar inträffade pris-
stegringar och då huvudposten av utrustningsmaterielen redan är upphand-
lad, anser sig beredningen böra tillstyrka ett överskridande av anslaget. Så-
lunda finnes intet att erinra mot priserna på möbler, vilka överensstäm-
ma med dagspriserna, och ej heller mot prishöjningarna för belysningsarmatur
samt komplettering av antalet ljuspunkter, vilket tidigare ej fixerats. Då
det emellertid från sjukhuset bekräftats, att upphandling av madrasser
ej verkställt och dylika, stoppade med tagel och krollsplint, f. n. kunna
upphandlas till 96 kronor i stället för av sjukhuset beräknade 131 kro-
nor, kan posten för madrasser minskas med 2 100 kronor.

Beredningen anser sålunda, att det av sjukhuset beräknade totalbeloppet
15 217 kronor kan reduceras till 13 117 kronor.

Beredningen tillstyrker, att ett tilläggsanslag, beräknat efter ett medels-
behov av 13 117 kronor, varvid statens andel torde komma att belöpa sig på
6 154 kronor, måtte anvisas.

Departementschefen. Direktionens för karolinska sjukhuset framställning
har i och för sig icke givit mig anledning till erinran. I fråga om medels-
behovets beräkning ansluter jag mig emellertid till vad centrala sjukvårds-
beredningen föreslagit och förordar alltså, att, på sätt sjukvårdsberedningen
angivit, ett anslag av 6 154 kronor, eller avrundat 6 200 kronor, anvisas för
ändamålet. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdag-
en

att till *Karolinska sjukhuset: Utrustning* å tilläggsstat II
till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservations-
anslag av 6 200 kronor.

[4] 52 a. *Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Vissa om- och nybygg-
nadsarbeten*. Genom beslut den 30 juni 1947 uppdrog Kungl. Maj:t åt bygg-
nadsstyrelsen att, i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten G.

Birch-Lindgrens arkitektkontor uppgjorda ritningar, ombesörja utförandet av vissa om- och nybyggnadsarbeten vid serafimerlasarettet samt ställde ett av riksdagen å tilläggsstat II för budgetåret 1946/47 under åttonde huvudtiteln anvisat reservationsanslag av 500 000 kronor till styrelsens förfogande (prop. nr 55/1947). Kostnaderna för byggnadsföretaget beräknades uppgå till högst 725 000 kronor. Det förutsattes, att Stockholms stad och Stockholms län skulle bidra med 20,42 resp. 11,74 procent av de verkliga kostnaderna.

Den 20 maj 1949 uppdrog Kungl. Maj:t, med ändring av ett den 30 juni 1947 meddelat beslut, åt byggnadsstyrelsen att i huvudsaklig överensstämmelse med i proposition nr 130/1949 förordat förslag och för en kostnad av ytterligare högst 40 700 kronor ombesörja om- och nybyggnadsarbeten vid serafimerlasarettet samt ställde ett av riksdagen för budgetåret 1949/50 för byggnadsföretaget anvisat reservationsanslag av 40 700 kronor till byggnadsstyrelsens förfogande. Såsom villkor för arbetenas utförande skulle fortfarande gälla, att Stockholms stad och Stockholms län bidraga med 20,42 respektive 11,74 procent av de verkliga kostnaderna för byggnadsföretagets genomförande.

I skrivelse den 8 oktober 1951 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om ytterligare 265 000 kronor för ifrågavarande byggnadsföretag. Styrelsen anför.

Genom beslut den 30 juni 1947 anbefalldes Kungl. Maj:t styrelsen att från reservationsanslaget å 500 000 kronor utbetala 6 230 kronor 50 öre till arkitekten Birch-Lindgren för biträde med uppgörande av ritningar för byggnadsföretaget. För byggnadsföretagets utförande har således beviljats ett belopp av (500 000 — 6 230: 50 + 40 700) 534 469 kronor 50 öre. Stockholms stad och Stockholms län ha hittills bidragit med 160 297 resp. 92 159 kronor varigenom tillgängliga medel uppgå till (534 469: 50 + 160 297 + 92 159) 786 925 kronor 50 öre.

Den beräknade kostnaden för hela byggnadsföretaget enligt prisläget hösten 1946 uppgick till (725 000 + 60 000) 785 000 kronor, varav 730 000 kronor för nybyggnad för patologisk avdelning m. m. och 55 000 kronor för vissa ombyggnadsarbeten inom den medicinska kliniken byggnad. Nybyggnaden är nu i huvudsak färdigställd. Ombyggnadsarbetena kunna däremot icke påbörjas, förrän inflyttning i nybyggnaden skett och viss omdisponering av lokalerna i medicinska kliniken företagits, varför styrelsen har för avsikt att framdeles återkomma med hemställan om ytterligare medel för täckande av inträffad kostnadsstegring. Byggnadstillstånd söktes av byggnadsstyrelsen den 2 oktober 1948 men beviljades först den 28 april 1950, varefter tillstånd att påbörja arbetet erhöles den 11 maj 1950. Kostnadsstegringen från hösten 1946 fram till sommaren 1950 uppgår till ca 14 procent, vilket motsvarar 102 000 kronor för nybyggnaden. Kostnadsstegringen sedan sommaren 1950 uppgår till i runt tal 220 000 kronor. För att täcka de byggnadskostnadsstegringar, som inträffat sedan byggnadsföretaget kostnadsberäknades, erfordras således för nybyggnaden ett tilläggsanslag av (102 000 + 220 000) 322 000 kronor.

Vissa andra merkostnader ha därjämte uppstått. Byggnadens grundläggning har sålunda blivit avsevärt mycket svårare än vad som kunnat förutses och detta har förorsakat en merkostnad av 65 000 kronor. För byggnadsföretagets slutförande erfordras således ett tilläggsanslag av (322 000 + 65 000) 387 000 kronor. Härav skulle enligt hittills tillämpade regler 67,84

procent eller 262 540 kronor 80 öre belöpa på statsverket, 20,42 procent eller 79 025 kronor 40 öre på Stockholms stad och 11,74 procent eller 45 433 kronor 80 öre på Stockholms län. Statens andel synes böra afrundas till 265 000 kronor.

Departementschefen. Av den lämnade redogörelsen framgår, att de senaste årens prisstegringar medfört, att kostnaderna för uppförandet av ifrågavarande nybyggnad vid serafimerlasarettet ganska avsevärt kommit att överstiga de ursprungliga beräkningarna. Enligt byggnadsstyrelsen erfordras sammanlagt 322 000 kronor för att täcka merkostnaderna. Härtill kommer en kostnadsökning av 65 000 kronor, vilken hänför sig till oförutsedda, tekniska svårigheter vid byggnadens uppförande. Sammanlagt skulle alltså erfordras ett tilläggsanslag av 387 000 kronor. De av byggnadsstyrelsen framlagda kostnadsberäkningarna anser jag mig kunna biträda. Jag förutsätter emellertid, att Stockholms stad och län bidra till nybyggnadens färdigställande efter samma procentsatser, som tidigare avtalats i fråga om det av 1947 års riksdag beslutade byggnadsföretaget, eller med 20,42 resp. 11,74 procent av de verkliga byggnadskostnaderna. Med utgångspunkt härifrån skulle stadens och länets andelar i kostnaderna komma att uppgå till, för staden ca 79 000 kronor och för länet omkring 45 500 kronor. Statens andel skulle utgöra ca 262 500 kronor eller i avrundat tal 263 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Vissa om- och nybyggnadsarbeten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 263 000 kronor.

[5] 98. *Statens institut för folkhälsan: Vissa undersökningar rörande små avloppsreningsanläggningar.* I enlighet med vad jag denna dag anfört vid anmälan i årets statsverksproposition av medelsbehovet under motsvarande anslag för budgetåret 1952/53 (XI, p. 99) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens institut för folkhälsan: Vissa undersökningar rörande små avloppsreningsanläggningar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 11 300 kronor.

[6] *Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar.* Vid anmälan i årets statsverksproposition av motsvarande anslag för nästa budgetår har jag närmare behandlat en av Internationella flyktingorganisationen (IRO) gjord framställning om omhändertagande av ytterligare ett antal tuberkulösa barn. Jag har därvid förordat, att i framställningen framfört önskemål tillmötesgås. Då ifrågavarande barn torde böra överföras till Sverige, så snart

som möjligt, måste man räkna med att kostnader härför kunna uppkomma redan under innevarande budgetår. Kostnaderna hänföra sig till uttagningen av barnen, läkarbesiktning vid ankomsten till Sverige, transporter inom Sverige samt vårdkostnader. Enligt under hand inhämtade uppgifter torde IRO kunna avsätta medel för alla utgifter för transporter o. dyl. från München, dit samtliga barn enligt utfästelse komma att samlas före transporten till Sverige. Då barnen icke torde kunna överföras före den 1 mars 1952, beräknar jag det sammanlagda medelsbehovet för innevarande budgetår till högst 95 000 kronor. Kostnaderna torde böra bestridas från förevarande anslag. Då detta är av förslagsanslags natur, erfordras ej särskild medelsanvisning av riksdagen. Däremot torde riksdagens medgivande böra inhämtas till barnens omhändertagande i Sverige.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att i Sverige skola för vård och i förekommande fall för varaktig vistelse mottagas ytterligare omkring 25 tuberkulossjuka flyktingar;

b) medgiva att härav under budgetåret 1951/52 föranledda kostnader må bestridas från det för sagda budgetår anvisade förslagsanslaget till kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar.

C. Alkoholistvård m. m.

[7] 9. Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Vissa byggnadsarbeten. Genom beslut den 2 december 1949 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att i samråd med anstaltsstyrelsen för en kostnad av högst 40 000 kronor låta uppföra ett personalbostadshus vid alkoholistanstalten å Venngarn, samt ställde ett av riksdagen för budgetåret 1946/47 under femte huvudtiteln anvisat reservationsanslag av 40 000 kronor till styrelsens förfogande (prop. nr 234/1946).

Den 5 maj 1950 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att i samråd med anstaltsstyrelsen för en kostnad av högst 90 000 kronor låta utföra ombyggnadsarbeten vid anstalten samt ställde ett av riksdagen för budgetåret 1950/51 under elfte huvudtiteln för ändamålet anvisat reservationsanslag av 90 000 kronor till styrelsens förfogande (statsverksprop. p. 137).

I skrivelse den 20 augusti 1951 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om ytterligare 25 000 kronor för ifrågavarande ändamål. Styrelsen uttalar:

Personalbostadshuset kostnadsberäknades till 40 000 kronor vid prisläget hösten 1945. Den 23 september 1950 gjorde byggnadsstyrelsen framställning om att byggnadsföretaget skulle medtagas i förteckningen över de företag, som kunna erhålla tilldelning från det allmänna anslaget för täckande av merkostnader i anledning av byggnadskostnadsstegringen. Med hänsyn till att byggnadsanslaget anvisats å driftbudgeten kunde framställningen icke beaktas i 1951 års statsverksproposition. Från hösten 1945 till

sommaren 1950, då bostadshuset i huvudsak var färdigställt, uppgår den allmänna byggnadskostnadsstegringen till i genomsnitt 22 procent, motsvarande i runt tal 9 000 kronor. Detta belopp erfordras för byggnadsföretagets färdigställande och bör stå till styrelsens förfogande under innevarande budgetår.

De ombyggnadsarbeten, som avses med reservationsanslaget å 90 000 kronor, bestå av ändringsarbeten beträffande den värmetekniska anläggningen i slottet m. m. till en beräknad kostnad av 25 000 kronor samt ombyggnad av huvudbyggnaden till sjukavdelning till en beräknad kostnad av 65 000 kronor. Kostnadsberäkningarna utfördes hösten 1949. Det förstnämnda arbetet har kunnat i huvudsak slutföras, innan den senaste tidens kraftiga höjning av byggnadskostnadsnivån inträffat. Det sistnämnda arbetet kunde däremot icke påbörjas förrän omkring den 1 april 1951, vid vilken tidpunkt den allmänna byggnadskostnadsstegringen sedan hösten 1949 uppgick till 25 procent, varefter ytterligare kostnadsstegringar inträffat. Arbetet beräknas bli färdigställt under år 1951. Ett tilläggsanslag av 16 000 kronor, motsvarande ca 25 procent å anslagsbeloppet 65 000 kronor erfordras. Anslaget bör stå till styrelsens förfogande under innevarande budgetår.

Departementschefen. Mot byggnadsstyrelsens beräkning av kostnadsökningen å nu ifrågakvarande byggnadsföretag har jag intet att erinra. Med hänsyn till tidpunkten för arbetenas slutförande tillstyrker jag, att medel för ändamålet anvisas för innevarande budgetår. Härför synes böra upptagas ett belopp av (9 000 + 16 000) 25 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Vissa byggnadsarbeten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

D. Överståthållarämbetet och landsstaten.

[8] 14. Landsfiskalerna m. fl.: Utrustning av landsfiskalskontor m. m. I propositionen nr 140/1951 föreslog föredragande departementschefen, att statsverket skulle i samband med ikraftträdandet av den nya indelningen av riket i landsfiskalsdistrikt den 1 januari 1952 övertaga skyldigheten att tillhandahålla erforderliga möbler och övrig inredning för landsfiskalskontoren, samt hemställde, att för ändamålet måtte anvisas 850 000 kronor. Riksdagen (skr. nr 252) biföll propositionen i denna del.

Länsstyrelserna ha därefter anmodats att i enlighet med ett inom inrikesdepartementet upprättat normalförslag till utrustning av landsfiskalskontor, vilket grundats på statens kontorsmöbelnormer, inkomma med specificerade beräkningar av kostnaderna i detta hänseende för länen. Uppgifterna giva vid handen, att för ifrågakvarande ändamål skulle erfordras sammanlagt 1 150 000 kronor. Krigsmaterielverket har i yttrande över länsstyrelsernas kostnadsberäkningar förklarar sig i huvudsak icke ha något att erinra. I enlighet härmed skulle alltså kostnaderna med (1 150 000 — 850 000) 300 000 kronor överstiga det beräknade beloppet.

Med ledning av från krigsmaterielverket inhämtade uppgifter kunna efter anslagsberäkningen inträffade prisförändringar uppskattas till 130 000 kronor. Den ytterligare ökningen i medelsbehovet, (300 000 — 130 000) 170 000 kronor, sammanhänger med den osäkerhet, som vid tiden för propositionens färdigställande måst vidlåda anslagsberäkningen med hänsyn till utrustningens beskaffenhet och omfattning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsfiskalerna m. fl.: Utrustning av landsfiskalskontor m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

F. Civilförsvaret.

[9] 18. **Tryckning av viss broschyr.** *Civilförsvarsstyrelsen* (skr. 1/8 1951) har hemställt om medgivande att överskrida anslagsposten till publikationstryck i styrelsens omkostnadsstat med 200 000 kronor för att bestrida kostnaderna för tryckning i 2 miljoner exemplar av en broschyr, avsedd att ersätta den under det senaste världskriget utgivna »Om kriget kommer».

Departementschefen. Enligt min mening bör en broschyr innehållande för rikets medborgare i händelse av krig viktiga uppgifter snarast färdigställas. Ett förslag till en sådan skrift har utarbetats av civilförsvarsstyrelsen och överbefälhavaren i samråd. Broschyren synes böra tryckas i en upplaga av 2 å 3 miljoner exemplar. Kostnaderna för tryckningen beräknar jag med hänsyn till efter förslaget avgivande inträffade prisstegringar till omkring 250 000 kronor. För ändamålet synes böra å tilläggsstat uppföras ett särskilt anslag av förslagsanslags natur.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tryckning av viss broschyr* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

H. Diverse.

[10] 13. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Anslaget är för budgetåret 1951/52 uppfört med 500 000 kronor. Därjämte fanns vid ingången av budgetåret en reservation av omkring 35 600 kronor. Belastningen å anslaget uppgick den 1 december 1951 till omkring 375 000 kronor. Den höga belastningssiffran är en följd av bl. a., att flera kommittéer med brådsakande beredskapsbetonade utredningsuppdrag ansetts böra tillkallas inom inrikesdepartementet. Vissa av dessa utredningar avse åtgärder, som beröra

även andra departements verksamhetsområden. Av praktiska skäl har det dock ansetts lämpligast att låta samtliga kostnader belasta XI:te huvudtitelns kommittéanslag. Trots en viss återhållsamhet i fråga om departementets mera normala kommittéarbete torde tillgängliga medel icke förslå till kostnaderna under återstoden av budgetåret. Jag beräknar det ytterligare anslagsbehovet till 175 000 kronor.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 175 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

C. G. Carlström.

Bilaga 11.

Statens allmänna fastighetsfond.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler fråga om ytterligare medel till reparations- och underhållskostnader m. m. under slottsbyggnadernas, beskickningsfastigheternas och medicinalstyrelsens delfonder av statens allmänna fastighetsfond och anför därvid följande.

[1] Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. under slottsbyggnadernas delfond av statens allmänna fastighetsfond. Under rubriken reparations- och underhållskostnader m. m. är för denna delfond i staten uppförd en delpost till reparation och underhåll av vissa historiska byggnader och byggnadsminnesmärken m. m. Posten är för innevarande budgetår upptagen med 235 000 kronor. Därav ha 45 000 kronor beräknats till iståndsättning av Bogesunds slott. För sistnämnda ändamål ha å fastighetsfondens stat för budgetåret 1950/51 anvisats 30 000 kronor (se 1950 och 1951 års statsverkspropositioner, Bil. 21, s. 4 resp. 5—6). För arbetena å Bogesunds slott finnas alltså sammanlagt 75 000 kronor tillgängliga.

I skrivelse den 31 oktober 1951 har *byggnadsstyrelsen* gjort framställning om anvisande av medel å tilläggsstat för budgetåret 1951/52 till täckande av uppkomna prisstegringar å restaureringsarbetena vid Bogesund. Styrelsen åberopar, att arbetena icke kunnat igångsättas förrän efter den 1 juli 1951, vid vilken tidpunkt en beräknad prisstegring av 30 procent ägt rum, motsvarande ett belopp av 22 500 kronor.

Då byggnadsstyrelsens beräkning av det ytterligare medelsbehovet för de ifrågavarande arbetena synes böra godtagas, hemställer jag att Kungl. Maj:tt måtte föreslå riksdagen att medgiva

att den å slottsbyggnadernas delfond av statens allmänna fastighetsfond under anslagsposten Reparations- och underhållskostnader m. m. upptagna delposten till Reparations- och underhållskostnader för vissa historiska byggnader och byggnadsminnesmärken m. m. må under budgetåret 1951/52 överskridas med högst 22 500 kronor.

[2] Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. under beskickningsfastigheternas delfond av statens allmänna fastighetsfond. Under rubriken reparations- och underhållskostnader m. m. äro för denna delfond i staten uppförda två anslagsposter, avseende den ena reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m. och den andra bränsle och lyse för kanslilokaler och tjänstebostäder. Under dessa rubriker ha för budgetåret 1951/52 anvisats 615 000 resp. 277 000 kronor, eller sammanlagt 892 000 kronor. Av det för reparations- och underhållsarbeten i allmänhet m. m. upptagna beloppet ha 390 000 kronor beräknats till löpande underhållsarbeten samt 175 000 kronor till årligen återkommande utgifter för onera m. m.

I skrivelse den 6 november 1951 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om anvisande å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår av sammanlagt 130 000 kronor till täckande av vissa merkostnader för underhållet och skötseln av de statliga utlandsfastigheterna. Byggnadsstyrelsen anför härom närmare.

Styrelsen har genom olika besparingsåtgärder strävat efter att i möjligaste mån kompensera de allmänt inträffade prisstegringarna. Dessa ha dock varit betydande, och då vid åtgärder i besparingssyfte hänsyn måste tagas till att bristfälligheter icke uppkomma i fastigheternas skötsel och drift, ha besparingarna icke kunnat mer än delvis kompensera kostnadsstegringarna. Styrelsen beräknar det ytterligare erforderliga medelsbeloppet till 20 procent av den del av anslaget, 390 000 kronor, som avser egentliga reparations- och underhållsarbeten, eller i runt tal 80 000 kronor.

Under budgetåret ha vidare uppkommit merkostnader för större reparationsarbeten inom beskickningsfastigheten i Bern, vilkas utförande ansetts nödvändiga i samband med sändebudsskiftet därstädes. Kostnaderna uppgå till ca 70 000 kronor. Ett belopp av denna storleksordning kan icke helt rymmas inom ramen för reparations- och underhållsanslaget. Förutom sedvanliga underhållsarbeten har det nämligen visat sig nödvändigt att utföra vissa omläggningar av det ålderdomliga värmeledningssystemet ävensom modernisering inom ekonomilokalerna. Av den totala kostnaden kunna 35 000 kronor bestridas från underhållsanslaget, varför för dessa arbeten skulle erfordras ett tilläggsanslag av 35 000 kronor.

Ytterligare ha under budgetåret merkostnader uppkommit genom de nytillkomna två fastigheterna i Köln. Tilläggskostnaderna avse de årligen löpande utgifterna för onera m. m., vilka uppgå till 8 000 kronor.

Slutligen ha ändrade växelkurser medfört en merkostnad av 7 000 kronor.

Då ifrågavarande merkostnader äro av sådan natur att särskilda medel härför böra anvisas, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva

att den å beskickningsfastigheternas delfond av statens allmänna fastighetsfond under anslagsposten Reparations- och underhållskostnader m. m. upptagna delposten till Reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m. må under budgetåret 1951/52 överskridas med högst 130 000 kronor.

[3] Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. under medicinalstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond. Under rubriken reparations- och underhållskostnader m. m. har för denna delfond för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 2 778 000 kronor, därav 2 678 000 kronor avsetts för löpande underhåll av delfondens fastigheter och återstoden, 100 000 kronor, för vissa särskilda arbeten av reparations- och underhållskaraktär.

I skrivelse den 9 november 1951 har *medicinalstyrelsen* gjort framställning om anvisande å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1951/52 av 190 000 kronor för utbyte och reparation av ångmanglar vid vissa statens sinnessjukhus. Härom inhämtas i huvudsak följande av handlingarna i ärendet.

Det har vid upprepade tillfällen inträffat, att genomgående sprickbildningar uppkommit i manteln invid gavlarna på vissa äldre ångmangelcylindrar av en tillverkning, som användes vid bl. a. ett tiotal av statens sinnessjukhus. Arbetarskyddsstyrelsen har framhållit nödvändigheten av att alla cylindrar av sådan tillverkning snarast möjligt underkastas särskild inre besiktning. Felaktig cylinder får enligt arbetarskyddsstyrelsens direktiv icke vidare användas, såvida den ej underkastats erforderlig reparation och vid därefter företagen besiktning och provning visat sig erbjuda betryggande säkerhet. Vid en numera slutförd undersökning av samtliga ångmanglar vid statens sinnessjukhus har det visat sig att manglarna vid bl. a. Furu-näsets, Sundby, Restads, Källshagens och S:ta Maria sjukhus måste, med hänsyn till vad arbetarskyddsstyrelsen anfört, repareras, utbytas eller nybeställas. Kostnaderna härför uppskattas till i runt tal 190 000 kronor och avses skola bestridas från reparationsposten å medicinalstyrelsens delfond av allmänna fastighetsfonden. Med hänsyn till beloppets storlek kan detta icke rymmas inom det ordinarie anslaget, som under innevarande budgetår är synnerligen hårt belastat till följd av de inträffade prisstegringarna. Medicinalstyrelsen hemställer därför att särskilda medel anvisas för ändamålet.

Då ifrågavarande arbeten, som ur arbetarskyddssynpunkt äro nödvändiga, icke synas kunna bestridas inom ramen för anvisade medel med hänsyn till inträffade prisstegringar, torde särskilda medel böra anvisas härför. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva

att den å medicinalstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond upptagna anslagsposten Reparations- och underhållskostnader m. m. må under budgetåret 1951/52 överskridas med högst 190 000 kronor.

Kungl. Maj:ts proposition nr 2.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Otto Winther.

Bilaga 12.

Försvarets fastighetsfond.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Torsten Nilsson, anmäler fråga om ytterligare medel till reparations- och underhållskostnader m. m. under försvarets fastighetsfond och anför därvid följande.

Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. under försvarets fastighetsfond.

Under rubriken reparations- och underhållskostnader m. m. ha i staten för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1951/52 upptagits tillhoppa 26 619 000 kronor, varav 12 064 000 kronor för arméns, 4 354 000 kronor för marinens, 4 828 000 kronor för flygvapnets och 5 373 000 kronor för befästningars delfond.

I skrivelse den 11 juni 1951 har *fortifikationsförvaltningen* hemställt om bemyndigande att överskrida anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för att täcka de ökade utgifterna för underhållet av försvarets byggnadsbestånd samt i anslutning därtill anfört i huvudsak följande.

I staten för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1950/51 hade beträffande de procentuellt beräknade underhållsmedlen för byggnadsbeståndet å de tre försvarsgrensdelfonderna räknats med ett underhållskostnadsindex av 188, vilket grundat sig på av byggnadsstyrelsen gjorda indexberäkningar per den 1 juli 1949. Vid dessa beräkningar hade kostnaderna år 1935 betecknats med 100.

Underhållskostnadsindex upprättades endast en gång om året. Med de fortgående kostnadsstegringar, som förekommit under åren 1950 och 1951, komme detta index icke att motsvara de verkliga kostnaderna vid den tidpunkt, då underhållsarbetena skulle utföras. Kostnadsstegringarna under åren 1950 och 1951 kunde därför icke utläsas av hittills upprättade underhållskostnadsindex. Dessa stegringar framginge emellertid av byggnadsstyrelsens kvartalsvis upprättade byggnadskostnadsindex. De verkliga kostna-

derna för underhåll hade redan vid ingången av budgetåret 1950/51 varit högre än vad man vid statens upprättande räknat med. Då dessutom kraftiga kostnadsstegringar förekommit under hela budgetåret, kunde de beräknade underhållsmedlen icke räcka till för utförande av de vid budgetårets början avsedda underhållsåtgärderna. Fortifikationsförvaltningen hade därför i april 1951 nödgats dispositionsmässigt förfoga över viss del av de för budgetåret 1951/52 avsedda underhållsmedlen. En på grund av prisstegringen betingad höjning av underhållsanslagen syntes ämbetsverket därför oundgängligen erforderlig.

Enär kostnadsstegringarna icke kunde beräknas med stöd av underhållskostnadsindex, syntes byggnadskostnadsindex böra läggas till grund för dessa beräkningar. Med utgångspunkt från att underhållskostnadsindex och byggnadskostnadsindex stigit lika mycket uppskattade fortifikationsförvaltningen, att de ökade kostnaderna för det procentuellt beräknade underhållet skulle utgöra för arméns delfond 964 656 kronor, för marinens delfond 237 050 kronor, för flygvapnets delfond 266 700 kronor och för befästningars delfond 933 567 kronor.

Den beräknade underhållsprocenten enligt prisnivån den 1 januari 1951 motsvarade en kostnadsökning av i runt tal 13 %. Med samma procentsats borde vissa andra enligt staten för budgetåret 1950/51 utgående underhållsmedel höjas. Å marinens delfond hade 460 000 kronor beräknats till löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar m. m. samt 250 000 kronor till underhåll av vissa icke invärderade anläggningar utom hamnanläggningar, vilket sistnämnda belopp inginge i delposten löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. Värdet av dessa sistnämnda fastigheter hade fortifikationsförvaltningen icke medräknat vid de procentuella underhållsberäkningarna. En ökning av 13 % å dessa summor utgjorde i runt tal 92 000 kronor. Underhållskostnaderna för flygfält m. m. i flygvapnets delfond, 1 570 000 kronor, borde likaledes ökas med 13 % eller i runt tal 204 100 kronor. Den å befästningars delfond beräknade summan av 100 000 kronor till underhåll av icke invärderade baracker borde ökas på motsvarande sätt med 13 000 kronor. I samma proportion borde även höjas vissa andra å särskilda delposter i staterna upptagna belopp för underhåll, såsom för iståndsättning av jordbruksfastigheter, övriga iståndsättningsarbeten, ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar, rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m., ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid marinverksläderna respektive de centrala flygverkstäderna samt underhåll av enskilda vägar. Den beräknade ökningen av underhållskostnaderna för ifrågavarande delposter uppginge till 336 440 kronor under arméns delfond, 101 270 kronor under marinens delfond, 69 290 kronor under flygvapnets delfond samt 2 340 kronor under befästningars delfond. De sammanlagda ökade underhållskostnaderna för budgetåret 1950/51 skulle således för respektive delfonder belöpa sig till, i runda tal, $(964\,656 + 336\,440 =) 1\,300\,000$ kronor, $(237\,050 + 92\,000 + 101\,270 =) 430\,000$ kronor, $(266\,700 + 204\,100 + 69\,290 =) 540\,000$ kronor och $(933\,567 + 13\,000 + 2\,340 =) 950\,000$ kronor, eller tillhoppa 3 220 000 kronor.

För budgetåret 1951/52 kunde kostnadsstegringarna beräknas bli avsevärt större. En höjning av underhållsmedlen med 20 % syntes vara lågt räknad. Därest emellertid detta procenttal lades till grund för beräkningarna av de ökade kostnaderna för underhålls-, iståndsättnings- och liknande arbeten — utom delposterna till skatter och skogsbrandsläckningsmateriel — skulle dessa ökade kostnader uppgå till:

	Underhållsbelopp i staten	Kostnads- ökning
arméns delfond	11 664 000	2 330 000
marinens delfond	4 334 000	867 000
flygvapnets delfond	4 780 000	956 000
befästningars delfond	5 373 000	1 075 000
	<hr/>	
	Summa kronor	5 228 000

För budgetåren 1950/51 och 1951/52 erfordrades således en ökning av underhållsmedlen med sammanlagt för arméns delfond (1 300 000 + 2 333 000 =) 3 633 000 kronor, för marinens delfond (430 000 + 867 000 =) 1 297 000 kronor, för flygvapnets delfond (540 000 + 956 000 =) 1 496 000 kronor samt för befästningars delfond (950 000 + 1 075 000 =) 2 025 000 kronor eller tillhopa 8 451 000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts har fortifikationsförvaltningen hemställt om medgivande att för täckande av prisstegringar å tidigare beräknade kostnader för underhåll av försvarets byggnadsbestånd, avseende budgetåren 1950/51 och 1951/52, överskrida den i staten för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1951/52 upptagna anslagsposten Reparations- och underhållskostnader m. m. med högst 3 633 000 kronor å arméns delfond, högst 1 297 000 kronor å marinens delfond, högst 1 496 000 kronor å flygvapnets delfond och högst 2 025 000 kronor å befästningars delfond.

Departementschefen. I propositionerna 1950: 111 och 1951: 88 med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåren 1950/51 och 1951/52 har ett underhållskostnadsindex av 188 lagts till grund för beräkandet av de procentuellt utgående underhållsanslagen för byggnadsbeståndet å de tre försvarsgrensdelfonderna. Beträffande underhållet av anläggningar under befästningars delfond, för vilka gälla särskilda bestämmelser, räknades i förstnämnda proposition med en underhållskvot av 0,5 %, under det att i propositionen 1951: 88 beräkningarna grundade sig på en kvot av 0,6 % enligt 1946 års prisnivå. Omräknad till 1950 års prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex gav denna procentsats en underhållskvot av 0,7 %.

De medel, vilka med stöd av förenämnda beräkningsgrunder anvisats för budgetåren 1950/51 och 1951/52, ha på grund av de under de senaste åren fortgående kostnadsstegringarna visat sig icke förslå. För att täcka dessa prisstegringar å tidigare beräknade underhållskostnader har fortifikationsförvaltningen hemställt om uppräknings av anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. med ett belopp av 8 451 000 kronor.

Då det torde vara ofrånkomligt att ställa ytterligare medel till förfogande för reparations- och underhållskostnader under de olika delfonderna i staten för försvarets fastighetsfond med hänsyn till den inträffade stegringen av byggnadskostnaderna sedan beräkningarna för medelsanvisningarna i staten gjordes, är jag beredd förorda att riksdagens medgivande inhämtas till överskridande av vederbörande anslagsposter i staten för innevarande budgetår. Jag anser mig emellertid icke kunna tillstyrka en större höjning

än med sammanlagt 7 000 000 kronor, vilket i förhållande till äskandena innebär en minskning med i runt tal 1,5 miljoner kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att de å arméns, marinens, flygvapnets och befästningars delfonder av försvarets fastighetsfond upptagna anslagsposterna Reparations- och underhållskostnader m. m. må under budgetåret 1951/52 överskridas med högst respektive 3 025 000 kronor, 1 050 000 kronor, 1 225 000 kronor och 1 700 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Fredrik von Scheele.

Bilaga 13.

Kapitalinvesteringar.

Justitiedepartementet.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementetsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, anmäler här efter under justitiedepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 samt anför därvid följande.

I. Statens affärsverksfonder.

E. Domänverket.

[1] a. Verkstadsbyggnad vid kolonien Skogsgård. Under hänvisning till vad jag i det följande under punkt [2] anför får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Verkstadsbyggnad vid kolonien Skogsgård* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 9 000 kronor.

III. Statens allmänna fastighetsfond.

[2] 1. Modernisering av vissa äldre fängvårdsanstalter; 2. Pannanläggning vid ungdomsanstalten på Skenäs; 4. Byggnadsarbeten vid egendomen Hildero; 5 a. Byggnadsarbeten m. m. vid fängvårdsanstalterna på Skenäs och Håga. *Fängvårdsstyrelsen* (skr. 10/10 1951) hemställer, att å tilläggsstat för inneva-

rande budgetår anvisas anslag å tillhopa 208 000 kronor för täckande av beräknade merkostnader för vissa byggnads- och anläggningsarbeten vid fångvården, vartill investeringsanslag anvisats under kapitalbudgeten för budgetåren 1950/51 och 1951/52. Merkostnaderna, vilka grunda sig på inträffade prisstegringar, uppskattas till 20—40 procent av anvisade belopp, beroende i de olika fallen på arbetets art och tidpunkten för den ursprungliga kostnadsberäkningen, och fördela sig på sätt följande sammanställning utvisar.

Budgetår	Anslag	Anvisat belopp	Beräknad merkostnad
1950/51	Verkstadsbyggnad vid kolonien Skogsgård ..	25 500	9 000
»	Modernisering av vissa äldre fångvårdsanstalter	125 000	31 000
»	Byggnadsarbeten m. m. vid fångvårdsanstalterna på Skenäs och Håga	378 500	105 500
1951/52	Modernisering av vissa äldre fångvårdsanstalter	125 000	35 000
»	Byggnadsarbeten vid egendomen Hildero...	70 000	17 500
»	Pannanläggning vid ungdomsanstalten å Skenäs	41 000	10 000
		Summa kronor	208 000

De till grund för de anvisade beloppen liggande kostnadsberäkningarna ha utförts år 1949 såvitt angår de tre förstnämnda anslagen och år 1950 beträffande övriga anslag.

Byggnadsstyrelsen finner att framställningen bör, med hänsyn till den inträffade allmänna byggnadskostnadsstegringen, godtagas.

Departementschefen. Mot fångvårdsstyrelsens förslag har jag ej något att erinra. Anslaget till verkstadsbyggnad vid kolonien Skogsgård finnes anvisat under statens affärsverksfonder, domänverkets fond, medan övriga anslag anvisats under statens allmänna fastighetsfond. För täckande av merkostnaderna, såvitt angår nämnda verkstadsbyggnad, bör därför anvisas ett investeringsanslag av 9 000 kronor under domänverkets fond, om vilket hemställan gjorts under föregående punkt, och för täckande av övriga merkostnader investeringsanslag å tillhopa 199 000 kronor under fastighetsfonden. I enlighet härmed får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa följande investeringsanslag, nämligen

a) till *Modernisering av vissa äldre fångvårdsanstalter* å 66 000 kronor;

b) till *Pannanläggning vid ungdomsanstalten på Skenäs* å 10 000 kronor;

c) till *Byggnadsarbeten vid egendomen Hildero* å 17 500 kronor; samt

d) till *Byggnadsarbeten m. m. vid fångvårdsanstalterna på Skenäs och Håga* å 105 500 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Olle Lundberg.

Kapitalinvesteringar.

Utrikesdepartementet.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Ministern för utrikes ärendena anmäler härefter under utrikesdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 samt anför därvid följande.

III. Statens allmänna fastighetsfond.

[1] 6. Iståndsättande av beskickningsfastigheten i Köpenhamn. Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (statsverkspropositionen bil. 24) anvisade 1951 års riksdag (skr. 1951: 80) för ifrågavarande ändamål ett investeringsanslag av 150 000 kronor.

I skrivelse den 6 november 1951 har byggnadsstyrelsen meddelat, att vissa merkostnader uppstått till följd av betydande prisstegring å material, höjning av arbetslöner samt allmänna svårigheter på byggnadsmarknaden. Dessa utgiftsökningar uppgå enligt styrelsen till cirka 30 % av den ursprungligen beräknade kostnaden. Med anledning härav har hemställts, att ett investeringsanslag av 45 000 kronor måtte äskas å tilläggsstat till nu löpande riksstat för bestridande av sagda merutgifter.

Mot byggnadsstyrelsens förslag har jag ingen erinran. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Iståndsättande av beskickningsfastigheten i Köpenhamn* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 45 000 kronor.

[2] **Inköp och iståndsättande av ytterligare fastighet för Sveriges representation i Bonn.** För ifrågavarande ändamål anvisade 1951 års riksdag med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (prop. 1951: 2 bil. 14) å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 ett investeringsanslag av 180 000 kronor (skr. nr 32). Dessa medel voro avsedda för inköp och iståndsättande av kanslilokaler för dåvarande representationen i Bonn. Ett belopp av omkring 15 000 kronor har dock icke behövt tagas i anspråk. Ifrågavarande besparing torde i stället böra användas för att täcka uppkomna merkostnader för nödvändiga iståndsättningsarbeten å sändebudsbostaden i Köln (jfr prop. 1950: 254). Särskilda medel skulle sålunda icke behöva anvisas för nämnda merkostnader under anslaget till inköp och iståndsättande av fastighet för Sveriges representation i Bonn, därest riksdagen icke har något att erinra mot ianspråktagandet på sätt nämnts av förutvarande besparing. Den föreslagna om dispositionen av ifrågavarande medel torde böra för riksdagen

anmälas.

Vad ministern för utrikes ärendena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sture Johanson.

Bilaga 15.

Kapitalinvesteringar.

Försvarsdepartementet.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Torsten Nilsson, anmäler här- efter under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52.

Med förmälan tillika att ärendena under punkterna 12—22 äro av den natur att närmare redogörelse för deras innebörd än som av det följande framgår icke bör lämnas till statsrådsprotokollet, varför ytterligare upplysningar få inhämtas genom de handlingar, som komma att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott, anför chefen för försvarsdepartementet följande.

IV. Försvarets fonder.

A. Försvarets fastighetsfond.

Arméns delfond.

[1] 1. Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m. Under hänvisning till vad jag förut denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 2) får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 200 000 kronor.

[2] 2. Prisstegringar å byggnadsarbeten m. m. För byggnadsarbeten m. m., som falla inom ramen för 1942 års försvarsbeslut, ha under budgetåren 1943/47 anvisats särskilda investeringsanslag — s. k. kvotanslag — ettvar till beloppet motsvarande ungefär en fjärdedel av de medel, som den 30 juni 1943 återstodo att anvisa för respektive försvarsgrens byggnadsarbeten enligt försvarsbeslutet. Till grund för beräkningarna av kostnaderna för dessa arbeten har som regel lagts prisläget den 1 juli 1941. Med stöd av riksdagens bemyndigande ha kvotanslagen fått överskridas med belopp, motsvarande prisstegringar som inträffat efter den 1 juli 1941, i den mån kvotanslagens sammanlagda belopp icke till följd av sakliga besparingar kunde komma att lämna utrymme för prisstegringarna. Det har förutsatts, att för täckning av merkostnader av dylik art särskilda anslag skulle komma att anvisas.

Efter förslag i statsverkspropositionerna åren 1945—1951 har riksdagen såsom särskilda investeringsanslag under arméns, marinens och flygvapnets delfonder anvisat respektive 21 245 000 kronor, 5 115 000 kronor och 22 725 000 kronor till prisstegringar å byggnadsarbeten m. m. Dessa förstärkningsanslag ha omfattat de särskilt angivna belopp, som intill den 1 juli 1950 anvisats från kvotanslagen för merkostnader i anledning av prisstegringar i förhållande till prisläget den 1 juli 1941.

De belopp, som för motsvarande ändamål anvisats från investeringsanslag under budgetåret 1950/51, uppgå till sammanlagt 2 029 490 kronor med följande fördelning å de olika delfonderna:

arméns delfond kronor	1 741 490
marinens delfond »	200 000
flygvapnets delfond »	88 000

För täckning av dessa merkostnader torde böra upptagas särskilda investeringsanslag med, i avrundade belopp, 1 742 000 kronor, 200 000 kronor och 88 000 kronor, eller tillhopa 2 030 000 kronor. Dessa anslag äro alltså — liksom de tidigare anvisade — att betrakta som formella förstärkningsanslag, som svara mot de av riksdagen lämnade bemyndigandena att överskrida kvotanslagen och därmed även kostnadsramen med hänsyn till inträffade prisstegringar utöver prisläget den 1 juli 1941.

Såsom i statsverkspropositionen (bil. 25) inledningsvis anförts har inom fortifikationsförvaltningen verkställt en översyn av de investeringsanslag varom här är fråga, i syfte att utmönstra de byggnadsföretag som numera icke längre äga samma aktualitet som vid den tidpunkt då för byggnadsföretagen avsedda anslag beviljades. Det är min avsikt att så snart ske kan för riksdagen framlägga de förslag vartill översynen kan föranleda. Jag förutsätter, att kostnaderna för kvarstående byggnadsobjekt härvid uppräknas till aktuellt prisläge och att riksdagens i denna punkt berörda medgivande att överskrida vissa anslag på grund av prisstegringar därefter icke skall utnyttjas.

Under respektive delfonder upptager jag frågan om anvisande av anslag för marinen och flygvapnet. I detta sammanhang får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Prisstegringar å byggnadsarbeten m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 1 742 000 kronor.

[3] 9. **Ordnande av Stockholms luftvärnsregementes förläggning.** Under hänvisning till vad jag förut denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 8) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Ordnande av Stockholms luftvärnsregementes förläggning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Marinens delfond.

[4] 14. **Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.** Under hänvisning till vad jag förut denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 12) får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 150 000 kronor.

[5] 15. **Prisstegringar å byggnadsarbeten m. m.** Under hänvisning till vad jag under punkt 2 anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Prisstegringar å byggnadsarbeten m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 200 000 kronor.

[6] 19. **Avlöpningsbädd och kajanläggningar vid Karlskrona örlogsvarv.** Under hänvisning till vad jag förut denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 16) får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avlöpningsbädd och kajanläggningar vid Karlskrona örlogsvarv* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 125 000 kronor.

Flygvapnets delfond.

[7] 24. **Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.** Under hänvisning till vad jag förut denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 20) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

[8] 25. **Prisstegringar å byggnadsarbeten m. m.** Under hänvisning till vad jag under punkt 2 anført får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Prisstegringar å byggnadsarbeten m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 88 000 kronor.

[9] 26. **Vissa flygfältsarbeten m. m.** Under hänvisning till vad jag förut denna dag anført i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 21) får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa flygfältsarbeten m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

[10] 27. **Byggnadsåtgärder i samband med ändring i flygvapnets organisation.** Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anført i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 22) får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsåtgärder i samband med ändring i flygvapnets organisation* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 800 000 kronor.

[11] 30. **Flygfältsbelysning.** Under hänvisning till vad jag förut denna dag anført i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 25) får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygfältsbelysning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 150 000 kronor.

Befästningars delfond.

[12] 32. **Anordnande av vissa fartygstunnlar.** Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anført i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 27) får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av vissa fartygstunnlar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

[13] 33. **Berghangarer.** Under hänvisning till vad jag förut denna dag anført i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 28) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Berghangarer* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

[14] 34. **Anordnande av vissa drivmedelsförråd.** Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 29) får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av vissa drivmedelsförråd* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

[15] 35. **Vissa ammunitionsförråd.** Under hänvisning till vad jag förut denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 30) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa ammunitionsförråd* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 2 200 000 kronor.

[16] 37. **Uppställningsplatser för radarstationer.** Under hänvisning till vad jag förut denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 32) får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppställningsplatser för radarstationer* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

[17] 38. **Vissa fortifikatoriska anordningar för kustartilleribatterier.** Under hänvisning till vad jag förut denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 33) får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa fortifikatoriska anordningar för kustartilleribatterier* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

[18] 39. **Anordnande av vissa lokaler för luftbevakningen.** Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 34) får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av vissa lokaler för luftbevakningen* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

[19] 40. **Tygmaterieförråd i berg.** Under hänvisning till vad jag förut denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 35) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tygmaterieförråd i berg* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

[20] 41. **Utvidgning av flygverkstad.** Under hänvisning till vad jag förut denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 36) får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utvidgning av flygverkstad* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 200 000 kronor.

[21] 42. **Fullträffsäkra uppehållsplatser.** Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 37) får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fullträffsäkra uppehållsplatser* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

[22] 43. **Övriga befästningsarbeten.** Under hänvisning till vad jag förut denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 39) får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Övriga befästningsarbeten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

B. Försvarets fabriksfond.

[23] 1. **Anskaffning av maskiner och utrustning m. m. för försvarets fabriksstyrelse.** Under hänvisning till vad jag förut denna dag anfört i statsverkspropositionen (bil. 25 punkt 40) får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffning av maskiner och utrustning m. m. för försvarets fabriksstyrelse* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

[24] 3. **Diverse byggnadsarbeten.** I skrivelse den 31 augusti 1951 har *försvarets fabriksstyrelse* hemställt, att 120 000 kronor måtte anvisas för uppförande av ett försökshus vid Åkers krutbruk och till stöd härför anfört följande.

Den för närvarande bedrivna forskningen inom krutområdet hade en alltför begränsad omfattning med hänsyn till de krav, som de militära myndigheterna uppställde på nya kruttyper. Mellan försvarsgrensförvaltningarna, försvarets forskningsanstalt och fabriksstyrelsen hade därför överenskommelse träffats om en intensifierad krutforskning, vartill de olika myndigheterna skulle bidra efter en viss plan. Enligt denna plan skulle vissa försöksarbeten utföras vid Åkers krutbruk. Dessa arbeten skulle icke blott syfta till framtagande av nya krutsorter utan även avse nya tillverkningsmetoder.

Befintliga lokaler vid krutbruket vore ianspråktagna för den normala produktionen. Med nuvarande resurser måste tillverkningen avbrytas eller

tidpunkter mellan olika tillverkningsorder avvaktas för att utrymme skulle kunna beredas för angelägna försöksarbeten. Detta vore i hög grad otillfredsställande. Med hänsyn till de risker för tändning, vilka vore förknippade med försökstillverkning och därav följande driftavbrott, vore det även angeläget, att denna verksamhet avskildes från den normala produktionen. Vid krutbruket funnes i stort sett den apparatutrustning, som erfordrades för ändamålet. Kostnaderna för uppförande av ett försökshus hade beräknats till 120 000 kronor.

Departementschefen. De av fabriksstyrelsen förebragta skälen för uppförande av ett särskilt försökshus, avsett för intensifiering av krutforskningen, synas mig välmotiverade, varför jag vill tillstyrka förslaget. Kostnadsberäkningarna ha icke givit mig anledning till erinran. Med hänsyn till angelägenheten att snarast igångsätta arbetena synas erforderliga medel böra anvisas å tilläggsstat. Jag föreslår, att medlen anvisas under anslagsbeteckningen Diverse byggnadsarbeten.

Aberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Diverse byggnadsarbeten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 120 000 kronor.

[25] 4. **Merkostnader vid utbyggnad av vissa fabriker och anläggningar.** Efter förslag av Kungl. Maj:t i proposition 1943: 222 anvisade riksdagen för budgetåret 1943/44 å kapitalbudgeten under försvarsväsendets fastighetsfond, arméförvaltningens delfond, ett investeringsanslag av 14 250 000 kronor till Utbyggnad av vissa fabriker och anläggningar.

Genom beslut den 13 juni 1947 fann Kungl. Maj:t gott dels fastställa ingiven situationsplan och ritningar till vissa anläggningsarbeten vid ammunitionsfabriken Zakrisdal, dels ock bemyndiga försvarets fabriksstyrelse att med anlåtande av förenämnda investeringsanslag intill ett belopp av 3 088 000 kronor gå i författning om utförande av dessa arbeten.

I skrivelse den 31 augusti 1951 har *försvarets fabriksstyrelse* anført, att sedan ifrågavarande arbete igångsatts i slutet av år 1948, det nu bedrivits så långt, att de slutliga kostnaderna kunde överblickas. Medelsbehovet för genomförandet av i etappen ingående byggnadsarbeten beräknades uppgå till 3 550 000 kronor. Fabriksstyrelsen har hemställt, att skillnaden mellan detta belopp och de till förfogande ställda medlen (3 550 000 — 3 088 000 =) 462 000 kronor måtte anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Departementschefen. De beräknade kostnadsökningarna synas ofrånkomliga, varför intet synes vara att erinra mot framställningen. Jag föreslår, att erforderliga medel, 462 000 kronor, anvisas å tilläggsstat under rubriken Merkostnader vid utbyggnad av vissa fabriker och anläggningar. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Merkostnader vid utbyggnad av vissa fabriker och anläggningar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 462 000 kronor.

[26] 5. Uppförande av centrala tvätt- och reparationsanstalter. I sina medelsökanden för innevarande budgetår hemställde försvarets fabriksstyrelse om anvisande av 515 000 kronor till vissa byggnadsarbeten vid de centrala tvätt- och reparationsanstalterna i Boden och Långsele. Till stöd för framställningen anförde fabriksstyrelsen, bland annat, att den ökade tvättgodsmängden hade en direkt återverkan på tvättanstalternas kapacitet. Vid Boden- och Långseleanstalterna beträffade medförde denna utökning huvudsakligen behov av en ökning av värmeanläggningarna. Kostnadsberäkningarna hade utvisat ett anslagsbehov av 210 000 kronor respektive 275 000 kronor. Framställningen föranledde icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Sedermera har emellertid Kungl. Maj:t genom beslut den 29 juni 1951 bifallit en av fabriksstyrelsen gjord framställning om ianspråktagande av försvarets fabriksverks dispositionsanslag intill ett belopp av 245 000 kronor för genomförande av vissa byggnadsarbeten vid Bodenanstalten.

I skrivelse den 31 augusti 1951 har *försvarets fabriksstyrelse* framhållit, att ett uppskjutande av de föreslagna åtgärderna för Långseleanstaltens del skulle medföra stora risker för driftavbrott. Förutom de olägenheter, som uppstode för den militära tvätt- och reparationstjänsten genom inskränkning av driften, sattes Västernorrlands läns sjukvårdsinrättningar, vilkas tvättbehov tillgodoses vid Långseleanstalten, vid driftinskränkning i ett svårt läge. Det vore därför nödvändigt, att medel snarast ställdes till förfogande för utförande av de föreslagna byggnadsarbetena. På grund av inträffade prisstegringar uppginge medelsbehovet numera till 355 000 kronor. Fabriksstyrelsen har hemställt om anvisande av detta belopp.

Departementschefen. När de centrala tvätt- och reparationsanstalterna planerades, dimensionerades de med utgångspunkt från en beräknad tvättgodsmängd av 0,3 kg per anställd och tjänstgöringsdag. Numera uppgår tvättgodsmängden till 0,5 kg per anställd och tjänstgöringsdag. Ökningen av tvättgodsmängden har medfört behov av en ökning av värmeanläggningen i Långsele. Då ett uppskov med denna utbyggnad synes föranleda risk för driftavbrott, tillstyrker jag, att erforderliga medel anvisas för ändamålet. Jag föreslår i överensstämmelse med fabriksstyrelsens förslag, att å tilläggsstat anvisas ett investeringsanslag å 355 000 kronor. Anslaget torde böra redovisas under samma rubrik som de medel vilka tidigare anvisats för uppförande av ifrågakvarande anstalt.

Aberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppförande av centrala tvätt- och reparationsanstalter* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 355 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Fredrik von Scheele.

Bilaga 16.

Kapitalinvesteringar.**Kommunikationsdepartementet.**

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson, anmäler här efter under kommunikationsdepartementet hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 samt anför därvid följande.

I. Statens affärsverksfonder.**B. Telegrafverket.**

[1] 4—6. **Telefon- och telegrafanläggningar.** Under denna rubrik har för budgetåret 1951/52 anvisats 48 000 000 kronor till Riks- och landskablar m. m., 51 000 000 kronor till Telefon- och telegrafstationer samt 56 000 000 kronor till Nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar.

I skrivelse den 5 september 1951 har *telegrafstyrelsen* hemställt, att till ifrågakommande ändamål måtte å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår anvisas 10 300 000, 7 100 000 respektive 13 500 000 kronor.

Styrelsen anför, att den starka stegringen av arbetslöner och materielpriser under 1951 har medfört, att de av riksdagen för budgetåret 1951/52 anvisade investeringsanslagen i vissa fall komma att bli otillräckliga för det arbetsprogram, som i 1951 års statsverksproposition har förutsatts för telegrafverkets del och som i 1950 års prisnivå beräknades draga en kostnad av sammanlagt 155 miljoner kronor. Detta belopp skulle samtidigt utgöra maximibeloppet för telegrafverkets investeringar under budgetåret.

En särskilt stor kostnadsstegring har enligt styrelsen inträtt för riks- och landskablar m. m. vilket i främsta rummet beror på den starka stegringen av priserna på bly och koppar. Denna prisstegring är också förklaringen till att kostnadsstegringen för nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar blivit relativt hög, eftersom med detta anslag bl. a. bekostats telefonkablar i de lokala telefonnäten.

Det för investeringar vid telegrafverket för budgetåret 1951/52 fastställda maximibeloppet av 155 miljoner kronor i 1950 års prisnivå kommer, enligt styrelsen, att behöva höjas till 200 miljoner kronor och det blir nödvändigt att anvisa tilläggsanslag i fråga om de tre anslagen till telefon- och telegrafanläggningar. Till behovet av tilläggsanslag bidrager också, att kostnadsstegringen till en del har gjort sig gällande redan före den 1 juli 1951. Detta är också en av förklaringarna till att medelsförbrukningen å anslaget till Telefon- och telegrafstationer redan under budgetåret 1950/51 blivit större än tillgängliga anslagsmedel, varför detta anslag visar en brist redan vid ingången av budgetåret 1951/52.

Telegrafstyrelsen har för sin del utgått ifrån att det i 1951 års statsverksproposition förutsedda arbetsprogrammet för budgetåret 1951/52 skall få genomföras. En inskränkning av detsamma skulle för övrigt medföra svår- bemästrade konsekvenser i fråga om sysselsättningen av den nuvarande arbetarstyrkan och i många fall vara omöjlig att genomföra, därför att beställningar redan blivit utlagda.

Beträffande anslaget till Nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar föreslår styrelsen en ytterligare ökning — utöver 12,5 miljoner kronor som beräknats erforderliga med hänsyn till de i det föregående anförda skälen — med 1 miljon kronor för genomförandet av fritrafik inom de blivande storkommunerna. Enligt numera verkställd översyn av för detta ändamål behövliga åtgärder erfordras anläggandet av nya mellanortsledningar till en sammanlagd kostnad av cirka 1 miljon kronor. Eftersom ifrågakvarande arbeten såvitt möjligt böra utföras redan före den tidpunkt, då den nya storkommunindelningen träder i kraft eller den 1 januari 1952, ha dessa arbeten redan beordrats av telegrafstyrelsen till utförande. Uppllysningsvis meddelar styrelsen, att den ifrågakvarande fritrafiken dessutom kommer att medföra ett inkomstbortfall av rikssamtalsavgifter med i runt tal 500 000 kronor per år.

Departementschefen. Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfrågor bil. 27, pt 6) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa följande investeringsanslag, nämligen

a) Riks- och landskablar m. m.	10 300 000
b) Telefon- och telegrafstationer	7 100 000
c) Nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledningar	13 500 000

[2] 10. **Försvarsberedskap vid telegrafverket.** För detta ändamål har för budgetåret 1951/52 anvisats ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

I skrivelse den 23 augusti 1951 har *telegrafstyrelsen* hemställt, att för vissa försvarsberedskapsåtgärder vid telegrafverket måtte å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår anvisas 775 000 kronor.

Med hänsyn till arten av telegrafstyrelsens skrivelse torde någon närmare redogörelse för innehållet i densamma icke lämpligen böra lämnas till statsrådsprotokollet. Riksdagens vederbörande utskott torde böra erhålla erforderliga uppgifter i ämnet genom skrivelsen, som kommer att tillhandahållas utskottet.

Departementschefen. Under åberopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 27, pt 6) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsberedskap vid telegrafverket* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 775 000 kronor.

C. Statens järnvägar.

[3] 1, 2, 5—8 och 11—13. **Byggnader och anläggningar.** Under åberopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfrågor (bil. 27, pt 15) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa följande investeringsanslag, nämligen

a) <i>Bangårdar</i>	1 400 000
b) <i>Dubbelspårbyggnader och linjeomläggningar</i>	5 200 000
c) <i>Fortlöpande förstärkning av spåröverbyggnaden</i> ..	3 100 000
d) <i>Broar m. m.</i>	3 600 000
e) <i>Husbyggnader</i>	3 400 000
f) <i>Signalsäkerhetsanläggningar</i>	600 000
g) <i>Elektriska belysningsanläggningar</i>	400 000
h) <i>Anläggningar för elektrisk tågdrift</i>	1 900 000
i) <i>Fortsatt elektrifiering av statsbanenätet</i>	3 000 000

[4] 19. **Försvarsberedskap vid statens järnvägar.** För detta ändamål har för budgetåret 1951/52 anvisats ett investeringsanslag av 2 500 000 kronor.

I skrivelse den 2 juni 1951 har *järnvägsstyrelsen* hemställt, att för vissa försvarsberedskapsåtgärder vid statens järnvägar måtte å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisas 2 000 000 kronor.

Med hänsyn till arten av järnvägsstyrelsens skrivelse torde någon närmare redogörelse för innehållet i densamma icke lämpligen böra lämnas till statsrådsprotokollet. Riksdagens vederbörande utskott torde böra erhålla

erforderliga uppgifter i ämnet genom skrivelsen, som kommer att tillhandahållas utskottet.

Departementschefen. Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 27, pt 15) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsberedskap vid statens järnvägar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

[5] **20 och 24. Rullande materiel.** Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfrågor (bil. 27, pt 15) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa följande investeringsanslag, nämligen

a) <i>Anskaffning av lok- och lokomotorer</i>	4 300 000
b) <i>Anskaffning av godsvagnar</i>	2 200 000

[6] **34. Statens järnvägars dispositionsanslag.** Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 27, pt 15) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Statens järnvägars dispositionsanslag* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

D. Statens vattenfallsverk.

[7] **1 och 3—8. Kraftstationer m. m.** Under återopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfrågor (bil. 27, pt 23) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa följande investeringsanslag, nämligen

a) <i>Kraftstation vid Jösseforsen</i>	500 000
b) <i>Utbyggnad av Västerås ångkraftstation</i>	4 000 000
c) <i>Kraftstation vid Hölleforsen</i>	2 900 000
d) <i>Ett tredje maskinaggregat i Stadsforsens kraftstation</i>	400 000
e) <i>Kraftstation vid Kilforsen</i>	8 000 000
f) <i>Kraftstation vid Harsprånget</i>	10 500 000
g) <i>Kraftstation vid Liggaforsen</i>	5 000 000

[8] 12. Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk. Under åberopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 27, pt 23) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 40 000 000 kronor.

III. Statens allmänna fastighetsfond.

[9] 7. Om- och tillbyggnad av Arvfurstens palats. Till om- och tillbyggnad av Arvfurstens palats anvisades för budgetåren 1947/48 samt 1949/50—1951/52 investeringsanslag om sammanlagt 3 995 000 kronor. Byggnadsföretaget omfattar ombyggnad och restaurering av utrikesdepartementets nuvarande fastighet samt uppförande av en arkivbyggnad å fastighetens gård.

I skrivelse den 17 september 1951 har *byggnadsstyrelsen* hemställt, att å tilläggsstat för innevarande budgetår anvisas 550 000 kronor, varav 445 000 kronor avse kostnader för slutförande av byggnadsföretaget samt 105 000 kronor för anskaffande av hyllinredning i arkivbyggnaden.

Styrelsen meddelar, att samtliga med färdigställandet av byggnadsföretaget sammanhängande faktorer först nu helt kunna överblickas. Medelsbehovet för att täcka de till följd av den allmänna byggnadskostnadsstegringen uppkomna kostnaderna kommer i enlighet med 1951 års riksdags beslut att tillgodoses från anslaget till merkostnader för vissa byggnadsarbeten m. m. I detta sammanhang upptagas sådana merkostnader, vilka icke böra ersättas från ifrågavarande anslag.

Byggnadsstyrelsen erinrar om att en genomgripande ombyggnad av en så kulturhistoriskt värdefull men tekniskt bristfällig byggnad som Arvfurstens palats knappast kan utföras, utan att det under arbetets gång uppkommer problem, vilka icke varit möjliga att förutse vid utformandet av ombyggnadsprogrammet och i många fall måste lösas på ett betydligt kostsammare sätt än ursprungligen beräknats. Sålunda har det i större utsträckning än som förutsatts i byggnadsprogrammet visat sig nödvändigt att utföra grundförstärkningsarbeten, kompletterings- och förstärkningsarbeten i byggnadsstommen samt omläggning och utbyte av golv och paneler i representationsvåningen. Merkostnaderna för dessa tilläggsarbeten uppgå till sammanlagt 300 000 kronor.

Den nya organisationsplanen för utrikesdepartementet har inneburit, att det under arbetets gång blivit nödvändigt att utföra åtskilliga ändringsarbeten. Kostnaderna för dessa, vilka bl. a. innefatta uppdelning av ett antal rum, ändring av trappa och hiss, utökning av antalet toaletter o. d., uppgå till 70 000 kronor.

Det har därjämte visat sig lämpligt att vidtaga viss ändring i det ursprungliga programmet beträffande värmecentralen. Merkostnaden härför utgör 75 000 kronor. Styrelsen anför härom.

Enligt det äldre ombyggnadsförslaget avsågs att i huvudsak bibehålla den i Arvfurstens palats befintliga värmecentralen, till vilken bränsle intogs genom porten mot Ström-gatan. I samband med tillkomsten av den större arkivbyggnaden å gården samt expropriationen av fastigheten mot Fredsgatan, vilka byggnader erhålla värme från en större gemensam panncentral i Arvfurstens palats, har det befunnits olämpligt att intaga bränsle till denna central genom den mycket svårtrafikabla porten mot Ström-gatan. Styrelsen har i stället löst frågan på så sätt, att under gångbanan utmed Gustaf Adolfs torg anordnats ett underjordiskt bränslerum med kolficka och nedstörtningsschakt för bränslet. Härigenom kan man direkt från lastbil tippa bränslet ned i kolfickan, vilket innebär minskade driftskostnader. I samband med denna anläggning har även en askhiss anordnats, varjämte det ur hygienisk synpunkt befunnits nödvändigt att förse panncentralen med en sotavskiljningsanläggning. De härigenom uppkomna merkostnaderna uppgå till sammanlagt 75 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen erinrar slutligen, att medel till hyllinredning i arkivbyggnaden icke har upptagits vare sig i byggnadsanslaget eller i det särskilda inredningsanslag, som anvisats. I samråd med utrikesdepartementet har styrelsen från England beställt en speciell inredning av stål, vilken medgiver betydligt större arkiveringsmöjlighet per kvadratmeter golvyta än vanligen förekommande hyllinredningar. Kostnaderna för hyllinredningen inberäknat uppsättning utgör 105 000 kronor.

För budgetåret 1951/52 erfordras således ett tilläggsanslag av (300 000 + 70 000 + 75 000 + 105 000) 550 000 kronor.

Departementschefen. Mot de av byggnadsstyrelsen redovisade åtgärderna vid fullföljandet av byggnadsföretaget har jag icke något att erinra. Jag tillstyrker byggnadsstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Om- och tillbyggnad av Arvfurstens palats* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 550 000 kronor.

[10] 9 a. *Anordnande av lokaler för riksförsäkringsanstalten.* I skrivelse den 15 november 1951 har *byggnadsstyrelsen* hemställt att 150 000 kronor anvisas för nästa budgetår till vissa ombyggnadsarbeten inom den av riksförsäkringsanstalten disponerade ämbetsbyggnaden, belägen Adolf Fredriks kyrkogata 8 i Stockholm.

Byggnadsstyrelsen meddelar, att sedan riksförsäkringsanstalten i samband med vissa rationaliseringsåtgärder inom verket tidigare kunnat avstå från en del utanför ämbetsbyggnaden belägna, förhyrda lokaler det nu visat sig angeläget att anordna ytterligare arbetslokaler inom verksbyggnaden. Styrelsen har därför utarbetat ett ombyggnadsförslag, vilket riksförsäk-

ringsanstalten för sin del har godkänt. Förslaget innebär i huvudsak följande.

I ämbetsbyggnadens vindsvåning, som för närvarande till en del är upptagen av förrådsutrymmen m. m., inredas 13 arbetsrum av olika storlek. Det för hela byggnaden gemensamma kapprummet i souterrängvåningen, vilket ej utnyttjats på det sätt, som ursprungligen avsetts, tages i anspråk såsom arbetslokal, och som ersättning för kapprummet uppsätts i korridorerna i de skilda våningsplanen i byggnadens västliga del 360 klädskåp. I samband härmed förbättras den artificiella belysningen i dessa korridorer. Akthissen i norra trapphallen neddrages till souterrängvåningen. Till följd av nya lokaldispositioner bliva i anslutning till nämnda åtgärder vissa smärre ändringar av den nuvarande planlösningen inom andra delar av byggnaden nödvändiga. De provisoriska väggavskärmningar, som i de olika våningarna uppsatts i anslutning till norra trapphuset, kunna slutligen i viss utsträckning borttagas.

Kostnaderna för genomförandet av dessa arbeten beräknar byggnadsstyrelsen till ca 150 000 kronor enligt prisläget sommaren 1951.

Departementschefen. De föreslagna ombyggnadsarbetena äro en förutsättning för vissa förestående rationaliseringsåtgärder inom riksförsäkringsanstalten. Det är därför av vikt att dessa arbeten påbörjas redan under innevarande budgetår. Erforderliga medel böra alltså äskas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Jag har icke något att erinra mot byggnadsstyrelsens förslag i övrigt och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av lokaler för riksförsäkringsanstalten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 150 000 kronor.

[11] 15. **Merkostnader för vissa byggnadsarbeten.** Under hänvisning till vad jag anfört i årets statsverksproposition under kapitalbudgeten, statens allmänna fastighetsfond (bil. 27, pt 35) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Merkostnader för vissa byggnadsarbeten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Östen Falken.

Bilaga 17.

Kapitalinvesteringar.

Finansdepartementet.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 ja-
nuari 1952.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler härefter under finansdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvestering å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 samt anför därvid följande.

Diverse kapitalfonder.

Fonden för kreditgivning till utlandet.

6 a. **Kreditgivning till Sovjetunionen.** Enligt den mellan Sverige och De Socialistiska Rådsrepublikernas Union träffade kreditöverenskommelsen av den 7 oktober 1946 beviljades Sovjetunionens regering en kredit å 1 000 miljoner kronor att utnyttjas under loppet av fem år, räknat från och med dagen för avtalets ikraftträdande. Krediten beräknades enligt avtalsbestämmelserna komma att utnyttjas med i genomsnitt 200 miljoner kronor för varje år. Under en ettårsperiod icke utnyttjat, kvarstående kreditbelopp skulle dessutom få tagas i anspråk under följande ettårsperioder, därvid den totala belastningen av krediten under en ettårsperiod dock icke finge överskrida 300 miljoner kronor. I anslutning till överenskommelsen har riksdagen för budgetåret 1947/48 under fonden för kreditgivning till utlandet anvisat ett investeringsanslag till Kreditgivning till Sovjetunionen å 200 miljoner kronor. För ifrågasvarande kreditgivning har jämväl disponerats medel från det för budgetåret 1946/47 under fonden för kreditgivning till utlandet anvisade anslaget till Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete.

De medel som sammanlagt stått till förfogande för ändamålet uppgingo vid femårsperiodens utgång, den 9 december 1951, till 428,3 miljoner kronor. Den totala belastningen av krediten kan enligt av riksbanken lämnade uppgifter beräknas till i runt tal 570 miljoner kronor. Härvid har hänsyn tagits till den ytterligare belastning som enligt kreditavtalets bestämmelser kan äga rum under ettårsperioden den 10 december 1951—den 9 december 1952. Det bör emellertid framhållas, att det slutliga beloppet för kreditutnyttjandet med hänsyn till sistnämnda förhållande ännu icke med säkerhet kan beräknas. Med hänsyn härtill torde, utöver det i det föregående angivna medelsbehovet av (570 — 428 =) 142 miljoner kronor, böra räknas med att ytterligare några tiotal miljoner kronor kunna tillkomma. För slutlig reglering av de i enlighet med kreditavtalet gjorda utbetalningarna synes därför böra uppföras ett investeringsanslag av 175 miljoner kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kreditgivning till Sovjetunionen* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 175 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Otto Winther.

Kapitalinvesteringar.

Jordbruksdepartementet.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Norup, anmäler härefter under jordbruksdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 samt anför därvid följande.

I. Statens affärsverksfonder.

E. Domänverket.

[1] 1. Tjänstebostäder för domänverket. Under återopande av vad jag denna dag anført vid anmälan till statsverkspropositionen av anslag till tjänstebostäder för domänverket (bil. 30, punkt 1) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen

att till *Tjänstebostäder för domänverket å tilläggsstat II* till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

[2] 4. Byggnadsarbeten och markförvärv m. m. vid statens försöksgårdar. Genom beslut den 26 maj 1950 ställde Kungl. Maj:t ett under denna anslagsrubrik för budgetåret 1950/51 anvisat investeringsanslag å 321 600 kronor till förfogande för styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök. Tillika föreskrevs, bland annat, att av anslaget ett belopp

av intill 29 500 kronor skulle disponeras för uppförande av en arbetarbostad vid Öjebyns försöksgård.

Högskolestyrelsen (skr. 27/9 1951) hemställer, att å tilläggsstat skola anvisas ytterligare 12 500 kronor till nyssnämnda arbetarbostad. Vid skrivelsen har fogats ritning över byggnaden. Såsom skäl för framställningen anföres att kostnadsberäkningen rörande företaget gjordes hösten 1949. Byggnadskostnaderna ha sedan dess stigit med minst 30 procent. Härtill kommer att de ursprungliga beräkningarna synas ha varit för låga. Enligt infordrade anbud uppgå sålunda kostnaderna för ifrågavarande bostadshus numera till 42 000 kronor, varav omkring 2 200 kronor belöpa å ritning, kontroll och oförutsedda utgifter. Styrelsen påpekar slutligen, att byggnaden har större utrymme än de båda bostadshus vid Ultuna, till vilka för budgetåret 1950/51 anvisades 76 000 kronor, eller 38 000 kronor för vardera.

Departementschefen. På de skäl, som högskolestyrelsen anfört, vill jag icke motsätta mig att ytterligare 12 500 kronor skola anvisas till ifrågavarande byggnadsföretag. Beloppet torde böra uppföras å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten och markförvärv m. m. vid statens försöksgårdar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 12 500 kronor.

III. Statens allmänna fastighetsfond.

[3] 31. **Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök.** Under återopande av vad jag denna dag anfört vid anmälan till statsverkspropositionen av anslag till byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök (bil. 30, punkt 3) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 165 000 kronor.

[4] 32. **Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut.** Under denna anslagsrubrik anvisade 1950 års riksdag för budgetåret 1950/51 ett investeringsanslag av 100 000 kronor. Av anslaget avsågos 70 000 kronor för uppförande av två vaktmästarbostäder i Alnarp och 25 000 kronor för uppförande av ett växthus vid statens trädgårdsförsöksstation i Öjebyn.

I en till jordbruksdepartementet den 7 augusti 1951 inkommen skrivelse hemställer *styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut*, att till förenämnda byggnadsarbeten skall anvisas ett tilläggsanslag å 30 000 kronor. Härav beräknas 20 000 kronor för vaktmästarbostäderna och 10 000 kronor för växthuset. Till stöd för framställningen åberopas de prisstegringar, som numera inträtt.

Byggnadsstyrelsen (remissutlåtande 2/10 1951) uttalar, att de av institutsstyrelsen angivna merkostnaderna synas motsvara den allmänna stegring av byggnadskostnaderna, som ägt rum efter de ursprungliga beräkningarna. Institutsstyrelsens beräkning av kostnadsökningen kan därför godtagas.

Departementschefen. Med hänsyn till numera inträdda prisstegringar torde det vara ofrånkomligt att anvisa ytterligare medel till förenämnda byggnadsföretag. Merkostnaderna ha beräknats till 30 000 kronor. I likhet med byggnadsstyrelsen anser jag denna beräkning böra godtagas. Jag tillstyrker sålunda, att ett belopp av nämnda storlek skall anvisas för ändamålet. Då det är angeläget att företagen skola kunna slutföras snarast möjligt, bör beloppet uppföras å tilläggsstat för innevarande budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 kronor.

VIII. Fonden för förlag till statsverket.

[5] 1 a. *Rörelsekapital för Alnarps egendom, mejeri och trädgårdar*. Under åberopande av vad jag i det föregående anført vid anmälan av anslag å tilläggsstat till Alnarps lantbruks- mejeri- och trädgårdsinstitut: Täckande av förlust å rörelsen vid Alnarps mejeri (bil. 7, punkt 3) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen

att till *Rörelsekapital för Alnarps egendom, mejeri och trädgårdar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 750 000 kronor.

[6] 1 b. *Lagring av jordbruksprodukter*. Kungl. Maj:t har genom särskilda beslut, senast den 29 oktober 1943, ställt sammanlagt 88 250 000 kronor från de under fonden för förlag till statsverket anvisade anslagen *Förlagskapital för inköp av förnödenheter m. m.* och *Viss lagring av jordbruksprodukter m. m.* till statens livsmedelskommissions förfogande att användas för lagring av jordbruksprodukter.

Statens jordbruksnämnd (skr. 28/8 1951) hemställer, att ett anslag av 50 000 000 kronor skall anvisas för nästa budgetår för lagring av jordbruks-

produkter. Såsom stöd för sin hemställan framhåller nämnden, att de medel, som ställts till förfogande för ändamålet, visat sig otillräckliga på grund av den kraftigt ökade smörlagringen, prishöjningarna på smör och kött samt den utvidgade beredskapslagringen. Det har därför förelegat stora svårigheter att finansiera lagringen. I fråga om lagringen av smör har det delvis visat sig nödvändigt att anskaffa rörelsemedel genom banklån. Nämnden upplyser slutligen att det kapital, som bundits i animaliska lagringsprodukter, den 31 augusti 1951 uppgått till 14 142 000 kronor för köttvaror och 94 726 000 kronor för smör.

Departementschefen. I den till 1951 års riksdag avlåtna propositionen om åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område (nr 207) uttalade min företrädare, att statsmakterna jämväl under regleringsåret 1951/52 borde lämna stöd åt den säsongmässiga lagringen av smör, kött och fläsk. Han underströk emellertid samtidigt, att stödet icke borde innefatta annat än bestridande av lagringskostnaderna samt tillhandahållande av rörelsemedel i den utsträckning, som kunde befinnas lämplig. I sitt av riksdagen godkända utlåtande (utl. nr 42, r. skr. nr 335) biträdde jordbruksutskottet vad departementschefen sålunda uttalat angående lagringsstödet omfattning och godtog tillika vad han anfört rörande finansieringen av beredskapslagringen.

Såsom framgått av det föregående ha de statsmedel, som ställts till förfogande såsom rörelsemedel, icke räckt till utan Svenska mejeriernas riksförening har under skilda tidpunkter under år 1951 måst upptaga banklån för att täcka behovet av rörelsemedel för lagringen av smör. Lånebeloppens storlek, som växlat i förhållande till smörlagringens omfattning, uppgick den 1 oktober 1951 till cirka 28 500 000 kronor.

Jordbruksnämnden har begärt, att statsmedel till ett belopp av ytterligare 50 000 000 kronor skola anvisas för att finansiera lagringsverksamheten. Storleken av de rörelsemedel, som erfordras i verksamheten, växlar givetvis med de säsongmässiga variationerna i lagerhållningen. Sedan jordbruksnämnden gjorde sin beräkning ha även smörlagren väsentligt minskats, varigenom behovet av rörelsemedel för de närmaste månaderna nedgått.

En säsongmässig lagerökning torde emellertid åter inträda under senare delen av budgetåret. Med hänsyn till erfarenheterna under hösten 1951 kan det befaras att det, därest ytterligare statsmedel då ej stå till förfogande, kommer att uppstå vissa svårigheter i fråga om anskaffandet av rörelsemedel för denna lagring. Jag anser därför i likhet med jordbruksnämnden, att möjlighet bör finnas att i ökad omfattning finansiera lagringen med statsmedel. Emellertid torde medelsanvisningen kunna begränsas ej oväsentligt i förhållande till vad jordbruksnämnden begärt. Jag anser det sålunda vara till fyllest om 20 000 000 kronor beräknas för ändamålet. Detta belopp synes böra anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår i form av ett anslag, benämnt Lagring av jordbruksprodukter, under fonden för förlag till statsverket.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lagring av jordbruksprodukter* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 20 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Hanns-Otto Düselius.

Bilaga 19.

Kapitalinvesteringar.

Handelsdepartementet.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, anmäler härefter under handelsdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 samt anför därvid följande.

IX. Diverse kapitalfonder.

Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond.

[1] 9. Anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning. Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 31, p. 9) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

[2] 10. Anordnande av ytterligare en bombsäker oljelagringsanläggning. Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förevarande anslagsfråga (bil. 31, p. 10) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Kungl. Maj:ts proposition nr 2.

att till *Anordnande av ytterligare en bombsäker oljelagringsanläggning* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Gunnel Sjölin.

*Bihang.***Förteckning**

över av Kungl. Maj:t hos riksdagen äskade anslag å tilläggsstat II
till riksstaten för budgetåret 1951/52.

Driftbudgeten.**A. Egentliga statsutgifter.**

	Kronor	
<i>I. Första huvudtiteln.</i>		
B: 2	Ved och kol för de kungl. slotten	116 000
<i>III. Utrikesdepartementet.</i>		
Avlöningar vid beskickningar och konsulat:		
B: 4	Skrivbiträden, <i>reservationsanslag</i>	300 000
B: 5	Extra biträden och vaktbetjänte, <i>reservationsanslag</i>	430 000
B: 6	Kontorskostnadsersättningar åt lönade tjänstemän, <i>reservationsanslag</i>	20 000
C: 2	Tillfälliga representationskostnader, <i>reservationsanslag</i>	37 000
D: 12	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	20 000
D: 14	Bidrag till internationell hjälpverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	2 000 000
D: 15	Röda korsets verksamhet i Jugoslavien för hemsändande av grekiska barn, <i>reservationsanslag</i>	100 000
D: 16	Bidrag till Röda korsets internationella kommitté	30 000
		2 937 000
<i>IV. Försvarsdepartementet.</i>		
Armén:		
Expenser m. m.:		
C: 19	Övriga expenser m. m., <i>reservationsanslag</i>	100 000
Intendenturmateriel m. m.:		
C: 22	Beklädnad m. m., <i>reservationsanslag</i>	12 000 000
Tygmateriel m. m.:		
C: 32	Anskaffning av tygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	18 700 000
C: 33	Underhåll av tygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	19 000 000
Hemvärnet:		
C: 40	Hemvärnets övningar, <i>reservationsanslag</i>	175 000
Marinen:		
Expenser m. m.:		
C: 61	Övriga expenser m. m., <i>reservationsanslag</i>	35 000
Intendenturmateriel m. m.:		
C: 63	Beklädnad m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 600 000
Övningar m. m.:		
C: 66	Övningar m. m., <i>reservationsanslag</i>	3 500 000
Flytande materiel, artillerimateriel m. m.:		
C: 72	Underhåll av fartyg m. m., <i>reservationsanslag</i>	7 500 000
Flygvapnet:		
Expenser m. m.:		
C: 91	Övriga expenser m. m., <i>reservationsanslag</i>	50 000

		Kronor
	Intendenturmateriel m. m.:	
C: 93	Beklädnad m. m., <i>reservationsanslag</i>	2 085 000
	Övningar m. m.:	
C: 96	Övningar m. m., <i>reservationsanslag</i>	350 000
	Flygmateriel m. m.:	
C: 99	Drift och underhåll av flygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	13 200 000
	Sjökarteverket:	
D: 3	Mättnings- och rekognosceringsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	115 000
	Sjukvårdsmateriel m. m.:	
D: 22	Sjukvårdsmateriel, <i>reservationsanslag</i>	400 000
	Vissa övriga gemensamma ändamål:	
D: 46	Vissa signalförbindelser m. m., <i>reservationsanslag</i>	3 000 000
E: 8	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	150 000
		<u>81 960 000</u>

V. Socialdepartementet.

D: 16	Bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden, <i>reservationsanslag</i>	85 000
F: 7	Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet, <i>reservationsanslag</i>	2 000 000
		<u>2 085 000</u>

VI. Kommunikationsdepartementet.

	Väghållningen på landet samt i städer och stadslänkande samhällen, där kronan är väghållare:	
B: 7	Vägunderhållet, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	21 600 000
	Diverse ändamål:	
B: 23 a	Vissa vägreparationer, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	15 000 000
B: 27 a	Kostnader för vissa av väg- och vattenbyggnadsverket utförda arbeten i anledning av översvämning av Lidan	13 300
I: 6	Understöd åt skärgårdsrederier, <i>reservationsanslag</i>	185 000
		<u>36 798 300</u>

VII. Finansdepartementet.

E: 6 a	1951 års penningvärdeundersökning, <i>reservationsanslag</i>	100 000
--------	---	---------

VIII. Ecklesiastikdepartementet.

C: 9	Vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka, <i>reservationsanslag</i>	125 000
	Lunds universitet:	
E: 15 a	Flyttning av fysiologiska institutionen vid universitetet i Lund, <i>reservationsanslag</i>	18 000
	Särskilda anstalter för yrkesundervisning:	
J: 27	Bidrag till Lennings textiltkniska institut i Norrköping	3 000
	Folkliga musikskolan i Arvika:	
K: 13	Understöd	10 000
		<u>158 000</u>

Kronor

IX. Jordbruksdepartementet.

	Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök:	
D: 7	Inredning och utrustning, <i>reservationsanslag</i>	69 000
D: 8	Särskilda undersökningar, <i>reservationsanslag</i>	10 800
	Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:	
D: 14 a	Täckande av förlust å rörelsen vid Alnarps mejeri	185 000
D: 19	Inredning och utrustning, <i>reservationsanslag</i>	30 000
	Statens skogsforskningsinstitut:	
J: 19	Byggnadsarbeten å försöksfält vid Bogesund, <i>reservationsanslag</i>	70 000
	Skogsvård m. m.:	
	Bidrag till skogsvårdsstyrelserna:	
J: 26	Omkostnader, <i>reservationsanslag</i>	390 000
		754 800

X. Handelsdepartementet.

C: 32	Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi, <i>reservationsanslag</i>	8 850 000
D: 17 a	Reparation av mät- och avmagnetiseringsstationen i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>	130 000
H: 13	Avsättning till lotterimedelsfonden	500 000
		9 480 000

XI. Inrikesdepartementet.

B: 6	Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara, <i>reservationsanslag</i>	3 000 000
	Universitetssjukhus:	
	Karolinska sjukhuset:	
B: 50 a	Utrustning, <i>reservationsanslag</i>	6 200
	Serafimerlasarettet:	
B: 52 a	Vissa om- och nybyggnadsarbeten, <i>reservationsanslag</i>	263 000
	Statens institut för folkhälsan:	
B: 98	Vissa undersökningar rörande små avloppsreningsanläggningar, <i>reservationsanslag</i>	11 300
	Statens alkoholistanstalt å Venngarn:	
C: 9	Vissa byggnadsarbeten, <i>reservationsanslag</i>	25 000
	Landsfiskalerna m. fl.:	
D: 14	Utrustning av landsfiskalskontor m. m., <i>reservationsanslag</i>	300 000
F: 18	Tryckning av viss broschyr, <i>förslagsanslag</i>	250 000
H: 13	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	175 000
		4 030 500

Säger för driftbudgeten 138 417 600

K a p i t a l b u d g e t e n .

Kapitalinvesteringar.

		Kronor
<i>I. Statens affärsverksfonder.</i>		
B. Telegrafverket.		
	Telefon- och telegrafanläggningar:	
4	Riks- och landkablar m. m.	10 300 000
5	Telefon- och telegrafstationer	7 100 000
6	Nya abonnentanläggningar, natarbeten och blanka mellan- ortsledningar	13 500 000
10	Försvarsberedskap vid telegrafverket	775 000
		31 675 000
C. Statens järnvägar.		
	Byggnader och anläggningar:	
1	Bangårdar	1 400 000
2	Dubbelspårsbyggnader och linjeomläggningar	5 200 000
5	Fortlöpande förstärkning av spåröverbyggnaden	3 100 000
6	Broar m. m.	3 600 000
7	Husbyggnader	3 400 000
8	Signalsäkerhetsanläggningar	600 000
11	Elektriska belysningsanläggningar	400 000
12	Anläggningar för elektrisk tågdrift	1 900 000
13	Fortsatt elektrifiering av statsbanenätet	3 000 000
19	Försvarsberedskap vid statens järnvägar	2 000 000
	Rullande materiel:	
20	Anskaffning av lok- och lokomotorer	4 300 000
24	Anskaffning av godsvagnar	2 200 000
34	Statens järnvägars dispositionsanslag	3 000 000
		34 100 000
D. Statens vattenfallsverk.		
	Kraftstationer m. m.:	
1	Kraftstation vid Jösseforsen	500 000
3	Utbyggnad av Västerås ångkraftstation	4 000 000
4	Kraftstation vid Hölleforsen	2 900 000
5	Ett tredje maskinaggregat i Stadsforsens kraftstation ...	400 000
6	Kraftstation vid Kilforsen	8 000 000
7	Kraftstation vid Harsprånget	10 500 000
8	Kraftstation vid Liggaforsen	5 000 000
12	Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk	40 000 000
		71 300 000

Kronor

E. Domänverket.

a	Verkstadsbyggnad vid kolonien Skogsgård	9 000
1	Tjänstebostäder för domänverket	300 000
4	Byggnadsarbeten och markförvärv m. m. vid statens försöksgårdar	12 500
		<u>321 500</u>
		137 396 500

III. Statens allmänna fastighetsfond.

Justitiedepartementet:

1	Modernisering av vissa äldre fångvårdsanstalter	66 000
2	Pannanläggning vid ungdomsanstalten på Skenås	10 000
4	Byggnadsarbeten vid egendomen Hildero	17 500
5 a	Byggnadsarbeten m. m. vid fångvårdsanstalterna på Skenås och Håga	105 500

Utrikesdepartementet:

6	Iståndsättande av beskickningsfastigheten i Köpenhamn	45 000
---	---	--------

Kommunikationsdepartementet:

7	Om- och tillbyggnad av Arvfurstens palats	550 000
9 a	Anordnande av lokaler för riksförsäkringsanstalten	150 000
15	Merkostnader för vissa byggnadsarbeten	1 000 000

Jordbruksdepartementet:

31	Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök	165 000
32	Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut	30 000
		<u>2 139 000</u>

IV. Försvarets fonder.

A. Försvarets fastighetsfond.

Arméns delfond:

1	Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.	200 000
2	Prisstegringar å byggnadsarbeten m. m.	1 742 000
9	Ordande av Stockholms luftvärnsregementets förläggning	500 000

Marinens delfond:

14	Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.	150 000
15	Prisstegringar å byggnadsarbeten m. m.	200 000
19	Avlöpningsbädd och kajänläggningar vid Karlskrona örlogsvärv	125 000

Flygvapnets delfond:

24	Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.	100 000
25	Prisstegringar å byggnadsarbeten m. m.	88 000
26	Vissa flygfältsarbeten m. m.	3 000 000
27	Byggnadsåtgärder i samband med ändring i flygvapnets organisation	800 000
30	Flygfältsbelysning	150 000

	Kronor	
Befästningars delfond:		
32	Anordnande av vissa fartygstunnlar	500 000
33	Berghangarer	3 000 000
34	Anordnande av vissa drivmedelsförråd	1 000 000
35	Vissa ammunitionsförråd	2 200 000
37	Uppställningsplatser för radarstationer	2 000 000
38	Vissa fortifikatoriska anordningar för kustartilleribatterier	2 000 000
39	Anordnande av vissa lokaler för luftbevakningen	3 000 000
40	Tygmaterieförråd i berg	500 000
41	Utvidgning av flygverkstad	200 000
42	Fullträffsäkra uppehållsplatser	3 000 000
43	Övriga befästningsarbeten	1 000 000
		25 455 000

B. Försvarets fabriksfond.

1	Anskaffning av maskiner och utrustning m. m. för försva- rets fabriksstyrelse	1 000 000
3	Diverse byggnadsarbeten	120 000
4	Merkostnader vid utbyggnad av vissa fabriker och anlägg- ningar	462 000
5	Uppförande av centrala tvätt- och reparationsanstalter . . .	355 000
		1 937 000
		27 392 000

VIII. Fonden för förlag till statsverket.

Jordbruksdepartementet:		
1 a	Rörelsekapital för Alnarps egendom, mejeri och träd- gårdar	750 000
1 b	Lagring av jordbruksprodukter	20 000 000
		20 750 000

IX. Diverse kapitalfonder.

Finansdepartementet:		
Fonden för kreditgivning till utlandet:		
6 a	Kreditgivning till Sovjetunionen	175 000 000
Handelsdepartementet:		
Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond:		
9	Anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning .	2 000 000
10	Anordnande av ytterligare en bombsäker oljelagrings- anläggning	1 000 000
		178 000 000

Säger för kapitalbudgeten 365 677 500